እነዚህንና ተራማጆች የኢትዮጵያን ወዛደሮች ትግል ለማገዝና ለመርዳት ከፍተኛ ግዴታ አለባቸው፡፡በየጊዜው በየቦታው ለተደራጀ ትግል ቶሎ ቶሎ የሚደረግ ግፊት አለበት፡፡

> መሰናክሎች የበር ከበርቴዎች፣ ለም ፒሬ ያለበቶችና አስተሳሰቦች የሚያመሰሉት በነቃ፣ በተደራጀና በቀጠ በተዘጋጀ ትግል ብቻ ነው፡፡
>
> የነቃው፣ የተደራጀውና የታጠቀው ህዝባዊ ትግል ያሸንፋል፡፡

"... It (the minority) treats pure will as the motive power of revolution instead of actual conditions. While we say to the workers: 'you have got to go through fifteen, twenty, fifty years of civil wars and national wars not merely in order to change conditions but in order to change yourselves and become qualified for political power'. You on the contrary tell them, 'we must achieve power immediately, otherwise we may as well lie down and go to sleep'. ... Just as the democrats turned the word 'people' into a sacred thing, so you have done with the word 'proletariat'. Like the democrats you substitute revolutionary phrases for revolutionary development" (C. Marx & F. Engles, " Selected Correspondence,1846-1895"; International Publishers, 1935, p. 522- 23).

የሰፊው ሕዝብ ድምፅ

ለሰፊው ሕዝብ —ወዛአደር፣ገበሬ፣ነጋዴ፣ወታደር፣ምሁር— መብትና ነፃነት የሚታገል ጋዜጣ

የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ይቀደም፡፡

ቁጥር 38 ቀን 15/6/68

ያኢትዮጵያ ሠራተኞች የትግል ታሪክና ያሁኑ ተግባር

መግቢያ.

ያገራችንን የፖለቲካ ሁኔታ በየእለቱ በአንክሮ እየተከታተሉ የሚመረምሩ እውነተኛ ተራማጆች ሁሉ፣ በተለይም ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በአገሪቱ ሀገሩ የመዘገቡት መሰረታዊ ጉዳዮች፣ በዛሬው ወቅት የኢትዮጵያ ህዝቦች ትግል ለማሰናከል ያሰለፉት ሃይሎች የለየላቸው አድሃሪያች ብቻ አለመሆኑ ነው፡፡እንደሚታወቀው፣ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ መሰናክሎችም በመሰናክነት ርጋቸው ገና ''ሁርር ተና ባላነሱት'' ጋዜጣቸው ለማከይ ነተ፣ በኢትዮጵያ ወዛደሮች ስም መናገር ጀምረዋል፡፡ዲሞክራሲያዊ ሰርቶአደር እና አብዮታዊው ወጣት በሚባሉት ጋዜጦች አካባቢ የተሰለፈው የንኡስ ከበርቴ ድንፋ በቅርቡ ከረጅም ጊዜ ጀምር ሲያወናብዱና ሲያምታቱ እንደቆየ የሚታወቅ ጉዳይ ነው፡፡

እነዚህ የተለያዩ የሚመስሉት ሃይሎች ለቁ ለቁ ያሉቶችን እየተቀበሉ ከየአገሪቱ በየ ይቡሉ እንጂ መሰረታቸው እንዱ መሆኑን በበዙ ተጠባቂ ማስረጃዎች ለማረጋገጥ ይቻላል፡፡የአድሃሪያች ፕሮቶኮች ና ቅሬት የወዛደሩን ወደቦ ትግል ማጨናገፍ፣ በዛሬው በየምክንያቱ ማጋለጥ፣ መመስተ መበተንና ማፍረስ እንደሆነ ከመጀመሪያም ጊዜ ይበልጥ ዛሬ በግልጥ ገለጸ እየሆነ በመታዩ ላይ ነው፡፡ በዚህ ጽሁፍ ውስጥ ወደፊት እንደምንዘረዝረው፣ ለፀረወዛደር ነታቸው ምክር፣ ሆኑ የሚታወቅ እንጂ ሰው ራሳቸው በመሆናቸው፣ ባህሪያቸውን ማሳየቱ እጅግም አዳጋች አይሆንብንም፡፡የዚህ ፅሁፋችንም አንደኛው አላማ ይኸው ነው፡፡

በዚህ ጽሁፋችን ውስጥ፣ በመጀመሪያ በኢትዮጵያ ሰራተኞች ታሪክ እናተኩራለን፡፡በኢትዮጵያ ሰራተኞች የትግል ታሪክ ውስጥ የምንገባው እስከዛሬም ድርድር ሃተታ ለማቅረብ ሳይሆን፣ እንደዱ፣ ገና ገና ያሉትን ወቀቶች /ፊዝስ/ ለመለየትና የየምእራፎችንም አቢነተኛ መልኮች በመጠቆ ቢሆን ለመጠቆም ስንል ነው፡፡ሁለተኛም፣ ከትግሉ ታሪክ በምንቀስመው ትምህርት በበለጠ የነቃና የተደራጀ ትግልን አስፈላጊነት በበለጠ ለማብሰር ስንል ነው፡፡በመጨረሻም፣ ዛሬ በወዛደሩ ስም ለመናገር ያኮረኮሩትን ''መሰናክል ግርከቡሶቹ'' እና የንኡስ ከበርቴ ድንፋዎች በቁጥ ለማጋለጥ የሚቻለው በአንጻዚህ አይነት የትንተና ዘዴ ብቻ እንደሆነ አጥብቀን ስለምናምን ነው፡፡

የኢትዮጵያ ሰራተኞች በየካቲቱ ህዝባዊ አብዮታዊ አንቅስቃሴ ውስጥም ሆነ ከዚያን ጊዜ በፊትና በኋላ፣ ለመብታቸውና ለጥቅማቸው ሲሉ ከፍተኛ ተጋድሎዎችን እንዳካሄዱ ታሪካቸው ራሱ ይመሰክርላቸዋል፡፡ከኢትዮጵያ ሰራተኞችም ታሪክ የምንቀስመው የመጀመሪያው ታላቅ ትምህርት፣ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ከጭቆና ጉደል በወጉ ተሰለፈው ለመታገል የበቁትና ''በዙ'' ድሎችንም ለማግኘት የቻሉት፣ የመጀመሪያውን የሰራተኞች ድርጅታቸውን ቅርጽ ከጣሉበት ጊዜ አንስቶ እንደሆነ ነው፡፡ለድርጅታቸው ቢሆን፣ በዙ ውጣ ውረድ የሚያጋጥመው አብዮታዊ ትግል ለሚና የሚችሉትና በብዙ አዝጋሚነትም የፖለቲካ ባውን በልጣን ለመጣ የሚችሉት፣ በነቃና በተደራጀ ትግላቸው አማካይነት ብቻ እንጂ፣ በሌላ በምንም አይነት ተአምር ሊሆን አይችልም፡፡ይህንን እውነት መካድ የጀርም ደግሞ ችላ በማለት ርዕዮተ ለሌሎቹ ማራመድ፣ በወዛደሩ ጆሮ ላይ ጥርጣሬ ሀይድት ላይ መስለቀና ማለት ነው፡፡

ነገር ግን በዚህም ብቻ አናበቃም፡፡ዛሬም ሆነ ለወደፊቱ የተለያዩ ለሽምጥ አዋራዎች የሚያወናብዱትን አድሃሪያች ሁሉ መዋጋትና ማጋለጥ አንደኛው አብዮታዊ ተግባራችን እንደሆነ እናምናለን፡፡በዚሁ ተከታታይ መስመር በመገንዘብ፣ ዛሬ የወዛደሩን ወደቦ ለመበተንና ለማዳከም የተነሳሱትን ''መሰናክል ግርከቡሶቹ'' እና የወዛደሩን ወደቦ ትግል ለማጨናገፍ በማሴር ላይ የሚገኙ ያኮረኮሩትን የንኡስ ከበርቴ ድንፋዎች ባለን አቅም ሁሉ እናጋልጣቸዋለን፣ እንታገላቸዋለን፡፡የወዛደሩ ወደቦ እየተጠናከረ እንዲሄድ በኃይል እናጠናክራለን፡፡ለነቃና በወጉ ለተደራጀ ትግል እንጠራራለን፡፡

የኢትዮጵያ ሰራተኞች የትግል ታሪክ ባጭሩ

እንደሚታወቀው የኢትዮጵያ ወዛደር መደብ የተወለደው በአፄ ገዥ በለበተሰበሰቡ አውራ ወደ ኋላ በቀረ የፊውዳል ሀብረተሰብ ውስጥ ነው።ዘመኑም በተለይም ''ነፃ ያለው'' የፊውዳል መደብ ከፍለ ትግሉና ሀብቱ ተኝ በኋላ ከኢምፔሪያሊስት ሊለም ጋር ለመጣመር ቡሉ ለኢምፔሪያሊስቶች እየሰገደ ጥሬውን የሚያስነሳ ዘመን ነበር።በአሁኑም፣ የኢትዮጵያ ወዛደር መደብ ገና ከተወለደበት ጊዜ አንስቶ፣ ከሁለት አበደት ጠላቶቹ ጋር /ከፊውዳሊዝምና ከኢምፔሪያሊዝም ጋር/ ፊት ለፊት እንዲጋጠምና የጥቅ ወደገም የሸረት ትግል እንዲያካሂድ ተገዶ ነበር።የኢትዮጵያ ወዛደር መደብ ገና በመቀፈያነቱ የተነሳቸው እነዚህ ጠላቶቹ፣ ዛሬም በሀገ የኢትዮጵያ ሀዝብ ጠላቶች ናቸው።

የሰከዛሬውን የኢትዮጵያ ወዛደሮች የትግል ታሪክ በአጠቃላይ በሰባት /7/ ደረጃቶች በመከፋፈል ለማጥናት እንችላለን።የትግሉን ዘመን በደረጃቶች የምንከፍለው፣ እስካሁን በጠረታቸ ባሀሪያቸው /የመደብ ትግል ነውና/ የተለያዩ ትግሎች ተካሄደዋል ለማለት ሳይሆን፣ የእድገቱ ደረጃዎችን በቀጥ ለመለየት እንድንችል በማለት ነው።የመጀመሪያው ደረጃ ከ1939–1953 ዓ.ም. ድረስ ያለው ጊዜ ነው።

I

የኢትዮጵያ ሰራተኞች የደም ሲሉም ቢሆን፣ በአደርና በጋረዳኝ ወለክ እየተረዱት የየአለት ቸግራቸውን ለመጨመት ይቀጡ ነበር።ይሁንናም፣ ከዛ በኋላ ደገሞ፣ በእነዚህ ማሀበሮች አማካይነት በቻ እርስ በርስ መጠጋጋት የማያዘለያቸው መሀትገም ወረዳታቸው አለፍረም።እንደዚሁም፣ ደየስ ደደር እንጂ፣ የኢትዮጵያ ወዛደሮች በተደራጀ መለክ ከመደብ ትግለ ጋ. .መግባታቸው አለተረም ነበር።

በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ የመጀመሪያው የሰራተኞች ማሀበር የተመሰ ተውና፣ ሰራተኞችም በራሳቸው ድርጅት አመራር ስር ተሰለፈው የመጀመሪያውን የሰራተኛ አድማ ያደረጉት በ1939 ዓ.ም. ላይ ነበር።ከኢትዮጵያ ሰራተኞች የታሪክ መዛገብት እንደምንረዳው፣ የሰራተኞችን ማሀበር በግንባር ቀደምነት የመሰረቱት ሰራተኞች የፍራንኮ–ኢትዮጵያ የምድር ባቡር ሰራተኞች ናቸው።ማሀበራቸው 10/12/ አባላት በሚገኙበት እንዱ የሰራተኞችክሚቴ አማካይነት የሚመራ ነበር።ማሀበሩ ከተቋቋመበት ጊዜ አንስቶ፣ የአባላቱን መብቶችና ጥቅሞች ለማስከበር ከፍተኛ ትጋትን አካሂዷል።በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ የመጀመሪያው የሰራ ማቆም አድማም የተካሄደው በዚሁ ማሀበር ነው።

ከገጻገጹ መረጃዎች እንደሚታየው በጊዜው ተገሎ የቀስቀሰው ጥያቄዎች የሰራተኛውን የእለት ከእለት ችግሮች የሚመለከቱ ነበሩ።ዋና ዋናዎቹም የሚከተሉት ናቸው:– 1/ የማህበሩን ሀህገ መጽደቅ፣ 2/ እላገባብ ከስራ መባረር እንዲቀር፣ 3/ ለተጨማሪ ስራ ተጨማሪ ክፍያ፣ 4/ በስራ በሥራተኞች እንደፈረደባቸው፣ ቸሎታ ላላቸው ኢትዮጵያውያን ሁሉ የስራ ኃላፊዎች ከፍተ.እንዲሆኑ፣ 5/ እስያዊና አደገኛ የስራ ሁኔታዎች እንዲሻሻሉ፣ 6/ የጡረታ መብት...ወዘተ።

ነገር ግን፣ ፊውዳሊዝምና ኢምፔሪያሊዝም ለሰራተኛው ሀዝብ ከቶም ደንታ የሌላቸው የሰዘባዝ ስርአቶች በመሆናቸው፣ ሰራተኞች ለጥያቄያቸው እንዳቸም መልስ ሳያገኙ ቀሩ።የመጀመሪያው የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማሀበር ከጥያቄያቸ መደርደር በኋላ ወደሰራተኞች አድማ የተሸጋገረው በዚሁ ወቅት ነው።በ1939 ዓ.ም. ላይ ቁጥራቸው 7000 የሚደርስ የምድር ባቡር ሰራተኞች በስራበት ሀገው ለሁለት ወራት ሙሉ ስራ በማቆም ታገሉ።ኢምፔሪያሊስቶች ያደረጉት የሃይለሰላሴ መንግስት፣ በመጀመሪያ በሃይር ገዝዉ፣ በኋላም በየተራ ባዳዎቻቸው ከሚቴዎች አማካይነት የሰራተኞችን ትግል እርደም ለማፋረስ ሞከሩ ነበር።በዛጋንያም ''ሃይል ቃኝ ሚሊሻ፣ ሰሱ ደገና መገታው ከሻ'' በማለው የቀኝ ጊዜ ዘረና ናለበናናው በመሪዎቹ፣ ታጋይ ሰራተኞችን እያስፈራ ገንዘብ እየሰጠ ለድ ለድ ተአሰንያችን ለማድረግ ሞከር ነበር።

ይሁን እንጂ፣ ሰራተኞች በየጊዜው በሮስፈጸሙ የስራ እርምጃዎች የሚያደርሱባቸውን ገፍና እስር ሁሉ በትዕግስ ተቋቁመው እንደነበር ደግሞ፣ ታሪካቸው ራሱ በቀጥ ያስረዳናል።የዚህ ድርጅት ሰራተኞች በትረካነት የሸጠቃሉት ኢምፔሪያሊዝም በበለጠ ያበና ነባቢውን ሁከረድት በቁላ ተበተኑት።እንደገና በ1941 ዓ.ም. ላይ ለእገዱ ወር ተከለ የቀረውን የስራ ማቆም እርምጃ በርስቱ በተቃ ጊዜ፣ ከተያያዛቸው መካከል አንዳንዶችን ለማሰፈራም ችለዋል ነበር።''የኢትዮጵያና የፈረንሳይ የምድር ባቡር ኩባንያ ሰራተኞች ማሀበር መጽሄት'' በሚል ስም ይታተም ከነበረው መጽሄታቸው እንደምንረዳው፣ የዚሁ ድርጅት ሰራተኞች በ1943 ዓ.ም. ላይ ሌላ የስራ ማቆም እርምጃ ወስደው ነበር።

''በአሰሪው ጥፋ!'' ይላሉ ሰራተኞች በዚሁ መጽሄታቸው ውስጥ፣ ''በአሰሪው ጥፋቶክንያት ችግሩን ለማስታገስ ባለመቻሉ ባገዱ ሁለት ሰስት ጊዜ ያደረጋቸው ገቶና ቶቶች በሀገወጥነት ተገዶተዋል''/ገጽ 2፣ መጽሄት ዓ.ም. በአሌለው ና.ም ቶገ ለና የርብ አለቻለገም – ሰሀዱ/።

የፍራንኮ–ኢትዮጵያ የምድር ባቡር ሰራተኞች እንደዚሁ በለበለበ አነጋገር ያስተላለፉለነ ሃቶ፣ በጊዜው የነበረውን የኢትዮጵያ ሰራተኞች መራራ ውስጥ በግልጽ ያስበርልናል።የኢትዮጵያ ሰራተኞች ይሁንገ መራራ ሮስት ካሰንበት ጊዜ አንስቶ፣ በሀገ የታዐቀ ድርጅት እንዲኖራቸው ያደረጉት ትጋትም በዚሁች ባጥር ጽሁፍ ውስጥ ሊገለጽ የሚቻል አይደለም።በአጠቃቱ እንቧን ቢቀጠር፣ ከመጀመሪያው ''ሀገ–ወጥ'' ጋገዱ ከተሰረተው የሰራተኞች ማሀበር አንስቶ፣ እስከህጋዊው ማህበራቸው መቋቋም ድረስ /ከ1939–1955/ ያለው ጊዜ አንዱ የአገዱ ገለማባ እውሻ ነው።የኢትዮጵያ ሰራተኞች በእነዚህ ሰጠታት ውስጥ በበአደ መብቶቻቸውን ለማስከበር ብዙ ትጋትያቸን አድርገዋል።ብዙ ሊበበአደ ገፍና እስጽ ተፈጽሞባቸዋል።

ከ40ርዎቹ ዓ.ም. መግቢያ እስከ50ዎቹ ዓ.ም. አጋማሽ ድረስ የነበረውን የኢትዮጵያ ሰራተኞች እንቅስቃሴ እድነቶ የሚያደርጉት ና ባሀሪያቸው ሁለት ናቸው።እንደኛው፣ በርከት ያሉ የሰራተኞች ማሀበሮች መቋቋማቸው በሀገ፣ ሁለተኛው ደግሞ፣ የተከታተለው የሰራተኞች ትግል ነበር።

በ50ዎቹ ዓ.ም. መግቢያ ላይ ተቋቁመው ከነበሩት ማሀበራት መካከል፣ ከአዲስ አበባ የሲጋራ ሰማር ፋብሪካ፣ የሚዝቦለዉ፣ የጨጨ ፋብሪካ፣ የሀዝብ ማመላለሻ፣ የዲያቢክ ጥጥ ፋብሪካ፣ የአገቢታየና ጫሴበን እና ከድሬዳዋ የሲሚንቶና የጥጥ ፋብሪካ ሰራተኞች ማሀበራት ይገኙባቸዋል። በእርትራ የጀም ሰለም ዝምር በ!! የሰራተኛ ማሀበሮች ተቋቁመው ነበር።ይሁን እንጂ፣ እነዚሁና /የሶሰርትም ሌሎቹም ማሀበራት ጭምር/ በእነዚሁ አመታት ውስጥ ምንም እንኳ በየጊዜው እየተነሱ በታገሎም፣ ትግላቸው በዚያው በማስረሰት ቦታ ተወስና ይቆር ነበር እንጂ፣ ከዚያ ወጥ የሚዛለቁና የሚያስተጋባ አልነበረም።ለምሳሌም ያህል፣ በ1953 ዓ.ም. ላይ የአየር መንገዱ፣ የዐገኛ ሰማር ፋብሪካ፣ የአርዌር ቢራ ፋብሪካ፣ የወደብ ጠርቀ ፋብሪካና የከባድ መኪና ሾፌሮችና ታክሲ ነጂዎች ወዘተ. የወሰዱትን የስራ ማቆም እርምጃዎች ለገመቀስ እንችላለን።

ሆኖም፣ የኢትዮጵያ ወዛደሮች በጊዜ ጋር፣ በእንዱነት ለደራጀ.መታገሉ ያለበጠ እንደሚያስፈልጋቸው መረዳታቸው አልቀረም ነበርና፣ የ50ዎቹ ዓ.ም. መግቢያ በሌሊ ቡኩል ደግሞ፣ የአገሩ የአጠቃላይ የሰራተኞች ማሀበር መቋቋረት የዘገም ነበር።የጊዜውም የአካባቢ ሁኔታ ለአገሬሁ አይነቱ እርምጃ አመቺ እንደነበር እንዳገደ እራነቶችን በቻ በማውጣት ለመረዳት ይቻላል።

አመቺ የአካባቢ ሁኔታዎች የምንላቸው:– አንደኛ፣ እዲስ የስራ ዘርፎች መከፈታቸው ጋና የሰራተኞች ቁጥር መጨመሩ፣ ሁለተኛም፣ የእርትራና የኢትዮጵያን ፌዴሬሽን፣ ሰስተኛም፣ የሃይለስላሴ ፊውዳሊስት መንግስት የአፍሪካ እገዱነት ድርጅት መስሪያ እባልና አስተዳደሩ ሆና ምትረሮችና እራተኛም፣ ኢትዮጵያ ረዘም ላለ ጊዜ የእለም ሰራተኞች ማሀበር /አይ.ኤል.ዕ./ አባል ሆና መቆየቷ ነው።እነዚህ የአካባቢ ሁኔታዎች፣ የኢትዮጵያን ሰራተኞች ወደተቀነባበረ ትግል እንዲያመሩ ይርዷቸው እንጂ፣ ዋናው ምክንያት አይደለ የመጣውን በዘበዛና ጥፋ ተከታትነው ለመቋቋም ለማንሻቸውን ከትግላቸው መረዳታቸው እንደሆነ ለመካድ አይቻልም።የሁለተኛው ወቅት መከረጃ ደክሙ የታሪክ እርከን ነው።ሁለተኛው ወቅት ከ1953–1955 ዓ.ም. ድረስ ያለው ጊዜ ነው።

II

በዚሁን ጊዜ ውስጥ የነበረውን የኢትዮጵያ ሰራተኞች እንቅስቃሴ አይነተኛ የሚያደርጉት ዋ ባህሪያት ሁለት ናቸው::ምንም እንኳ ለጊዜው ካሉን መረጃዎች እንደምንረዳው፤ መቀላለው የተገለ እንድነ እርዳታ ሰጭ ማህበር በመመስረቱ ላይ ያተኮረ በሆነም፤ ይህው እንቅስቃሴ በሌላ በኩል ደግሞ፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበራት በህግ የታወቁ እንዲሆኑ ከፍተኛ ተጋድሎ ማድረግ እንደነበረበት ለገመገም እንችላለን::ይህንን ከፍተኛ የተገለ እርምጃ በገገባር ቀደምትነት ያገቀባቶስ የነበረው የሰራተኛ ማህበር፤ በአቶ አበራ ገሙ ይመራ የነበረው የኢትዮጵያ ጫማ ፋብሪካ ሰራተኞች ማህበር ነበር::

''የምናባስባቸሁ'' ይላሉ አቶ አበራ ገሙ፤ ግንቦት 18 ቀን 1953 ዓ.ም. በገዙት ለነበረተ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበራት በፃፉት ደብዳቤ ውስጥ፤ ''የምናባስባቸሁ፤ ለ ዞርስችን መስከረ ገበረገብነት ሰላማዊ ድርጅት ለማቋቋም ስላሰበን፤ የሚቋቋመው ማህበር ተከፋይ ተሀዘንዶ ነው::ታሉ እንደነቶችንን በናንተ ሰይ አድርገን የምንመሪቸሁ፤ ይህ ከዚህ በላይ የተፃፈው ለና ሰራተኞች ለርዳታ ደገብና እርምጃ የሚሰጠን ስለሆነ ነው::''/ሰርዝ የተጨመረ -ደህዱ/ ገሪው የተጻረገው ለግንቦት 20 ቀን 1953 ዓ.ም. ስሀገ፤ የሰበሰባቸውም በታ ደጃዝማች ባልቻ ፍቅ ደት ለፊት ከሚገኘው ሜዳ ላይ ነበር::

''በዚያን እለት'' ይላሉ የጉዞዘጦለው ሰራተኞች ስለሰበሰባው ባቀረቡት ሪፖርት ውስጥ፤ ''በዚያን እለት ሰበሰባ፤ ከመሪው ክፍል ጋር የአራት ፋብሪካ ሰራተኞች /የጫማ ፋብሪካ፤ የሀዘብ መመሳለሚ፤ የዓያክ ጥጥ ፋብሪካ፤ የፍገቡ ታይና ባቡጢን/ በቻ ነበርን::... በአቶ አበራ ገሙ የቀረበው ሃሳብ፤ በአንድነት ሆነን ማህበር እናቋቁም የሚል ነበር::ይህንን ሃሳባችንን በፀጥታ ቢዳመጥናቸው በኋላ፤ ከና ከፍልም አቶ ገበረሚካኤል ወልደመዴህን ... ንግግር ሲያደርጉ እንዲህ አሉ::'ለለእልም የሰራተኞች ማህበር ሁኔታ ቀደም ብሉ በሪፖርት በጋዜጣ እስሚና አነበ ነበር:: ዛሬ ደግሞ ይህን በመስማቴ በጣም ደስ ብሎኛል::የቀበ በሆነው በዛሬው ቀን የተሰበሰበነው የአራት ፋብሪካ ሰራተኞች ገቻ የምናቋቁመው ማህበር በፅ ሆና ለመቆመን ስለማይችል፤ እንደአለም የሰራተኞች ማህበር /እንደ/ እንዱ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበር የሚል እንዲሰይም'''/ሰርዝ የተጨመረ/

የአቶ ገበረሚካኤል ንግግር ተጨማሪ ሃተታ የሚያስፈልገው አይደለም::የአቀዱ ጥራት ያለው ከወሆኑ በላይ፤ የሊለም የአፋጊነት ስሜት እንደሚታይበትም ገለጽ ነው::ባናስታውሰው የሚ ናሬረው ዋ ነገር ገን፤ ግንቦት 20 ቀን 1953 በኢትዮጵያ ሰራተኞች የተገለ ታሪክ ውስጥ ከፍተኛ ቦታን የሚይዝ ቀን እንደሆነ ነው::የኢትዮጵያ ሰራተኞች ይህንን ቀን ለዘላለም ሲያስታውሱት ይኖራሉ::

አሁንም ከጉዞዘጦለው ሰራተኞች ማህበር እንደምንረዳው፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ''ቀን በበሬ ላይ፤ ዓታ በአረፍተ ጊዜያቸው፤ ደብዳቤ በመፃፍና በመላላክ ብዙ ከደከሙ በኋላ'' በበነ ሮር 1953 ዓ.ም. ላይ የ22 ፋብሪካ ሰራተኞችን በአንድነት ለመሰበሰብ ችለው ነበር::ለእምን ሪያሉበቶች ያደረገው የሃይለስላሴ መንግስት፤ እየገፋ የመጣውን የሰራተኞች እንቅስቃሴና የሰራተኞችን መደራጀት በምንም አይነት ሃይል ሊያደናቅፍ እንደማይችል የተረዳውም በዚህን ጊዜ ነበር::

በዚህም ለሰ ቀየ፤ በነሃሴ ወር 1954 ዓ.ም. ላይ ''የአሰሪና የሰራተኛ ጉዳይ'' አዋጅን አውጆ፤ በሀገቢ ሆ አዱገት ሚኒስቴር ውስጥ የአሰሪና የሰራተኛ ጉዳይ ወ/ቤትን አቋቋመ ነበር::''ከዚህ በኋላ'' ይላሉ የጉዞዘጦለው ሰራተኞች ማህበር፤ ከዚህ በኋላ እያንዳንዱ የፋብሪካ የሰራተኞች ማህበር በህግ መረጋገጥ በሪፓርድ በጋዜጣ በተሰጣ ጊዜ፤ ወደማህበሩ ለመግባት ፊቃደኞች ያልነበሩ ሁሉ፤ እና እንገበሰበበት ወደ ነበረው ስፍራ በበዛት መጉረፍ ጀመሩ::'' ከዚህ በኋላ የነበረውም ትገል ''እንዱ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበር የሚል'' ማቋቋምና ማህበሩን ማስወቅ ነበር::የነጋበው መንግስት፤ በሰራተኞች ትገል ተገዶ በሚያዝያ ወር 1955 ዓ.ም. ላይ ''የኢትዮጵያ ሰራተኞች አንድነት ማህበርን /ኢ.ሰ.አ.ማን/'' በህግ ሲያውቅ፤ ከ15000 የማያንሱ የኢትዮጵያ ሰራተኞች በ29 ማህበራት ስር ተደራጅተው ነበር::

ማህበሩ በህግ ዕውቅ ሲመሰረት ለአራነት የቀረቡት ዋናዎቹ የኢትዮጵያን ሰራተኛን አፈላለጎች ለበበበው ''ለዐደራቱ ደገብና እርምጃ የሚሰጥቸውን'' የሰራተኛ የአንድነት ዋሁበር ለማቋቋም የደከሙትና የታገሉት ወዛደሮች ነበሩ::እነሱም፤ አቶ አበራ ገሙ /ከጫማ ፋብሪካ፤ የዘበር ፕሬዚዳንት/፤ አቶ አበር ሃም.መኮንን /ከዐንጌና ሰካር ፋብሪካ፤ ፕሬዚዳንት/፤ አቶ ዘሐገ ወልደማርያም /ከዱሬዳዋ ጥጥ ፋብሪካ፤ ም.ፕሬዚዳንት/፤ አቶ በየነ ሰለሞን /[illegible] በር ባይወከሉ፤ ና ፀሃፊ/፤ አቶ አለሙ ቦጋለ /ከጫማ ፋብሪካ፤ ም.ፀሃፊ/፤ አቶ ሄይላ አገ /ከአየር መንገድ፤ ም.ፀሃፊ/፤ አቶ ደጀኔ ዋበገን /ከፍገበታይና ከባቡር፤ ገገዘብ ያዥ/ ናቸው:: እንዳቸው ማህበር ባይወከሉ በርጉ የገባው በየነ ሰለሞን፤ የኋላ ኋላ ጠቀቀ እንደሆነባቸው ጋዲ ሬት እንመለከታለን::

ለኢትዮጵያ ሰራተኞች አንድነት ማህበር መቋቋም የጊዜው የአካባቢ ሁኔታ አመቺ እንደነበር ቀደም ስንል አመለከትናል::ይሆን እንጂ፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች እርስ በርስ ተደራጅተው በድርጅት ስር በአንድነት መቀነባበራቸው የጊዜው የታሪክ ግዳታም እንደነበር ርዳታ ገለፅናል:: አቶ አበራ ገሙ በጊዜው እንዳሳሰቡት፤ በዚያን ወቅትና ''ለዐደራቱ ደገብና እርምጃ ሊሰጥ የሚችሉት በአንድነት ሆነው በማህበር ለመደራጀት ሲችሉ በቻ ነበር::'' ሆኖም፤ ከአካባቢያቸው ሁኔታ ውስጥ፤ በተለይም የኤርትራና የኢትዮጵያ ፌዴሬሽን መመስረትና የአፍሪካ አንድነት ድርጅት መቋቋም ደገሞ ለዚሁ እርምጃቸው በጣሙን ረድተዋቸዋል::

የኤርትራ ሰራተኞች፤ ከፌዴሬሽኑም በፊት ቢሆን በህግ የታወቀ የሰራተኛ ማህበርና የተገለ ስምዱ ያላቸው የፖለቲካ ፓርቲዎች እንደነበሩአቸው ይታወቃል::እንደሚታወቀውም፤ በ48ዎቹ ዓ.ም. መጨረሻ ላይ፤ የሰራተኞች እንቅስቃሴ በርክ ያለያዘው የሃይለስላሴ መንግስት በፀጥታ ጦር ጣው ፖሊስ ቤት /በኤርትራም ጥምር/ የሰራተኞችን መብት የሚፃረሩ ህጎችን ማውጣት ጀምሮ ነበር:: በ1950 ዓ.ም. ላይ የኤርትራ የህግ ፖሊስ ቤት፤ ፀረሰራተኛ የሆነ ህግ ባፀለረበት ጊዜ በአስመራ ከተማ ከ5000 የሚበልጡ ሰራተኞች የተያዙ ስለና በመደረግ ከፓርቲዎች ጋር ከፍተኛ ግጊት አድርገዋል፤:በበዚ ወስ የአትነት ለመብታቸው ታገለዋል::በለሆነም፤ በ''አንድነት'' ገርገር ሰፍን፤ የነጋበው መንግስት:- እንደኛ፤ በኤርትራ የነበረተን የሰራተኞች ማህበራት እንዲዘጋቸው ተገዶ ነበር::ሁለተኛም፤ ለአለም ህዝቦች ''ዲሞክራሲያዊ'' መስሉ መታየት የግዳታ ሆኖበት ነበርና፤ በ1948 ዓ.ም. ላይ ህገመንግስት ''አሻሽሎ'' ቀርቦ ነበር::

በዚያኑ ጊዜ የተፈጠረው ሌላ አመቺ ሁኔታ ደግሞ፤ የሃይለስላሴ መንግስት የአፍሪካ አንድነት ድርጅት መስራች አባልና አስተናጋጅም ሆኖ መቅረቡ ነበር::የሃይለስላሴ መንግስት ለዚሁ ''በቁ እንዲሆን''፤ በኢትዮጵያም ውስጥ በህግ የታወቀ የሰራተኛ ማህበራት መኖራቸውን ''ለአፍሪካ እና ለሰውን አጋገጦ መታየት ነበረበት::በጊዜው፤ የኢትዮጵያን ሰራተኞች በአንድነት ለመሰበሰብ የታገሉት ወዛደሮች፤ የኢትዮጵያን ሰራተኞች ያደራጁትና ማህበራቸውንም በህግ ለማሳወቅ የቻሉት በእነዚሁም አመቺ ሁኔታዎች በተከከለ በመጠቀም ነው::

እንደገለጽነው፤ ኢ.ሰ.አ.ማ. በተቋቋመ በአራተኛው ወር ላይ /ሃምሌ 1955/ የመጀመሪያውን የመሰስራቾች ጉባኤ ሲጠራ፤ 15000 አባላት ያሉአቸው 29 የሰራተኛ ማህበራት ተሰብስበው ነበር::ካንዳንዱ መዛገብት እንደምናየው፤ የኢ.ሰ.አ.ማ. የመጀመሪያው ጉባኤ በበዙ አንገጣጥያች የተደራጁትን ሰራተኞች ጥንካሬ ቢያሳይም፤ በሌላ በኩል ደግሞ፤ በተገሬ ለእምቅ ገና ያለበለ መሆኑን የሚያመለክት አንዳንድ እርምጃዎች እንዳልታጠቡትም ለመገዱ አይቻልም::

ጉባኤው ባደረጋቸው ያመራው በቀደሚያ የማህበራት ተወካዮች በለበሯቸው ሁኔታ ያቀረቡአቸውን በቡ ተቶችና ምሬቶች በጥሩና ከተመመ በኋላ ነበር::በጉባኤው ውስጥ ከቀረቡት ጥያቄዎች መካከል:- የአሰሪና የሰራተኛ ህግ በአስቸኳይ እንዲወጣ፤ 2/ ለሀገሮች ጠገቀ የሆኑት የሰራ ሁኔታዎች እንዲሻሻሉ፤ 3/ የመንግስት ፖሊስና ፍርድ ቤቶች በሰራተኛ ላይ የሚፈጽሙት በደልና ግፍ በአስቸኳይ እንዲታገዱ፤ 4/ ለላገባብ ከስራ ማባረር እንዲቆም፤ 5/ የሙረታ መብት ...ወዘተ. የሚሉት ይገኙበታል::ጉባኤው የተነሳው፤ ላቀረባቸው ጥያቄዎች በ60 ቀናት ውስጥ መልስ ካላገኘ፤ ጠቅላላ የስራ ማቆም እርምጃ እንደሚወስድ ጥበቅ ማስጠንቀቂያ ሰጥቶ ነበር::

ከሚነገሩት አገዳሚሰሞች ይህ የርዖች ዕጣ በሚወሰድበት ዕጣቱን በሁለት በገናች ‥ታማሚ የኮሪደ ቤርበር ተገቢ ነበር፤፤አገዳቶች ሰገገ ''ገና አስተመስከርገም፤ አዚህ የሰራ ቱጉ አርዖች ዘሙኒያ ዘጋራቶና ዘቃታት ነፍሽ ገዘው አይደለም...'' በሚለት ሰበራክርን ለላው ሰገገ ደገፍን ''የሚሆበረን ሚገነት ለሚሰጡዋና የተረገመውን የሰራተኞች ቃበት ለማስከበር ቃዐሰዉ ያለበት አርዖች አገደህነ'' ደጋጊ ይገለጽ ነበር፡፡የህንፁ ሆኖም ለሁለት ቀገና ሊሊት የጋለ ክርክር ከተካሄደ በኋላም ''በገዘው ማህበር ያደደ ያሳደደ ሰራተኞች ሁሉ በአገዕነት ቦራ አገላያሙ ተሸበነ፡፡'' አገደአጋነቱ ከሀነም የገዘው ሁኔታ በዚህ የተለየ አርዖች አገላዐሰው የሚደረቱ ነበር፡፡በአገዳ ሰገገ ከመገገበት ተጸእና የተነሳ የማህበሩ ህለጋና ከጥያቄ ውስጥ ገቢቶ ነበር፡፡የሰራተኛ ማህበር ቃሪያች በገና ደታሰሩና ከስራ ደባረሩ ነበር፡፡የነጋቢዎቻ ቃገገበትን ለአርሪካ አገዕነተ ዴርሬት ከበረ በአለ ''ካባያቹ'' በኋላም የለሁን ሊያደርስ አደ ኑገ እያሸም ነበር፡፡በሊላ ሰገገ ደገፍን በኢትዮጵያ ሰራተኞች ጣገያ ላይ ለለመታተ የተመራቀው ገፍና አመጸ የንገፋገፋገ ሰራተኛ ህይርት ከታት እፋና ላይ አደርሶት ነበር፡፡

ዐጣነው አገላለፈ የሚያገለው ዐደደት ያተኮረው በአርዖችው ዘገቢት ላይ ነበር፡፡ካገፋገዶ ዶገፍች አገደሚስሞጆም፤ የገዘው ቃሪያች ለሚወስደው አርዖች ከፍተኛ ዘገቢተችን አደርገዋል፡፡ አገደኛው ዙገቢት የሰገቶገ ጉዳይ የሚመለከት ሲሆን፤ ለዚሁም የየፋብሪካው ሰራተኞች ለአደርን ለአቶምን ርደገፆ ደገፍ ለአቶ የሚከፍሉትን ከፍያ ለቁጥሮ ቢያገስ ለዐር ያህል የሚበቃቸውን ቀለብ እገዲያቋቁቶ ቃዶሪያ ተስማሞ ነበር፡፡ሁለተኛው ዘገቢት ከፖሊስ ሃይል ጋር የሚገጥማቸውን የከረረ ፍጥቶና ቃከላከያቸውን የሚመለከት ነበር፡፡

ነገር ግን፤ የነጋቢው ቃገገበት በዙም አለቀየ፤ የኢምፔሪያሊስቶች ገተቻና የራሱን ጥቅም ለማስከበር ቢበ፤ ቃላቱን የበርበራቢ፤ የዘና ማሰራጫ፤ የፖሊስና የፀጥታ ሃይሉን አሰለፍ በኢ.ሰ.አ.ሚ. ላይ ዘመተበት፡፡ከጥቂት ቀናትም በኋላ፤ የማህበሩ ፕሬዚዳንት አቶ አበርሃም ወከገገ ሰራቸውን ''በሬያሳቸው'' ለቀቁ ተባለ፡፡እንህ ሰራቸውን ''በሬያሳቸው'' የለቀቁት ቃሪ፤ ቦደዐመሪያ አበገት ዐራት ያህል ከቢታቸው ለላ ላያውቁቸውና፤ ከዚያም ለበስት አመት ያሉ ከእስር አበር ሳይፈቱ ''ፈያደና'' ሆኖው ''ተቀምጠው'' ነበር፡፡ም.ፕሬዚዳንት አቶ ዘለቀ ዐ/ማርያም ካገዶም ሁለት ቦበቶ የመሬዳዕን ዐህኔ ቢቶ ''በሬያሳቸው'' እየተመላለሱ ዝጋጉተዋል፡፡ቀደም ሲልም፤ ኢ.ሰ.አ.ሚን ለማደደም ከፍተኛ ተጋድሎ ያደረጉት አቶ አበራ ገሙ የራሳቸውን ህይወት ''በሬያሳቸው'' አገላልፈዋል፤ ለኢትዮጵያ ሰራተኞች በዐሊላ ቃርደ ተለክሰው ነበር፡፡ሊላው ተለቀ ቃርዶን የመደራደያው የኢትዮጵያ ሰራተኞች መፍላላ የስራ ማቆም አርዖች አለመሳካት ነው፡፡

በኢ.ሰ.አ.ሚ. ላይ አገደዚህ ያለው አመጸ የደረሰው ያለምክንያት አገዳልሆነ ገለጸ ነው፡፡ደገፍው የነጋቢ ቃገገበት፤ ሳበሳው ለኢምፔሪያሊስት ካፒታል ቃጢሁ አስከዚሁም አያስደገቁገም፡፡''ጋኝ በበሳበት ደፍ ሃሉ'' ደባል የለ አስከነተረተ! የኢምፔሪያሊስቶቹም አያስደገቁገም፡፡ ኢምፔሪያሊስቶችም ቢሆኑ፤ የሰራተኞውን ተገቢና የኮዛደረን ቃደበ ሚገነት መገቁ ቀው ያውቃሉ፡፡ከዚህ ሁኔታ ሚገም ቃለካች ዐኗያውን ሊገነዘቡ አገደሚቻለው፤ የነጋቢው ቃገገበትና የኢምፔሪያሊስቶች ና ፕረተን ያገበራሩትን የኢትዮጵያ ሰራተኞች አገቀሳቃበ በአጋነት ቃቀጠትና ኢ.ሰ.አ.ሚን የቡቸሎ ድርጅት ሚደረገ ነበር፡፡ደህ ደረጃዘደር ፕረታቸው ደገጥ ለገዘውም ቢሆን ተካከተላቸው ነበር፡፡

በዚያን ርቀት፤ ምናልባትም የሰራተኛውን ማህበር በአጋነት ለመደቀስ አገላያመታቸው በማለት፤ የስራ ማቆሙ ዕጣ አገላዐሰው የገፋፊ ደረጃዘደር ሃይሎች አገላለጠፉ በገመረጥር ከአውነት በዙ የፖገርቶ አይመስለገም፡፡በገዘው የኢምፔሪያሊስት አሜሪካ ኢምባሲ ና ፀሃፊ የነበረው ሰራተኛ ማስደናሰዉ የኢ.ሰ.አ.ሚ. ና ፀሃፊ ከነበረው ከአቶ በየነ በለጥን ጋር የመበቀ ወዳጅነት አገደነበረው የኢደገኝ ምስጢር ነው፡፡በተጨማሪም ኢ.ሰ.አ.ሚ. ለመበረተ አካባቢ በዙሪያው ደጃከረከረ የነበረት ፕርፈሰር ቃሰናገና ደቦተር በረከተአብ የተጫወቱት ሚና እስከዚህ በገለጸ የሚታወቅ አይደለም፡፡የሆነ ሆኖም በኋላ በገለጸ አገደታየው ኢ.ሰ.አ.ሚን የመበረቱተ ድዛደሮች ''በሬያሳቸው'' ቢሰናበቱ ቢገገሳቸው፤ የኢ.አደ.አው ማስደናሰዉቡ ቢቺሊ፤ የሆኑት፤አቶ በየነ በለጥገደገፍ ''በሬያሳቸው'' የኢ.ሰ.አ.ሚ. ፕሬዚዳንት ሆነዋል፡፡/በነገራችን ላይ! ቢ.አደ.አው ማስደናሰዉ፤ ባለፈት አመታት በርገቦ ለተፈበነው የኢትዮጵያ ህዝቦች የኢምፔሪያሊስት አሜሪካን አርፋታ ደዘጋሊገ ቃቀተው በቀጡ ዝጋጉተውን ሄደዋል፡፡/

''በዚያገ ቀን'' ደላለ፤ በአቶ በየነ በለጥን የፕሬዚዳንትነት ዘመን የኢ.ሰ.አ.ሚን 105 አመት ለማከበር የታተመው ''የሰራተኛ ድምጽ''፤ ''በዚያን ገዘ /1955 ዓ.ም./ የተነሳሳው የስራ ጣቆም ዝገጅነት ሊገደፍ ያልታሰበበት ሁኔታ ስለነበር ያንጊዜ በገዘው የኢ.ሰ.አ.ማ. ፕሬዚዳንት የነበሩት አቶ አበርሃም ቃከገገ ስለጫናቸውን በጫሉቀያቸው ነበር''/ገጽ 12/፡፡ደህ በዐለጠ 'ዘ' የተሳለፈለገ ዘናን አቶ በየነ በለጥን ዐደሰለባቸን ከመጋታቸው ቃከገያት ነበር ና ለተም አገደህነ አገባቢው ደረጋዋል፡፡

''የኢትዮጵያን ሰራተኞች ማህበራዊ አገቀሳቀስ ከተያዩት በዙያች'' ደላሉ ደከን ጉደና ወጸ ሃተ ለመቀ አደርገን፤ ''ከጥገት አስተባበባቸው ጋር በእዱሉ የአገዱበተሪና የገገድ ቦራ የተሰማሩት ኢትዮጵያውያን አሰሪያችና ባኢትዮጵያ ለረጅም ዘመን የተቋቋሙ የሮጭ አገር ሰዎች ናቸው፡፡ ሆኖም፤ ደሀገገ ሁሉ የምናስታውሰው /በአቶ በየነ በለጥን ዘመን ማለት ነው-ሰህፊ/፤ ለሮና ለዐዋባ ለደሀገን በተዛበተ፤ ለተዛበተ ያህል ቢቻ ነው''/ከተመየሰው ወጸ ሃተ፤ ገጽ 12/፡፡

ደህገገ ''የሰራተኛ ድምጽ'' ያነበበ ሰው የሚሰውን የሚደነቅና ገር የሚለው /ገር የሚለው አገበበ አገኙ!/፤ ደከው ቃጸ ሃተ ''ለባለጋለታያች'' ለአቶ አበራ ገሙና ለአቶ አበርሃም ቃከገገ የሚደርስላቸውን ዘከር ለመለከት ነው፡፡''የኢ.ሰ.አ.ማ. ባለጋለታያች'' ደባለ የሚዘርአስ፤ በስተገራ ፍተገፋፋቸውን፤ በስተያኝም ዉሊታቸውን ተገተና ለመፈረስ ሲነሳ፡-

''አቶ አበራ ገሙ ... ማህበሩ አገዲፈቀዱ ለአገር ገዢተ ሚሊኒደር ደገገን አስገበተው አገደ ነበር ደታወቃል፡፡ሆኖም፤ ኢ.ሰ.አ.ማን ለማቋቋም የሚቻለበት ህገ ነሃሴ 30 ቀን 1954 ዓ.ም. በመውጣቱ፤ የሰራተኛን ማህበር የማቋቋም ሃሳባቸው ተቀደረ፤ ኢ.ሰ.አ.ማ. በተቋቋመበት ገዘ የሰበር ፕሬዚዳንት ሆነው ተመርጠው፤ አስከ እለተ ሞታቸው ድረስ ታላቅ ደጋፍና አገልግሎት ሰጥተዋል፡፡

''አቶ አበርሃም ቃከገገ... ምገም አገዷ ከተፈረሙ ከአቻበት ዐራት በኋላ ከበለጥና ቸው በለዎም፤ ኢ.ሰ.አ.ማ. ሳይቋቋም ሆነ ከተቋቋመ በኋላ ያሳዩት ትጋት በጣም የሚያስደንቅ አገደ ነበር የቀርበ የስራ ጓደኞቻቸው የኢ.ሰ.አ.ማ. ሹማምንት ይመሰክራሉ፡፡አቶ አበርሃም ቃከገገ ስርተው የማይደከሙ ከመሆናቸው ሊላ፤ በሰበሰባ ላይ ሊማበረቱትና በሚተገ ለመመረከ ከፍተኛ የገገገር ችሎታ ነበራቸው፡፡''/ገጽ 22--23፤ ሰርዞች የተጨመሩ -ሰህፊ/

አገባቢው የመቀበናቸውን አረፍተ ነገሮች ተመለሰ ያገበባቸው ከማለት በስተቀር የምገጨምርበት ነገር የለገም፡፡ምገም አይነተ የሰሚያት ምስጢር የለውም፡፡የኢትዮጵያ ሰራተኛ አገቀሳቀስ 'አዲስ' ምእራፍ የሚጀምረውና የሚያስተመረው ከ''ታዘበው'' በአቶ ገየነ በለጥን ዘመን ጋር ነው፡፡ደህገገ ምእራፍ በሁለት ወቀቶች ከፍሎ መመለከት ያስፈልጋል፡፡አገደኛው ከ1955-1966 ዓ.ም. ያለው ወቀተ ነው፡፡ሁለተኛው ደግሞ ከየካቲት 1966 -መስከረም 1967 ዓ.ም. ድረስ ያለው ታሪካዊ ገዘ ነው፡፡በና አከፋፈለ በኢትዮጵያ ሰራተኞች የተገለ ታሪክ ውስጥ፤ የመደረደያው በስተኛው፤ የሂለኛው ደግሞ አራተኛው ወቀተ መሆናቸው ነው፡፡

III

''ታዘበው'' ፕሬዚዳንት፤ በ1955 ዓ.ም. ላይ በአነአከለሉ ሃብተወልድ -ገታሁን ተሰማ -ሙላተ ደበበ -የም/አለታ ሚካኤል አመዳ ቡድንና በሌአደሊአው ማስደናሰዉ አርፋታ ታጋዮችን ዐዛደሮች ካስወገዳበት ገዘ አገበተ፤ አስከየካቲት 1966 ዓ.ም. ድረስ፤ በአሰሪያች ላይ ምገም አይነተ የረባ ''ቀና ወቀባ'' አገዳላነበራቸው ተነገርለት ያለቀ ጉዳይ ነው፡፡እንዲሁ ሰው፤ ለኢ.ሰ.አ.ማ. 7ኛ አመት በዐጣው ''የሰራተኛ ድምጽ'' ቃጸ ሃተ አሚገደነተ፤ ለኢትዮጵያ ሰራተኞች ባስተላለፉት መልእክት ውስጥ አገላሉት፤ ''አሰሪያች አስካሁንም ድረስ የማህበር ቃሪያችን ያለምክንያት ከስራ በማስወጣት የሚፈጸሙት ተገባር አስዘኝ አይሆንም ብቻ ነበር፡፡''/''የሰራተኛ ድምጽ''፤ ሚያዝያ 4 ቀን 1962 ዓ.ም. ገጽ 8/

ደህ ''መሊቀ ዘሊቀ'' የሆነው ምስጢር የሚገለጸለገ ዐደመየስነው ቃጸ ሃተ ርእስ አገቀጸ ተመለሰገ የሚከተለውን ሰና ነበ ነው፡፡''ባለፈት አመታት'' ደባለ ርእስ አገቀጽ፤ ''ባለፈት አመታት የኢ.ሰ.አ.ማ. ድ. ተገባሩ ከቀን ቀን በአያገዳገዱ ሰራተኛ የሚገኘውን ቅሬታ ማሰረፍም ነበር፡፡ሰሁን ገን ደህ /ተገባሩ/ ተለውወለለ፡፡ኢ.ሰ.አ.ማ. በየእለቱ የሚደር

ረነነ ፋሬታ ለሊፈሪት ለያንዳንዱ ማህበር ተተ፤ /ፌዴሬሽን/ ለመያዝ በሃገራዊ ጉዳዮችን በመከታተል ላይ ነው::"/ገጽ 6፤ ሰረዝ የተጨመረ —ሰሀፊ/

በሂደለሁለሁ ዘንድ "ለመያዝ በሃገራዊ ጉዳዮች" የሚባሉትን መዘርዘር አስከዚህም ነበረባኝ አልገበለገም::ለምንድነው፤ አንባቢው ባይሰለቸን የሚከተሉትን ጥቅሶች ይመጣቸና የኢትዮጵያን ሰራተኞች "በሃገራዊ ጉዳዮች" ሰበ ይበለለን::ጥቅሶቹ በሙሉ የተወሰዱት በመቀስነው የ ሚያዝያ 1 ቀን 1962 ዓ.ም. "የሰራተኞች ድምጽ" መጽሄት ውስጥ ነው::

"ኢ.ሰ.አ.ማ. ከአሰሪና ከሰራተኛ ጉዳይ ጽ/ቤት ባለስልጣኖች ጋር መልካም የስራ ግንኙነት አለው::ችግር በገጠመው ጊዜ የነዚሁ ባለስልጣኖች ትብብር አይነፈገውም::"/ገጽ 20/

"ኢ.ሰ.አ.ማ. ከኢትዮጵያ የአሰሪዎች ፌዴሬሽን ጋርም መልካም ግንኙነት አለው:: ሆኖም፤ ሁለቱን ድርጅቶች በበለጠ ለማቀራረብ በዙ መሪዎች ያለባቸው /.../ ጉዳዮች አሉ::" ገጽ 21/

"ግርማዊ ንጉሠ ነገሥታችን፤ ለሰራተኞች እንቅስቃሴ እድገትና መደራጀት ለበታና ድጋፍ ሪቻቸውን ከመስጠት ምንጊዜም አልተቆጠቡም::መልካም ፈቃዳቸው ሆኖ፤ የኢ.ሰ.አ.ማ. ህገደ የተፈደ ቀደትን ፈረተ ለሰራተኞቻቸን ሰጥተዋል::"/ገጽ 21/

"የኢ.ሰ.አ.ማ. ተግባር ባገር ውስጥ ብቻ የተወሰነ አይደለም::በአለም አቀፍ የ ሰራተኛ ማህበር ድርጅቶችም ትጉህ ተካፋይነትን በማሳየት ባለስልጣኖች ከፍ ባለ ቦታ ለመድረስ በ ቅተዋል...::"/ከአቶ በየነ ሰለሞን መልእክት፤ ገጽ 8/ አንባቢውን እናስታውሰዉ፤ የኢ.ሰ. አ.ማ. ባለስልጣኖች "ትጉህ ተካፋይ" የሆኑባቸውና "ከፍ ካለም ቦታ ለመድረስ የበቁባቸው" አለም አቀፍ የሰራተኛ ማህበር ድርጅቶች፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች በየካቲት ወር 1967 የተገላገሉ አቸው የሲ.አይ.ኤ. ድርጅቶች ናቸው::እነሱም "አለም አቀፍ ነፃ /?/ የሰራተኞች አንድነት ማህበር" /አይ.ሲ.ኤፍ.ቲ.ዩ./፤ "አፍሪካን አሜሪካን ለበር ሴንተር"/ኤ.ኤ.ኤል.ሲ./ እና የፎርድ "ፍሪደሪክ አበርት እስቲፍቱንግ"...ወዘተ. ናቸው::

"ለመያዝ በሃገራዊ ጉዳዮች" በኢ.ሰ.አ.ማ. መሪዎች በወጉ የተያዙለትን ኢትዮጵ ያ፤ አሁን ደግሞ የገዢውን አንድነትና የሰራተኞች ድምጽ እናቀርበለትና በርጋታ እንዲያነበለን እ ንመደፋው::የምናስነፈረው ጥቅስ በዳቦ ጋጋሪያች ማህበር የተፈረ ሰህን፤ የተገኘውም ቁጥ ሰገለ ባዩበ ጉዳይ መጽሄት ውስጥ ነው::

"የሰራተኞች አንድነት ማህበር በሚል ስያሜ ያደራጃችሁልን ማህበር እጅቻችንን እ ግሮቻችንን ጥፍር አድርጎ አሰርናል::ማህበራችን ከመቋቋሙ በፊት ያቀረብነው ጥያቄ መፍትሄ ካላገኘ ስራውን ዘግተን እንደሜለን በማለትና በአሰሪያቻችን ላይ በዛት ብቻ አያለ ጥቃቶችን አሳገ ነበር::... የሰራተኞች አንድነት ማህበር ካቋቋምን በኋላ ግን፤ 'ችግራችሁን በማህበር መሪያቻ ችሁ አማካኝነት ተደፋ' በሏችሁ ተመክረናላችሁ::ከአሰሪያች ጋር በምናደርገው ውይይት እየጋበ መፍትሄ ካላገኘን፤ ቅሬታያችንን ለኢ...ነ.መንግስት የሀዝባዊ ኮ አደገትና የማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ለአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ ጽ/ቤት ማመልከት ይኖርብናል::በጽ/ቤት አማካኝነት ለመታረቅ ካልቻልን፤ ለቦርድ የአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ ወሳኝ ቦርድ ቅሬታችንን ማቅረብ አለብን::...የቦር ዱን ውሳኔ ካልቻልን፤ አሰሪም ሆነ ሰራተኛ ለጠቅላይ ፍ.ነ. ፍርድ ቤት ይግባኝ ይል ይሆናል:: ቅሬታው በዚህም አልፎ ለንጉሠ ነ.ነ. ችሎትም በአቤቱታ መልክ የሚቀርብበት ጊዜም አለ::ስለዚህ ያደራጃችሁልን የሰራተኞች አንድነት ማህበር በእርግጥ አንድነታችንን/ትብብራችንን/ አላጠቃም:: ከላይ የተገለፀውን ሰነበርሰት እስከመጨረሻው ተከታለን ችግራችንን ለማስወገት የገንዘብ፤ የጊዜና የሰው ጉልበት ችሎታ ያጥረናል::ስለዚህ፤ ያደራጃችሁልን የሰራተኞች አንድነት ማህበር ለአሰሪያች ችን ጥቅም ያደረገን ድህነት ጉልጽ ነው::"/ገጽ 11፤ ሰረዝ የተጨመረ —ሰሀፊ/

ከዚህ በላይ ያቀረብናቸውን ጥቅሶች በተአገበተ ያነበበ ሰው ሊያሰረው የማይችለው ነገ ቢኖር፤ የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት የነጋዴው መንግስትና የአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች ቃ/ቤት እንጂ፤ የኢ ትዮጵያ ሰራተኞች ድርጅት አንዳልነበር ነው::እንደውነቱ ከሆነ፤ የጊዜውን የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት ከሰራተኛው ወደ ገዢው ከንጉስ ነገሥቱ የልዩ ካቢኔ ጽ/ቤት የምንለይበት ምንም አይነት ሚዛን የለንም:: የኢትዮጵያ ሰራተኞች እነዚህን ሁሉ አጠቃት ያካለፉት በአንድ ወገን ከአሰሪያቻቸው —ከበዝባዦቻቸው— ጋር ሲታገሉ፤ በሌላ ወገን ደግሞ "እጅና እግራቸውን ጥፍር አድርጎ በማሰር ለአሰሪያች ጥቅም" ካጋረጣቸው የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት ጋር ሲሆን ነው::

ኢ.ሰ.አ.ማ. እንደተቋቋመ ተነስቶ የነበረውን የስራ ማቆም አድማ ቁጥር በጣም አ ውስተነናል::የመጀመሪያው የኢትዮጵያ ሰራተኞች የስራ ማቆም አድማ፤ በነጋዴው መንግስትና በአሜ ፒሪያሊስቶች ሰራ ይከሸፍ እንጂ፤ አድማቸው ለኢትዮጵያ ሰራተኞች በኋላ የመጀመሪያው የሰራተኞች ትግል ለምሳሌ እንደነበርም ለመጠራጠር አይቻልም::እና እስከምናውቀው ድረስ፤ ከዚህ ጊዜ አንስቶ እስከ የካቲት 1966 ዓ.ም. ድረስ፤ በኢትዮጵያ ሰራተኞች አንደም መቶ የስራ ማቆም አድማ አልተወሰደም::ሆኖም፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች መብታቸውንና ጥቅማቸውን ለማስከበር የሚያካሂዱት ትግል ደገፍ ለአፍታም ያህል እንኳ ተቋርጦ አያውቅም::

ለምሳሌም ያህል፤ በጥቅምት ወር 1957 ዓ.ም. ላይ የተካሄደውን የአየር መንገድ ሰራተኞች የስራ ማቆም አድማ ለመጥቀስ እንችላለን::እንደዚሁም በታህሳስ ወር 1958 ዓ.ም. ላይ የከተማ አውቶቡስ ነጂዎች ያካሄዱትን ትግልና የሰላማዊ ሰልፍ እንቅስቃሴ ለመጥቀስ እንችላ ለን::ከዚሁ በማከታተል በሚያዝያ ወር ላይ፤ የማተሚያ ቤቶች ሰራተኞች ለ5 ቀናት ያህል ስራ በ ማቆም ከፍተኛ ትግል አካሂደዋል::በ1959 ዓ.ም. በነሃሴ ወር ላይ፤ የአየር መንገድ ሰራተኞች ለ 4 ቀናት ያህል ስራ በማቆም ቁጥር ሲሉ ላቀረቡአቸው ጥያቄያች መታገላቸውን ማየስ ነበር::

ለጊዜው ከመረጃያች አጥረት የተነሳ፤ በዘተያችን የሰራተኞች እንቅስቃሴ ለመዘርዘር አ ንቻል እንጂ፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች በየጊዜውና በየቦታው በዙ መሪሪ ትግሎች እንዳካሄዱ የማይካድ እውነት ነው::ለምሳሌም ያህል፤ በ1955 ዓ.ም. ደግሞ፤ 776 የሰራተኞች ክርክሮች ነበሩ::

የኢትዮጵያ ሰራተኞች ሰላው ትግል፤ የዳቦ ጋጋሪያች ሰራተኞች "ያደራጃችሁልን ማህ በር" እያሉ ከሚጠሩት "ማህበራቸው" ነበር::አቶ አበርሃም ቀበደ ከሰራቸው እንደተገነዘ፤ በኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት ውስጥ የተቀሰቀሰው የመጀመሪያው ትግል በአቶ በየነ ሰለሞንና በአ/ቶ ፀሃዬው በአቶ አለሙ ቦጋለ በሚመሩ ሁለት ወገኖች መካከል ነበር::"የአቶ በየነን የአመራር ጉ ድለትና የችሎታ ማነስ የሚያውቁት አቶ አለሙ ቦጋለ በ1957 ዓ.ም. ከነዓባሪው ወገኖቻቸ የማህበር መሪዎች ጋር በመመካከር በአቶ በየነ ምትክ ሌላ ሰው እንዲመረጥ ጥረት አድርገው ነበር::ሆኖም አቶ በየነ ሰለሞን ይህ ውጥን መኖሩን እንደሰሙ፤ አቶ አለሙ ቦጋለንና በጊዜው የድርጅቱ ጸሐፊ የነበረውን አቶ ዐርቃነህ ተሰፋዬን ያለአግባቸ ከፍያ ከስራ አስናበቷቸው::ቢሆንም ከስራ የተፈረረው "አቶ አለሙን በመክና ታዘዋት ነበር" በሚል ምክንያት እንደሆነ ታውቋል!!"/ገጽ 9 — ይህንን ጥቅስ ያገኘነው ካገሪ የደብዳቤያች ፋይል ውስጥ ነው::ካሁን ወዲያ "ፋይል" በሚለት እንጠቅሰዋለን —ሰሀፊ/

ይኸው "ፋይል" ለጥቆ እንደሚለው፤ "አቶ አለሙና ሌሎችም የማህበር መሪያች በተለሙት እቅድ መሰረት በ1958 አጋማሽ ላይ የኢትዮጵያ አየር መንገድ፤ የጋንዳና ሎሚ ፋብሪካ ካያች፤ የኢ.ኤ. ጠርሙስ ጠርሙቅ ፋብሪካ፤ የአገጠት ሰራያችና የሌሎችም ድርጅቶች ሰራተኞች ማህበር መሪያች እየተገናኙ ባደረጉት ውይይት፤ የድርጅቱን ሹምምንት ለመለወጥና በሰራተኛ ማህበር ፍንጮ ስያች በየቦታው ለማስቀመጥ ተጣብረ ባይባላ ምርተዋል::

"አቶ በየነና ተከታዮቻቸው እነለለም አበባ ... ጊዜ ከቀበሮሰቴ ወጥተው ቡ ድኑ ውስጥ ተቀጣሪ ሆነው ይሰሩ የነበረትን አነፍናፊ ጸፎን .ተከለን እስከቱለው ከፍተኛ ጥረት ካደረጉ በኋላ፤ የድርጅቱ ሹመምንት ሆነው ተመረጡ::አቶ በየነ ሰለሞን /ፕሬዝዳንት ማህበር በደ መከሉ፤ ፕሬዚዳንት/፤ አቶ ፍስሃ ጸጋን ተክሉ /ማህበር በደገከሉ፤ ቁና ፀሃፊ/፤ አቶ ፍስሃ ገበረማርያም /ማህበር በደገከሉ፤ ተቀዳሚ ምክትል ዋና ፀሃፊ/..." ሆነው ነው የተመረጡት::/ፋይል ገጽ 9 —ሰረዞች የተጨመረ —ሰሀፊ/

የነጋዴው መንግስትና የሲ.አይ.ኤ. ተጠሪ መሆኑን የኢ.ሰ.አ.ማ. ሹምምንት ሉ ለወየ የተደረገው የመጀመሪያው ትግል በነአቶ በየነ ሰለሞን አሸናፊነት ቢያበቃም፤ የሐይ ትግል ውጤት ለኢትዮጵያ ሰራተኛ በኋላ ቀሪና ወርቃ ነበር::ይሽን ሁኔታ በ1961 ዓ.ም. በተደረገው ምርጫ ላይ ተማለብ ሲደርስ፤ "የአቶ በየነ ወገን/በንጉሥ/ ለሰቆ ዘላ ለለቤትን ለማሽ ቻሉ"/ፋይል 10/ እንደነበር ለመጠራጠር አይቻልም::

ፋይሉ እንደሚያስረዳን፤ "በ1961 ዓ.ም. ሚያዝያ ወር ላይ በተደረገው የኢ.ሰ. አ.ማ. ሹመምንት ምርጫ ጊዜ ሁለት ተቃራኒ ጎራዎች /ወገኖች ቢባሉ የተሻለ ነው —ሰሀፊ/ ተፈጥረው ነበር::የነዚሁም ተቃራኒ ወገኖች አላማና ፍላጎት ለሰለባን ሹመይ መሆን የሚያስረዳ

የሾርሙቶ ዶ/ፕሬዚዳንት የነበረው አለም አበባ የአገዳጁ /ጆር ቲ/ ወሬ ሰሆነ አቶ በየነ በለ ጦን ደብዳቤ ፕሬዚዳንትነቱን አገደያዙ የሌላው /ጆር ቲ/ ወሬ ሆነው መተረባቸው ነበር::...ያም ሆነ ይሆን የአቶ በየነ ጋር ገበ በለቅ ዛሬ ሰለጣኑን ለመያዝ ቻሏል::''

''በዚያን ጊዜ በተደረገው ምርጫ'' ይላል ይኸው መጽሐፍ ቀይለኝ ''አስራሰባ ነገሮች ከነበረት ውስጥ ሁሉም ሽልአቶችን በተከበለ ያሰበረሉ ማህበሮች ውክል ይኑራቸው አይኑራቸው የሚለው በዳዒ/በት ውስጥ ተመራጮች የሆኑት ሰዎች መረጣና መረጥ አይገባቸውም የሚለው ነበር:: ውጤቱ ሰሊለባቸው ማህበሮች ውክል አሰጣጥ ሁኔታ በገለሰ ከሚቴ ተጠንቶ የቀረበ ሐሳብን የክሚቴው ውሳኔ ቢያስቀድም በውስጡ መረጣ የገባቸው እጅግ አረፍተ ነገር የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት ተቀጣሪዎች የነበሩትን ሰዎች ለመምረጥና ለመመረጥ አስቀምጧቸዋል::ይሆኑ አረፍተ ነገር የገባቸው በውስጡ አበሎች መረጣ ሰበሰብና ፊርማ በኋላ እንደሆነም ይነገራል::''/ፋይል ገጽ 10፣ ሰርዝ የተሰመረ -በሀይ/

በጊዜው የዚያች የኮሚቴ ሊቀ መንበር የነበሩት አቶ ጌታቸው አሞሬ የተጠቀተን ሚና አናውቅም::ይሁን እንጂ የአቶ በየነ ሰለሞን ''ለቅ ዛሬ'' ተረድተነዋል::ከዚህም በተጨማሪ፣ በተለይም ''ይሆኑ አረፍተ ነገር'' የኋላ ኋላ ኢ.ሰ.አ.ማን ለተደባለቀው የገጠመ ከበርቴ ደገፊ በውን የተን ያህል አገደጠቀሙትም መረዳት አጅጊም እያዳገተንም::እንደርሰበታለን::

የሆነ ሆኖ፣ በ1961 ዓ.ም. ምርጫ አቶ በየነ ሰለሞን እንደገና አሸንፈው ፕሬዚዳንት ሆኑ::አቶ አለም አበባ የም/ፕሬዚዳንትነቱንም ቦታ ያዙ::ቢሆን ''እህያ ላሀያ ቢራገጥ ጥርስ አይገባበር'' ነውና፣ በ1964 ዓ.ም. ምርጫ አቶ አለም አበባ ተመለሰው ም.ፕሬዚዳንት ሆነው ነበር::ቢሆኑ የምናስታውሰው ሌላ ነገር ቢኖር ገን፣ የ1961 ዓ.ምን ምርጫ በመያዝም ''እያሌ ማህበሮችና በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ሰራተኞች'' ከፍተኛ ተገለ አካሂደው እንደነበር ነው::ለዚሁም፣ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበራት፣ ''ምርጫው'' ካለቀበት ጊዜ አንስቶ የፃፏቸውን መአት ደብዳቤዎች ብቻ መመልከት በቂ ነው::ለዚሁም መግቢያ በአስር /10/ የሰራተኞች ማህበራት ተፈርሞ፣ ለሆዜሩ ኮ አድንትና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር የተላከውን ደብዳቤ ብቻ በገመቀስ በቂ ነው::ደብዳቤው የተፃፈው ሀምሌ 3 ቀን 1961 ነው::

''ኢ.ሰ.አ.ማ. ሚያዝያ 27 ቀን 1961 ዓ.ም. ያደረገው የመሪዎች ምርጫ ተከበለ አይደለም በማለት ከሚያዝያ 29 ቀን 1961 ጀምር ላቀረብነው የተያዩዋ ውክል እስካሁን ውሳኔ ስለሰና ውስጡ ካለማገኘታችንም በላይ፣ ሁኔታው ከእለተ ወደእለተ እየተፋፋመ ከመሄዱ የተነሳ፣ እያሌ ማህበሮችንና በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ሰራተኞችን አሳዝኖአቸዋል::

''ሀ/ ምርጫው በምክር መሪዎም ሲገባው /የኢ.ሰ.አ.ማ. ደንብ፣ አ.6 ክ.9/፣ መሪዎች ከአንድራሹ ውስጥ እየወጡ፣ ምርጫው በሌሎች ውክል በሚይበሙ ሰዎች ተከናውኗል::

''ለ/ ...'ለኢሰአማ መቀላይ ምክር ቤት እባል ለመሆን ለአጡነት ቢቀ የሚሆኑት፣ በምርጫው ጊዜ በኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበሮች ውስጥ ከሁለት አመት ላላነሰ ጊዜ ተከበሩ ማህበርተኞች ሆነው ሲገኙ ነው' የሚለው ደንባችን /አ.8 ክ.18/ እያለ፣ የተመረጡት ገን ተመራጮች እንኳ በማህበርተኛነት የተመዘገቡ አይደሉም::በዕቀቶም ተያያዋአቸንን በሚበዓት ላይ እንደነበርን ለመናገር እደል ባለማግኘታችን በሸፍነፍን አለፍአል::''/ፋይል፣ ገጽ 21/

''በሸፍነፍን ያለፈውን'' ምርጫ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ይኸው ገለፀለፀ አደርገውለናል:: የአቶ በየነን ቡገድም ''ለቅ ዛሬ'' ተጠማሪ ማበረጃ የሚመይቅ አይደለም::''የ1961 ምርጫ በተነገረው ሁኔታ ተፈፀሰበሶ'' ይላል ይኸው መለሰን ወለለሰን የምገመቀሰው ፋይል፣ ''በኢ.ሰ.አ.ጓ. ጽሕፈት ቤት የነበረው ማደናገሪያ ለወዘደሪ ሰራተኛ ተቀርቋሪ በመምሰል፣ በ1962 ዓ.ም. ብታህሳስ ወር ላይ ሰራተኞች በያሉበት ሰላማዊ ሰልፍ እንዲያደርጉ ጠነባባት ነበር::... ሰራተኛው የተሸከመ ሁን የሚያገኝ መብቱ፣ እንደተነገረው በያለበት ሰላማዊ ሰልፍ ለማድረግና ቅሬታውን ለመግለጽ ሲዘጋጅ፣ ሁኔታውን ያነበቡት እነዚያው የኢ.ሰ.አ.ማ. መሪዎች፣ 'ቅሬታችን ተፈጽሟልና ሰልፉ ይቅር' ሲሉ፣ በለስቸሗይ ዛሬሬ ደብዳቤ አስታወቁ::በመገገስት ጋዜጠኞም አስነገሩ::'' /ፋይል፣ ገጽ 25 -ሰርዝ የተሰመረ -በሀይ/:: የአገባቡን እንጂት አርር የሚለው ሰላማዊውን ሰልፍ ለማዘጋጀት፣ ''ለለባለ ድርጅቶች በሙሉ'' የተላከውን የኢ.ሰ.አ.ማ, ዛሬሬ ደብዳቤ ቢያነበ ነው::

በደብዳቤው ውስጥ በነገ ነገሮች የተዘረዘሩ የሆኑ የሰራተኞች መብረታዊ ጥያቄዎች ሰፍረዋል::''በዘህ መሰረት'' ይላል ይሆ ጉዳና ደብዳቤ፣ ''በዘህ መሰረት ኢኮኖሚው እንዲዳበደለ ሲባል፣ በሳምንቱ ሰበኛ በበአለ ቀን እንዲሆን ተጠናአል!::''/ፋይል፣ ገጽ 28/::የበአሉ ቀን የተባለው ታህሳስ 29 ቀን 1962 ዓ.ም. የገና ልደት በአል መሆኑ ነው::

አገዲት ያረረው አገባቡ፣ እሁን ደግሞ ፍሺት ቢደበን እያዳመጠ የምንተረጉን የኢ.ሰ.አ.ማ. ደብዳቤ ያገበበ:-

''ለታህሳስ 29 ቀን 1962 ዓ.ም. ሰላማዊ ሰልፍ አንዲደረግ ታህሳስ 15 .62 በዘጎሬ ደብዳቤ ቁጥር 109/62 ያስተላለፍነውን ውሳኔ እናስታውሳለን::... የሰላማዊው ሰልፍ ጉዳይ ላለተወሰነ ጊዜ ተላልፎል እናስታውቃለን::የሰራተኛውን መብት ለማስከበርና ለመጠበቅ ላባያቸሁት መተባበርና ዓላማነት እናመሰግናለን::በዚህም አጋጣሚ ለሁሉም ወዝአደር ወንድሞቻችን፣ እህቶቻችንና ቤተሰቦቻቸው መልካም የልደት በአል እንዲሆንላቸው የላቀ ምኞታችንን እናቀርባለን''/ፋይል፣ ገጽ 30-31::ወደገም የኢ.ሰ.አ.ማ. ደብዳቤ ቁ. 113/62 ታህሳስ 27 ቀን 1962 ዓ.ም. -ሰርዝ የተሰመረ -በሀይ/::

አገባቡን አስካሁን ባገኘናቸው ተጨባጭ መረጃዎች ላይ በመመርኮዝ፣ የኢ.ሰ.አ.ማን ጽ/ቤት አገቀር እንደተፋው አገመራመርም::የኢትዮጵያ ወዝደሮች ገን፣ በላያቸው ላይ የተዘረዘሩትን የገዢ ሃይለስላሴና የኢምፔሪያሊስት ቡችሎች አሸቀንጥረው ለመጣል እውነተኛ የሰራተኛ አገቀስቃሽ ለመፍጠር ገና ብዙ መታገል ነበረባቸው::ዛሬም እየታገሉ ናቸው::ለወደፊቱም ገና ብዙ ተገለ ይጠብቃቸዋል::

የኢትዮጵያ ወዝደሮች የገዢ ሃይለስላሴን -የኢምፔሪያሊስቶችና -የበየነ ሰሎሞን ''ርኩስ አንድነት'' ለመጣል የሚያደርጉት ሰፊ ተገለ ዙር የደረሰው በ1963 ዓ.ም. ላይ ነው:: በኢ.ሰ.አ.ማ. ላይ ፍፁም እምነት ያጡት የሰራተኛ ማህበራት፣ ከዚህ አዲስ ማህበረተሰብ የአካባቢ ቀርንጫፍ ጽ/ቤት ለማቋቋም ይነሳሉ::ከዚህ ጊዜ በኋላ የነበረው ዋና ተገለ በኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት በአንዱ በኩልና በአዲስ አበባና በአካባቢው ሰራተኞች ማህበራት መካከል ነበር::በተለይም ወደፊት እንደምንገልጸው በኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤትና በአርተፊ ሰራተኞች ማህበር መካከል ከፍተኛ ተገለ ነበር::

ኢ.ሰ.አ.ማ. ቅድም ሲል ቢሆን፣ በዱሬዳዋና በአስመራ ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች ነበሩት:: የአዲስ አበባና የአካባቢው ሰራተኞች የላቸውም ነበር::የአዲስ አበባና የአካባቢው የሰራተኞች ማህበራት በ1963 ዓ.ም. ላይ የቅርንጫፍ ጽ/ቤት ለማቋቋም ተገላቸውን አፋፍመው ሲነሱ እንደፊሪዳና አስመራ ሰራተኞች የቅርንጫፍ ጽ/ቤት እንዲኖራቸው ነበር::የኢ.ሰ.አ.ማ. ምክር ቤት ታህሳስ 23 ቀን 1963 ዓ.ም. ባደረገው ስብሰባ ላይ ደህንነቱ የያዩዋቸውን ተሳለሉ በአንድነት ያፀድቀዋል::ሆኖም፣ እምባገነኑ የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት ደግሞ ውሳኔውን ለማፍረምና ቢቻለውም በገዛ ስልጣኑ ለመሻር ያላገላበጠው ድንጋይ አልነበረም::በዚያን ጊዜ ''የኢ.ሰ.አ.ማ. ጠቅላይ ምክር ቤት የፈቀደለትን የአካባቢ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት፣ የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት ስራ አስኪያጅ ሊነፍገን አይገባውም...''/ፋይል፣ ገጽ 32/ በማለት፣ የተፃፈት ደብዳቤዎች እጅግ ብዙ ከመሆናቸው የተነሳ ለገመቅባቸው እንኳ አልቻልንም::የሆነው ሆኖ፣ የኢ.ሰ.አ.ማ. አምባገነን አመራር፣ በተለይደው ''ለቅ ዛሬው'' በሃምሌ ወር 1964 ዓ.ም. ላይ፣ የቅርንጫፍ ጽ/ቤቱን ስራ ለማገድ ችሎ እንደነበር ይታወቃል::

የኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት፣ በዚሁ ወቅት የነበረው ሌላ አድሃሪ ስራ የአስመራን ቅርንጫፍ ጽ/ቤት በሆነ ባልሆነው ምክንያት እያወናበደ ለመበታተን ነበር::ስለዚሁ ጉዳይ፣ በአንድ ወገን በአስመራው ቅርንጫፍ ጽ/ቤትና በኢ.ሰ.አ.ማ. ጽ/ቤት መካከል፣ በሌላው ወገን ደግሞ በአስመራው ቅ/ጽ/ቤትና በሰራተኛና ኮ አድንትና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር መካከል ብዙ የደብዳቤ ልውውጦች ተካሂደዋል::አሁንም መቅሰን ስለማገመርባቸው፣ አቶ በየነ ሰለሞን የፃፏቸውን አንዷት ደብዳቤ ብቻ መቅሰን እንላለፍ::

''ብዙ ጊዜ'' ይላል አቶ በየነ ሰለሞን፣ ነሃሴ 1 ቀን 1964፣ በኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር ላይ ቅሬታቸውን ላሰሙት የአርተፊ ወዝደሮች በፃፈላቸው ደብዳቤ ውስጥ፣ ''ብዙ ጊዜ፣ መብታችን ተነክቷል በሳቸሁ የምትፅፏት ደብዳቤ ሁሉ፣ ያለማወቅ ነው፣ ከአንዳንድ አማካሪዎች በመስማት

በትግሉ ነፃ ይወጣሉ''/ፈደሬሽን ገጽ 59/::

ስለ በየነ ሰለሞን አነጋገር ባለሟሎቹና አገዛዙ አሳዳሪያቸውን እየሰሙ መበታተን ተነሳሱ በዚሁ ጊዜ ይበልጥ የሚፈትኑ'' የአገዛዙ ማህበሮች ስለ ብዙ አገሪ በገዛረዘር፣ የኢትዮጵያ ሠዘርፎ በኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር ላይ የተገኘ ያህል ተነስተውበት እንደነበር አገኛለን:: የአሜሪካ በረዳ ኢ.ሊ. ጥርግ ጥርቱ ፋብሪካ ሰራተኞች፣ የሰፌሪያን ኩባንያ፣ የኢቾ.ቢ.ኤ.፣ ነሃሴ 30/1964 ዓ.ም. 14 ማህበሮች በአንድነት ያደረጉት የቅሬታ ደብዳቤ፣ የባህር ዳር ጥጥ ፋብሪካ፣ የጎጃ ሰራተኞችን...ወዘተ. መጥቀስ ይቻላል::

እንደሚታወቀው፣ የኢትዮጵያ ሠዘርፎ በአገሪቱ ውስጥ ከአዘባዞቹ ጋር፣ በሌላ ወገን ደግሞ፣ ''አፄና ነገሥታት ጠፍር በቅርር ለሰብዛዞቹ'' ባገፈጣቸው የኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር ጋር ያደረጉት ረጅም ትግል ተገለ ... የሚፈፀረው በየካቲት 1966 ዓ.ም. ህዝባዊ አብዮታዊ አገዳ ንድል ርቀት ነው::ይህንን የታሪካችን ክፍል ራሱን የቻለ በመሆኑ፣ በሰራተኞቻችን አንቅስቃሴ ውስጥ እንደአገሩ ወቅት ጋጋስዱ አለበት::ከኛ አከፋፈል ጥበረት አራቱን.ወቅት መሆኑ ነው::ከየካቲት 1966 – መስከረም 1967 ዓ.ም. ድረስ ያለው ጊዜ መሆኑ ነው::

IV

የኢትዮጵያ ሠዘርፎ ከ1955 ዓ.ም. በሃላ፣ አገደአገሩ ሰው ተነስቶ በታላቅ አ ... ሰፊት ከትግል ማለስ ውስጥ የገባት ሰየካቲት ወር 1966 ዓ.ም. ላይ ነው::አገደቱ ላከተነው፣ ስዚህን ጊዜ በፊት፣ እያገኘን የሰራተኛ ማህበር በየሚገኙበት ፋብሪካና የስራ ድርጅት ውስጥ፣ ለአባላቱ ጥቅምና መብት የየሰጡአን ትግል ያካሄዱ ነበር እንጂ፣ መቅላላ የስራ ማቆም አ ድማ ተጠብቆ አያውቅም::የ1962 ዓ.ምን የስራ ማቆም.አድማኝ ውጤት የደም በገለ አውስተናል::

የኢትዮጵያ ሠዘርፎ በነዚህ ለመታት ውስጥ በሙሉ ተገቀባናበው መቅላላ የሰራተኛ አ ድማኛነትን ለመጋስዱ ያለቻሉት ከሁለት ፶፫ ምክንያቶች የተነሳ ነው::አንደኛው ምክንያት፣ በኢት ዮጵያ ሠዘርፎ ጫንቃ ላይ አገደከበዱ ሸክም ተዘፍዘፍ የነበረው የፊውዳሊስቶች፣ የቢሮ ክበርቲዎች፣ የአብራጆች፣ የኢምፔሪያሊስቶችና የኢ.ሰ.አ.ማ. ሁቾሳቸው ጸ/ቤት ''ርኩስ አንድነት'' ነው:: ሁለተኛው ምክንያት ደግሞ፣ መገኩራ የሆነ የሠዘርፈ የፖለቲካ ድርጅት /ፓርቲ/ አለመኖር ነው::

በዚህ አንጻር፣ በተለይም ሁለቱንም ምክንያት በመመለከቱ በኩል፣ የኢትዮጵያን ተ ታምቶች በፈር አፍአዩነት፣ ወቀላነትና ጓተኝነት ባናወሰ ማለፍ፣ አገዴሷጠበ ''የጣቱ ውሃ አማ ርጫኝ'' የሚለቱ ያህል ይህንፍናል::ባርቦ ልናለፈው የማንችለው ሃቅ ነው::

የኢትዮጵያ ተቃሪያቸና ተራማጅ ምሁራን፣ የሠዘርፈን መደብ የታሪክ ሚና.ከተረዱት አ ... አርፈዋል::ይሁን እንጂ፣ በአድነታቸውና በገቢራቸው ጋካከለ የሰማይና.የምድርን ያህል ር ... እንደነበርና እንዳለም ይገኝ፣ የዘያኑ ያህል እውነት ነው::እነዚህ ወገኖች ምንም እንኳ ለ ... ሠዘርፈ መደብ ስዙ ቢያደርና ቢጽፉም፣ አስከሁን ድረስ በገለጸ አንደተየበቸው፣ በተገባር የወሰ ... ኛቸው አርምጃዎች እጅግ የሚያሳፍሩና የሚያሳዝኑ ናቸው::

አንዳንዶቹ የሠዘርፈን መደብ አገባብ ተከሪዎቹ ለመሪነት ተርቶ፣ ከአመገቦም ዘር አ ... ሷሉ::እነዚህ አፍአዊያን፣ ዛሬም ቢሆን፣ የሠዘርፈን መደብ በስጋብቹ ውስጥ እያገባሉ ስያ ... ያፈቀታል እንጂ፣ ከርሱ ጋር ሆነው አገዱት አድማኝ አገባብ አይፈጥሩም::ሌሎቹ ደግሞ፣ የወ ... ሰፈርን መደብ የተምሃሩት ሲደሆኑ፣ ዘው በሰው የተደባለቀቱ'' ተራማጅ ምባይ በገበያ''.ናቸው:: ... እነዚህ ግና ራሱን የቻለ በለሀነ ርደፊት አገመሰበበታለን::ለጊዜው ግን ይበኛው ክፍል የገሎበ ... ክበርቲ ደገፊያቸ ፕርያይ አገደሆነ ብቻ አመልከተን አገለፍ::በመጨረሻ መበባት ያለበት የተራማጆች ... ክፍል ፋተኛና ዐገጉሑ ክፍል ነው::ይህኛው ክፍል፣ ፖናስባቱ/./ የቲኦሪ ፕራት አለው፣ ለተገ ... የተረጠ ነው::ነገር ግን ፋተኛ ከመሆንም አልፎ፣ በሆነ ባልሆነው እየበረገገ፣ ምቦ ከተየበ ... ረበት ጉድጓዱ ውስጥ አገቧ ሊወጣ አልቻለም::ይህ ክፍል፣ በዛሬው ወቅት. የሚታየው በአገሪ ወገን ... ንሯሪ ኩራቲኩን ደር. ቢያደግዝና፣ በሌላ በኩል ደግሞ በገሎበ ከበርቲው ደገፊ ሩጫን ቀበዘበዘነቱ ... ሲገኝ ነው::

ከዚህ በላይ ከተነገረው የምገረፍው እውነት፣ የኢትዮጵያ ሰራተኛ ዛሬም ቢሆን፣ ሊያነቃቁት፣ ሊያደራጁት፣ ሊያራምዱት፣ ሊያታግሉት የሚችሉ መሪዎችና የበሰለ በርሃይፈር ፓርቲ ሊለው የሚገባ የፖለቲካ ድርጅት እንደሚያሰፈልጉ ነው::ይህን በገንዘብ በጉልበት ሁሉ ለማሳየት ነው:: አርገጥ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ፣ አቢዮት፣ ራቢሎቢን፣ ባዝ የተሰኙ ተራማጅ ጋዜጦች ወጥተው ተደርገዋል:: የሰራው ህዝብ ድምጽ ባለፉት ቁጥሮች /36 ና 37/ እንዳመለከተው፣ የርሱ የነዚህ ጋዜጦች አ ገዱነት ወደተከበለናው ገበ ለመራን የሚችል ነው::ባዝ የተባለው ጋዜጣ ይህንኑ ሃሳብ አቅርቦአል:: እኛም፣ እነዚህ ወገኖች በአስቸኳይ ወደ ውይይት ማምራት አለባቸው እንላለን::

ወደርእሳችን አገመለስና፣ የኢትዮጵያ ሠዘርፎ ከአስራ አገዱ አመታት በሃላ፣ ለመጀ መሪያ ጊዜ የወሰዱት የየካቲት መቅላላ የስራ ማቆም አድማኝ፣ እጅግ ታላቅና የታሪክን አገጣ የ ጠቆመ አድማኝ እንደነበር ሁላችንም እናስታውሳለን::ከየካቲት 28 – መጋቢት 2 ቀን የቀየው የኢትዮጵያ ሠዘርፎ አንቅስቃሴ 120000 ሰራተኞች የተሳተፉበት አድማኝ ነበር::ይህ የመጀመሪያው መቅላላ የስራ ማቆም አድማኝ፣ በጊዜው በአገሪ በፊ ጸሀና ውስጥ እንደተገለፀው፣ የሠዘርፈን መደብ ማገነት ለጊዜው ክፍል ብቻ ሳይሆን፣ ለመቅላላው የኢትዮጵያ ህዝብም በገሃዱ አሳይቷል:: የየካቲት መቅላላ የስራ ማቆም አድማኝ የመሰከረው ሌላ እውነት ደግሞ፣ የኢትዮጵያ ሠዘርፎ በጫንቃው ላይ በተሸከሙት የፊውዳሊስቶች፣ የቢሮ ክበርቲዎች፣ የአብራጆች፣ የኢምፔሪያሊስቶችና የኢ.ሰ.አ.ማ. ጸ/ቤት ''ርኩስ አንድነት'' የተገኘ ያህል ይመቸኛ ይበዘበዙ እንደነበር ነው::ለዚህም፣ በጊዜው የተገለፁትን የሰራተኞች ጥያቄዎችና በሰራተኞች ይበተኑ የነበሩትን በራሪ ወረቀቶች ለብ ብሎ ማየት ብቻ በቂ ነው::

ነገር ግን አሁንም ቢሆን፣ የኢትዮጵያ ሠዘርፎ በየካቲት አንቅስቃሴ ወቅት የወሰዳቸውን ከፍተኛ አድማኞቹ በሁለት ክፍለን ለማየት እንገደዳለን::አንደኛው ክፍል፣ በኢ.ሰ.አ.ማ. አማካይነት የተወሰዱትን አድማኞቹ የሚያጠቃልል ሲሆን፣ ሁለተኛው ክፍል ደግሞ፣ እያንዳንዳቸው የሰራተኛ ማህበራት ያካሄዱአቸውን ትግሎች የሚያጠቃልል ነው::

የኢ.ሰ.አ.ማ. ጸ/ቤት የየካቲትን መቅላላ የስራ ማቆም አድማኝ የተቀበለው የገዛ ሀብቱ እንጂ፣ ወደቱና አምናበት እንዳልሆነ መገገዘቡ አስከዚህም አዳጋች አይደለም::''ፍርር በት /የኢ.ሰ.አ.ማ./'' ይባል እንጂ በየነ ሰለሞን፣ በጊዜው ''አፍሪካ'' ሲተባለው መጽሄት በሰጠው ቃለ መጠይቅ ውስጥ፣ ''ይህንን ውሳኔ ያሳለፈው አንደሚወሰደው አንጻር ጊዜ ጠብቆ ባይሆን፣ ቀደም ብሎ በነሃሴ ወር 1965 ዓ.ም. እና በጥር ወር 1966 ዓ.ም. ተሰበስቦ በነበረበት ጉ ... ቁት ባዘጋጀው እቅድ መሰረት ነው::''

አገባቡም ይህን አረፍተ ነገር መለስ ብሎ ቢያጠናው፣ ''አንጻራ ጊዜ ጠብቆ'' መኒ. ባቶ ምን ነውር ይኖርበት ይሆን? በማለት ራሱን መጠየቁ አይቀርም::ሁለተኛም፣ በነሃሴ ወር 1965 የተላለፈ ውሳኔ እያለ፣ የጥር ወር 1966 ዓ.ም. ስብሰባ ለምን አስፈለገ ብሎ ለመጠየቅ ይገደ ዳል::በመጨረሻም፣ ከየካቲት ወር በፊትና በየካቲት ወር ውስጥ በዙ የሰራተኛ ማህበሮች /የአየር መንገድ፣ የባንክ፣ ወዘተ./፣ አስተማሪዎች፣ ታክሲ ነጂዎችና ተማሪዎች ያገን ሁሉ አንቅስቃሴ ባ ካሄዱበት ወቅትና ከፖሊስ ጋር ሃይለኛ ግጭት በገጠሙበት ወቅት፣ የኢ.ሰ.አ.ማ.ን ጸ/ቤት የያዘው ነገር ምንድነው ነበር?... ለጥያቄዎቹ መልስ ለመስጠት መነሳሳት ጠንካራ ገጾችን ማባከን ይሆንብናል:: ስለሆነም፣ በመጋቢት ወር መጨረሻ ላይ የወጣውን ''የሰራተኛ ድምጽ'' ርእስ አንቀጽ ብቻ እናገ ረን እናልፋለን::

''ከዚህ በፊት እንደተደረገው ሁሉ፣ ወደፊትም በሃገሪቱ ውስጥ ለደረገ የሚገባውን የፖለቲካ፣ የቢሻልና የኢኮኖሚ ለውጥ፣ በሰላማዊ መንገድ ለማስገኘት እንደሚያገኘው ህብረተሰብ ሃላ ፊነት እንዳለበን እናምናለን::... የሰራተኛው ጎትና ... ለሃያናው ከፍለሃገራን ኢትዮጵያ የ. ያስረፈጓትን ለውጦች ለማምጣት መታገል አለበት::ሆኖም፣ ያለገን ጉሩ ሰምፎና ባህል በሙሉ ረገግስ ወጣስ አለበት ማለታችን አይደለም::ከአጓቢቱና ኢትዮጵያ አምጭ ጋር ...የአገራችንን ታሪክ የ ጠበቀ ለምድና ባህል ሊጠበቅ ይገባዋል::''/ቦርዝ የቀመረ –ሰህዴ/

የኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር ''ከዚህ በፊት እንደተደረገው ሁሉ የአገራችንን ታሪክ/የነ ጋቢያችን ታሪክ/ ለመጠበቅ ሃላፊነት አንዳለበት ይመገ'' እንጂ፣ በየካቲት.ገገና አንደበረዱ እሳት ከተቀጣጠለው ህዝባዊ አብዮታዊ አንቅስቃሴ ውስጥ የገቡት የኢትዮጵያ ሰራተኞች፣ ''ከዚህ

[illegible]'' የነጋዴንና ባሪያ ሀገሮች ለመቀየት አለመቻላቸውን አስፈለገውም ነበር:: ጎዳናዎችን በየካቲቱ መቀሳቀስ የሰራ ዋጋ እርምጃ በኋላ፣ የተካሄደቱን ''የአያሉ ማህበራትና በሽህ የሚቆጠሩ ሰራተኞች'' ተግሎች ማጎብኘት በጋር በቴ ማበረኛ ነው::ለመዘርዘር በገነሳሳን አገጅምረው አገሪቱ አንገኛን በዛርስ የምናዘሉትን ጉዳይ አይደለም::ለጋቢት 5 ቀን 350 የነገባሁ ቀዳማዊ ሰራተኞችን በዚሁ እለት 350 ሱ የገሊቀው ሴቶችን ለጋቢት 8 ቀን 1500 የስለቃን ማህተመ ሳብ አስመጭና ሳቢ ተቀባይ ሴቶች ሰራተኞችን በዚሁ ቀን በአዲስ አበባ አካባቢ ከሚገኙ ፋብሪካዎች የተውጣጡ 3000 ሴቶችን ለጋቢት 9 ቀን 86 ገንበኞችና 100 የፋርማሲ ሰራተኞች ፣ መጋቢት 11 ቀን 800 የአስመራ ሜዘጋኛ ቤት ሰራተኞችን ወዘተ. መጥቀስ ይቻላል::

የየካቲቱ ህዝባዊ አብዮታዊ እንቅስቃሴ የነጋቢውን ዙሩን አገዛዝ ሁሉን የኢ.ሰ.አ ማኅበር የነበሩት ሰለቃን የሬፈርም ዐገበርዎ እሚያቆት እንደነበር አሙን ነው::ሰመደበ ትግለ ነጋዴ ጉጉት የቢለበላቢ ዙፋኑን ለማስገበት በለ አይተመናበረ ብቅ ማለቱ እስከዚህም አያስደንቅም::አንዳሪቁቱን ''ያገሬቱን ትሳሬቀሰዎች'' ተፈበሉ ማነጋገርን የሀገመገበት ጉባኤን የፔትታ ከተቱን ዓቢስለ አምሮ... ሁሉ ትዝ ይላል::በየነ ሰለቃገም ''ከዚህ በፊት እንደተደረገው ሁሉ'' መያዝ የጅጎረውን ዌገቢረን መሬት ለማበያዝ ''ለ ዶ ለ ቦ ዘዳያቸን'' በፈትለ ይታያል::

ከየካቲት 1966 -መስከረም 1967 ድረስ በኢ.ሰ.አ.ማ. ውስጥ የተካሄደው ትግል ሁለት ወገኖች መካከል ነበር::የአንደኛው ወገን መሪ በየነ ሰለቃ ሲሆን የሌላው ወገን መሪ ደግሞ አለም አበባ ነበር::በሁለተኛው ወገን የተወከለው በየካቲት ወቅት ኢ.ሰ.አ.ማን ዘው ብሎ ተቆጣጥሮ በኢትዮጵያ ሰራተኞች እንቅስቃሴ እናት ላይ ቀጣቢ ባለው የገዥ መደብ ደገፊ ን ነበር::ይህ ደገፊ ቡድን ወደኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር እንዲገ ሊዘረጋና በዚያም አካባቢ ተጽእናን ሊያሰፋ የቻለው የአዲስ አበባና አካባቢው ቀርጫፍ ማህበር እንዲቋቋም ከረጅም ጊዜ ጀምሮ ከሚታገሉትና የነበሩት ሰለቃን ና ተቀናቃኞች ከነበሩት፣ መገበር ባሉ የማህበራት መሪዎችና የቦር ሰራተኞች መካከል አንዳንድ ቅንጅ በአቶ በማስገባት ነው::ወደዝርዝር ሁኔታው በኋላ እንመለሳለን:: ይኸ ቀንጠቃ በዚያን ወቅት በኢ.ሰ.አ.ማ. በሚገኝ በአገዛዙ ህዝባዊ ድርጅቶች እና ሊደቃ /አስተዳደሮችን ተባሪያቸ/ ዘሉ ብጠቃ ለማለት ብዙ ጥረት አድርጓል::ወደፊት እንመለስበታለን::/የገዥ መደብ ደገፊ ቡድን የደም ቢለ ''ዲሞክራሲያ'' በተባለው ለካ የታወቀ ሰውን ከቀርጠ ጊዜ ጋዜ ደገሩን ''የኢትዮጵያ ህዝባዊ አብዮታዊ ፓርቲ'' እንደምሉ ብሉን ''ሰበልደር'' እና ''አብዮታዊው ጩኸት'' የተባሉትን ጋዜጦች ማውጣት ጀምርአል::/

እነዚህ ሁለት ወገኖች በመድረሪያ ላይ በአገዳኙት ሀገው ለ''ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስት'' መሪከራቸው ተሰለረው ነበር::በቀርሱ የወጣች አገኛት [illegible] የምትባለ ጋዜጣ እንዲለቸው ያ ''በረምተና በጋን አገዱ ገጋን የሚያደርገን ሳይዘገበ ከሙት አሙት የአህለ ግረከት የሚያወርደ፡ ነበና ቋሪ ባለሙ የሚደምርበትን ወርቀ.... ወርቀ ወርቀ የሚታፈበበትን ሊመትን ሙሉ ባይበራ፡ ባይታወላ፡ባይደቃ፡ የሚባሳቡትን ሙሻ ድረስ ያለፋለ፡ይጠፋለ፡ያለቃለ፡ይደቃለ የሚይባለበት'' /[illegible]፣ ቁር 5/1968፣ ቀጥር 1፣ ገጽ 2/

ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስት በወቀቱ ብዙ ሰራተኞችና እውነተኛ ተራማጆችን ያወናበደ ጠገን የትግል ጥሪ ነበር::አንደ[illegible] እነጋገርን ዛሬ ስለ''ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስት''ሲሰሙ ቻሪያቸው መበ መበ እያለ ቃበበቡ የሚያስቸግራቸው ''የሊሎሉ ጊታዮ'' ተወካዮችን ለምፔሪያሊስቶችና የገዥ መደብቱ ደገፊ ቡድን በቻ ይሁኑ እንጂ፣ በጊዜው ጉዳዩ የገባቸው እነበየነ ሰለቃ ና ቦሮክራሲ ሰር ተሰለረው እንደነበር ለመካድ አይቻለም::ነገር ገን እንዳንዱ መረጃዎችን በመከራከር መስከረም 1967 ዓ.ም. መቀሳሳ ጉባኤ በስራና ስተገበለ የተበበለ እንደነበረም ወደያው እንረዳለን::

የመስከረሙ ጉባኤ ከመደረጉ በፊት ብዙ በኢ.ሰ.አ.ማ. ላይ ቅሬታ ያላቸው ማህበራት ከመደረሪያ የቅሬታ አቀራረብ ኮሚቴ እንዲቋቋም ወይቀው ነበር::በዚህም መሰረት አገዱ የቅሬታ አቀራረብ ኮሚቴ ከቦርጠ የማህበራትን ቅሬታዎች በአራት ነጥቦች ዘርዝር አቀረበ::ቅሬታዎቹም:-

1ኛ/ በሰራተኛው ላይ የ[illegible] ዘፈት አስሃየሬ መሪዎች ባስቸኳይ እንዲነሱ፣
2ኛ/ የኢ.ሰ.አ.ማ. ህገማህበርና ደንብ እንዲሻሻል፣
3ኛ/ የሰራተኛች ጉዳይ ህገ ተረቀቆ እንዲቀርብ ''የህገ አጥኚ ቡድን''ይቋቋም፣
4ኛ/ መቀሳሳ የኢ.ሰ.አ.ማ. ጉባኤ ከአራት ወራት በኋላ እንዲጠራ፣ የሚሉ ነበሩ::

ሆኖም፣ አሁንም ''በከፍተኛ በሃላፊ ጉዳይ ላይ ያተኮረው'' የኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር ቦሰረበው ተንከለና ባካሄደው ''የመረሮ''ጉባኤ ቀጥኝ የቅሬታ አቀራረብ ኮሚቴ ነጥቦች ውድ ቀሩ:: ነገሩ ሁሉ ተገለበጠ፣ ''ቅሬታቸው ሊሰማ የሚችለው በመደረሪያ ለኢ.ሰ.አ.ማ. መቅረብ የሚገባው የበዙ ጊዜ ውጸና ሲከፍሉ በቻ ነው'' የሚለዎ ከርከር ተነሳ::የመርረሻ ውጤረሻዎ፣ ''ከቅሬታ መሰማት ጉዳይ የሚበልጠው ሃገሬቱ ዛሬ የደደቀችበት ከፍተኛ የፖለቲካ ውዝገብ ነው'' ተባለና፣ በነበየነ ሰለቃገና በገዥ መደብቱ ደገፊ ቡድን የተደገፈው ታሪካዊው የመስከረም 1967 ዓ.ም. የፖለቲካ ውሳኔ ተላለፈ::

''በኢትዮጵያ ሰራተኛች አንድነት ማህበር መቀሳሳ ጉባኤ/?/'' ይላል በበየነ ሰለቃገና በአለም አበባና በሌሎች 15 ሰዎች የተፈረመው የመስከረም 6 ቀን 1967 ዓ.ም. ወረቀት፣ ''በወበነሁ በዚህ መሰረታዊ/?/ ዲሞክራሲያዊ/?/ ውሳኔ ባሁን፣ እንዲሁም የሚዘለደፈን ችግር በቀንነት በሚመለከት ርአሶች /እርእስት/ ረገድ በወበደው አዎ የሰገኝት ለሚፈጠረው ችግር፣ የኢትዮጵያ ሰራተኛች ከዛር እስከዛር ለስቸኳይ እርምጃ ለመውሰድ በገዛና በተጠገቀ እንዲገበሩ ሰዛል''/በርዝና የተያዩ ምልከቶቹ -በህዱ/::

ይህ ውሳኔ በጊዜው ከውጥም ከውስጥም በነበረው ''የመሬ'' ቀስቀሳ ጋር እንጂ፣ የኢትዮጵያ ሰራተኛች የተዘጋጁበት፣ የተወያዩበትና በጥልቅ ያጤኑት የፖለቲካ ውሳኔ አለነበረም:: ለተ ገርማቸው አሜሪ ከላይ የመቀሰነውን ውሳኔ ለመስከረም 1967 ዓ.ም. ቢያቀርቡ፣ አኛን ትዝ የሚለን ሌላው ቀምነገር የኢ.ሰ.አ.ማ. 1961 ዓ.ም. ጉባኤና ''ያ፣ አረፍተ ነገር'' ናቸው::

እንደሚታወሰው ''የኢትዮጵያ ሰራተኛች ከዛር እስከዛር'' የሚሰቀት /ለጉዳዮ/ ለስቸኳይ እርምጃ አለነበረም::በወቀቱ የተፈፀመው ነገር፣ በመስከረም 2 ቀን 1967 ዓ.ም. ፊረኝ ቀበሬ.ቲከ እያሉ መሰረት ''የሰራተኛ'' መሪዎች መታሰር ነበር::ዛሬ በገትርነተ አገረታዎ ያሉት የገዥ መደብ ደገፊዎች ያቺ ''ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስታቸው'' ትዝ ቢለቻቸው ቀጥር፣ ''የኢትዮጵያ ሰራተኛች ከዛር እስከዛር ለስቸኳይ እርምጃ ቢወሱ'' ኖር እያሉ ለመሸሸ ቢሞክሩ፣ የኢትዮጵያ ፊርማሊስቶችን ለምፔሪያሊስቶችና እነበየነ ሰለቃገም ''ቢወስዱ ኖር'' እያሉ ሲሪያ ሲረ ያውን እንደሚያሟትሩ ከቶም አንጠራጠርም::

የሆነው ሆኖ፣ የእነ በየነ ሰለቃን ዘመን በዚሁ ያከተምና እኛም ወደአምስተኛው ርዕስ እንገባለን::አምስተኛው ወቅት ከመስከረም 1967 ዓ.ም. እስከግንቦት 1967 ዓ.ም. ድረስ ያለው ጊዜ ነው::

V

አምስተኛውን ወቅት ለይ ነተኛ የሚያደርጉት ባህሪያቸ እጅግ ብዙና የተወሳሰቡ ናቸው:: በዚህን ወቅት በኢ.ሰ.አ.ማ. ውስጥ በሁለት ወገኖች መካከል መሪሪ ትግል ተካሄደ::ፅረዲሞክራሲ ቱ ደርገም ''የኢትዮጵያ ህብረተሰባዊነት'' የሚለውን መመሪያውን አገኘቶ ቀርቦለ::የኢ.ሰ.አ.ማ. አንደኛው ወገን የሚመራውን፣ ለጊዜው እና ባለተረዳነው ''ተለዎር''/!/ ከአቦር ''በተረፈው'' እና ''ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስተገም'' በተዉው በአለፉ አበባ ሲሆን፣ ሌላው ወገን ደግሞ፣ ከመቼውም ጊዜ ይልቀ አሁን፣ በኢ.ሰ.አ.ማ. ዙሪያ ባነፈነፈው የገዥ መደብ ደገፊ ቡድን ነበር::

በእነዚህ ሁለት ወገኖች መካከል የተካሄደው ትግል በዝርዝር ባይታይም፣ በመካከላቸው ብዙ ሽኩቻዎች እንደነበሩ መረዳት አስካዘህም ለዓጋች አይደለም::ለምገኛው በሁለቱ ወገኖች መካከል የሚካሄደው ትግል ከርና ተፋፍቆ የሚመጣው በሚያዝያ ወር 1967 ዓ.ም. ላይ ነው::የኮርቦሬ ሽና ርእስ የኢ.ሰ.አ.ማን መቀሳሳ ጉባኤ መጠራት የሚጋለበት ሲሆን፣ በመሃል ለፀረዲሞክራሲቱ ደርገ ያደረው አለም አበባ የጉባኤውን መጠራት አጥበቆ ይከራከበና ያደናገር ነበር::ሌላው ወገን

ደንቦች የሰበሰባቸውን በአስቸኳይ መጠራት አጥብቆ በመጠየቁና ለዚሁ ትክክለኛ አሰጣጥ ይታገል ነበር:: ... ይህን አገኙ፤ በተገለ ዘዴው አምታቹና ተርፎብ ነዘ እንደነበርም ከቶ ለመካድ አይቻልም::

እንግዲህ ''ቢየነ ሰላምገገ'' ያገኙት ፀረ ዲሞክራቲክ ደርግም፤ በአገሪቱ በሙሉ አለም አሰፈነ እናደርጋለን በሚሉት በሙሉ ደንቦች መፍላላት ጉባኤ አንቀጠሬ /አንቀጠሬ/ የሚሰበሰበው ተ ረሩና የሚደገብው ያስፈቀደ አስነበረም::እንደሚታወቀው በመጋቢት ለፐር 24፤ በዚያም ለየካቲት 22 እና 23 ቀኖች ተጠርቶ የነበረውን የኢ.ሰ.አ.ማ. መፍላላ ጉባኤ፤ ፀረ ዲሞክራቲክ ደርግና አድርባዩ አለም አበጊ ተባበረው ''ላልተወሰነ ጊዜ ሊያስተላልፉት'' ችለዋል::የገሎብ ሰበርቴው አሁን የሀነው ደርግ፤ የታፈኑት የገሎብ ሰበርቴ ለቡና እየሞለለቻቡት ቢሯገር አስከዚህም አገደነ ትም::ዞር ዞር በገሎብ ሰበርቴው ቃደብ ውስጥ፤ የጋዛደሬን ርእቶት አለም ተሞሰው አስከመጠረቫው ፊረስ የሚዘለፋት አፎገም የበዙ እንዲፈለሀኑ አነሰኒገ በበዙ ጽሁፎቻችን ብዙ አስተምረውናል::

እንግዲህም ቢሉ፤ ደርጉ በተለይም ከጥቅምት ወር 1967 ዓ.ም. መጨረሻ ላይ አገብቶ፤ አገዳገዴ ተራማጅ አርምጃዎችን እየጋለደ፤ በሌላ ጊዜ ደገም፤ የፀበዓቸውን ተራማጅ አርምጃዎች በ ረቻቻታዊ አዋጅ እየበከላቸው መጥቶ ነበር::ይህ ሁኔታ ምገም አገባ በተለይም ለመፋላላው የአዱሃ ፊዎች ቢረርና ለገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን አሹገ አቶፂ ቢሀገም፤ በአገበር ቤቱ ደገም፤ የኢ ትዮጵያ ሰራተኞች ለፀረ ዲሞክራቲክ ደርግም ሀነ ለገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን አገዳቾም አይነተ ... አገዳበበምሽቸው ገለጸ ነው::

ፀረ ዲሞክራቲክ ደርገ የኢትዮጵያን ሰዛደሮች ሙሉ ፀጋና አገዳያገኙ አጥብቆ የታገለው ለገገ፤ የገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን አገደሀነ የሚፀጠብ ነገር ነው::በዚህ ተገሉ ''ሌጦገበ'' ደገባቸል::ነገር ገን፤ ይህ የጉዳዩ አገዱ አገፎር ብቻ ነው::በሌላው አገፎር፤ ዛሬ የኢትዮጵያን ሰዛደሮች የነጻ ቢሮት የተደራጀ ተገለ የሚከላከለው፤ የሚያተራምበውና የሚያምታቱት ወገገ፤ ደግሞ የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ቡድን ነው::ይህንገም እውነት ለመካድ አይቻልም::በዚህ ጽሁፍ ውስጥ ደጋ ግዜን የምገዛለበበት ጉዳይ ነው::ለጊዜው ገገ ከሚነገረለት ታሪኮች አገደኛውን ብቻ ለውሰተገ አ ገለፍ::

እንደሚታወቀው የኢ.ሰ.አ.ማ. መፍላላ ጉባኤ ለየካቲት 22 እና 23 አገዲጠሬ አዋጁ ነበር::ሆኖም፤ ''የገጠርን መሬት የህዝብ ያደረገው'' የየካቲት 25 ቀን 1967 ዓ.ም. አዋጁ ከመታወጁ በፊት፤ የኢ.ሰ.አ.ማም ''መሪያቹ''፤ ለለውጥ አስፈላጊ የሆነውን የፀጋና ሰልፍ በማ ዘጋጀት ላይ ለውይይት አገዳገኙ ሃሳብ ይቀርባል::ውይይቶ የተካሄደው በመሬት ይዞታ ማነቡዊር ው ስጥ ቢሀገ፤ የሁለቱም ወገኖች አፈጉባኤዎች ለውይይቶ በበበባ ተገኝተው ነበር::በዚያን አለቱ የ ታየው የገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን አቋም አሹገ ለሳዛገ ከመሀኘም በላይ፤ ሌኒገ አገዳለው ''አርርክዝምም፤ አርርክዝም የሚገባ'' ነበር::ውይይቶ እንደተካፈቱ፤ አገዳለነው ትክክለኛ አለማ ዊዝ የኢ.ሰ.አ.ማ. መፍላላ ጉባኤ አገዲጠሬ የሚታገለው ወገገ፤ በኢትዮጵያ ሰዛደሮች ስም በሜይ ታጣፍ ያሉ የበጠው መገለጫ የሚከተለው ነበር::

• የኢ.ሰ.አ.ማ. መፍላላ ጉባኤ ካልተጠራና ውሳኔ ካልሰጠበት በስተቀር አዋጁን በመደገፍ ሰላማዊው ሰልፍ ላይ ተካፋይ ለመሆን አይቻልም::'' ለጥቆም፤ ''ጊዜያዊው ወታደራዊ መ ገግሥት'' ደሳ፤ አገዱ በዚያው ሰሞን የተበተነ ሰሬሪ ወረቀቱ፤ ''የካቲት 25 ቀን 1967 የበጠውን/''የበበውን''?/ የመሬት ይዞታ አዋጅ በመደገፍ ወዛደሮች ሰላማዊ ሰልፍ ለሚያረገ ፊ ለገው ሰለዘገው በቀጨኝ ለመወያየት /መፍላላ ጉባኤ ተጠርቶ ማለቱ ነው —ሰሀዱ/ አገዳይቻሉ ፍ የሰበሰበ ወብ ነፍገቸያል::''/ይህ ጥቀስ የተወሰደው ''አለም አበዳና ገበረ አበርቾ በወዛ ደሬ ላይ ከሚፈጽሙት የበደለ አፅፋ ጉቶች በጥይት'' በሚል ርእስ ከተበተነ አገዱ ሰሬሪ ጽሁፍ ው ስጥ ነው::ገጽ 2፤ ጽሁፉ ቀን አስተናፈበትም::ምናልባት በመጋቢት ወር የተበተነ ነው/::

የሚገባነው ''የሚደታጠፍ ያለ'' እና የመቀሰነው አሁፍ፤ የገሎብ ሰበርቴውን ደገፊ ቡድን የአምታቹነት ባህሪይ በገሃዱ የሚያሳዩን እውነቶች ናቸው::የገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን፤ ደርጉ በውይይም ነነ በገዱ የኢ.ሰ.አ.ማን መፍላላ ጉባኤ መጠራት አስካልተቀበለ ድረስ፤ ''ለመሬት ሩረሹ'' አዋጅ ደገፎም አለነበረውም::በዚያን ጊዜ ለርሱ የተበበተለት ''አበዩታዊ''/!/ ተገለፎ ቢሁነታው ተጠፍ፤ የኢ.ሰ.አ.ማን መፍላላ ጉባኤ ማሰጠራት ብቻ ነበር::ይህ አገገዛህ በኢትዮጵያ ሰራተኞች ዘሪያ ያነረነው የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ቡድን፤ በኢትዮጵያ ሰራተኞች ስም ቢናገርና

የኢትዮጵያን ሰራተኞች ቢሸለታቸው ነው::ጌለበ በለኑ ቢናበታቸው በ... አገር የ... ''...'' የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ቡድን፤ ''የፊዴሬሽን ቡለቲን'' በተበኙ ጋዜጣ ... የኢትዮጵያን ሰራተኞች እንዲቃዋሙለት ሽልቷቸው ነበር:—

''የየካቲት ሬቮሉሽን በጎነባት ላይ ያለው ሳበአደር ሰራተኛ ከሩሱ ... አሸናፊ የመፋላላት ህብረተሰቡን በተለይም ደገም፤ የፊዉዳር/?/ ... የሆነውን ... የተነሳበትና የታገለበት ነው::የየካቲት ሬቮሉሽን ... ሰራተኛ ከሆነው የኢትዮጵያ ሳበአደር ሰራተኛ የተፈረደ ... ድህደ ታላቅ ተገለ ነው''/የኢት.ሰ.ፊዴሬሽን ቡለቲን፤ ገገቦት 1965፤ ርእስ አገዳቹ፤ — የጥያቄ ምልክትና ሰርዞቹ የተጨመሩ —ሰሀዱ/::

አገባቡው ይህገገ፤ በሌኒንም ከላይ ''ሊኒኒስት'' የሆነውን ፊርሶት ትንሰብ ያገናበ ውና፤ የገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን የኢትዮጵያን ወዛደሮች አገደምገ አገደሚያነጋሩቸው ቢኝ ዊረ ዳለን::አጠገባቹን ያለው የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ቡድን፤ በየካቲት 1967 ዓ.ም. ላይ ''የተደ ጋጠፍ ያሉን'' ቢሰጠን፤ ከሳበአደሮቻም በላይ ''ሳበአደር'' አድርጎ የሚቀርበው ቢሯ ቢሮር ቢ ፈና ተባብሰል ከሜለተ በበተቀር ምገም የማገጠምርለት ነገር የለገም::

የሀነው ሆኖ፤ የመሬት ላራሹ አዋጅ ታወጀ::የኢትዮጵያም ወዛደሮች፤ ... ሊያበረከቡቸው፤ ለአዋጁ ያላቸውን ፀጋፍ በገሃዱ ገለፁ::እናም የገሎብ ሰበርቴው ደገፊ ቡድን ... በገሃዱ ለገመሰከር በቃ::የሂሳ ሂሳም፤ ... አገር የሚገባው ''...'' የገሎብ ሰ በርቴ ደገፊ ቡድን፤ ''የታወጀው የመሬት ላራሹ አዋጅ በገጠር ... የሚያገፋፋ ነው'' ... ሲያወናብዱ፤ አጠገባቹን ያለው የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ቡድን ለባገ የሆነው ''...'' ... ቀደም ቢል ''ጥፍገ-ፋሽዝም በኢትዮጵያ ነገሠ'' በሚል ርእስ ስር ሰፊ ሃተታ ጽፎለት አገደነበ ተዘ ለለገ /ዓም. ቀጽ 1፤ ቁ.17፤ 15.3.67/::

ሆኖም፤ በየካቲት ወር የመሬት ላራሹን አዋጅ አስዛ ሆኖ ያዳመጠና ... ለውጥ የበጠውን የደሰቀ ፀጋፍ በአደሉ የተመለበተው የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ... ''ሊያጥሰጠገ'' የሚከተለውን ጽፍለገ ነበር::በበፊው አገጥ ... አገባቡ አገደገና ... ደደበት:—

''ከወዛደሩና ከገበሬው አብራክ የተገኙት ተራ ወታደሮችና የበታች ... ሆም ጥቂት ተራማጅ መኮንኖች ይህገን ከፍተኛ ታሪካዊ ቁራጥነት የሚጠይቅ ታሪካዊ አርምጃ ... ለመደበ ገደናቸው ለሰፊው ህዝብ ያላቸውን ጽኑ ታማኝነት በተግባር መስረጃ ... ሀላት መሰረቶቹን ጥያቄዎች፤ የአም... የፊውዳሊዝምና ... ገዳያገኙ አነዚህ የህዝብ ወገኖች በደርጉ ውስጥ ሀነው አስከመሪረፉው አገዳሚታገሉ ... ገለገ::''

''ይህ የታወጀው አዋጅ በሰፊው የኢትዮጵያ ህዝብ መካከል፤ አዲስ የፖለቲካ ገ ገኙነት፤ አዲስ ስልተምርት፤ አዲስ ደተበሃሊ የሚመሰርት እንደሆነና መጠገ፤ ገዥነት፤ ወርቸነት፤ ገባርነት፤ ሎሌነት፤ ሰራለጥነት፤ ባተሌነት፤ ቢተ አሳሪነት፤ ከሰፊው የኢትዮጵያ ህዝብ የህይወ መዝገብ ተፍቀው፤ በአገዱ ያለ/!/ ከወዛደርነት የሚተከበተገ፤ ፍትህና ርትእ የሚሰፍንበትን አ ገጣ ያመለክታል''/ዓም.፤ ለቁ አትም፤30.6.67 —ሰርዞቹ የተጨመሩ —ሰሀዱ/::

አዎታቸው የገሎብ ሰበርቴ ደገፊ ቡድን ''በኢትዮጵያ ላይ ፋሽዝም ሰነገሠ'' ቢሮቢ ወር ውስጥ፤ ''ፍትህና ርትእ የሚሰፍንበትን አገጣ የተመለከተው'' ያኙ መከረና የገሎብ ሰበርቴ ለቡናው እየተምለመለመቻቸው በመቻገሩ አገደሆነ ይገባናል::ከዚህም አለፍ፤ ''የፈሸበት ቢርእት'' መሪያቹ በበበት ወር ውስጥ፤ ''የሰፊው ህዝብ የመደብ ጋደኞችና ለሰፊው ህዝብ ያላቸውን ጽኑ ታማኝነት በተግባር ማስረጃ ያሳዩ የህዝብ ወገኖች መሆናቸውን'' ቢነገረገ ''የፈሸበረ ቢሳቢን' ምስጢር አላነበበገበትም::

በዚህ አሰበና ያለው አገባቡ ገገ፤ ሽው ደገም የሚካሄደው ፋጸ 2፤ ቅጥር 26 እና 27 ቀን ለጉገ አሰዋምጦ ያገበባቸው::ለሚኪሄደው በቷደለው ተለፎር ብቻ፤ አናታም ቢደ... ''ለበ አገደዞርመገና ሊጣልያ ፋሽዝም በነገበበት ኢትዮጵያ'' ሁሉተ፤ ''የፍትህና የርትእገ ... ገጣ ደመለከታል::'' እናም፤ ''ፀገገቱን ጠርቶ ያደርገለሀ በለገ አገሸገየለገ::''... ቀጠረብያ'' አዋፈወና ደገፊው ደከተሉት::

ለናግበበው የሚገለገው ሾ ነገር ቢኖርም እሬቱ በጣሄቁ በሬት ''ኤምበራቢያ'' ቶጳ 2. ቁጥር 2ዐ7 አገላለጽ ነው።በዚህኛው የኢምበራቢያ እትም ውስጥ የሰፈረውን ፀረሁዘበ ሃሳቦች ለመተቸት መጨመሩ፣ ይህንን ጽሁፋቸውን ያለቀኑ ለሚያራዝሙበት ለጊዜው በሚከታወሉ በቻ ተርበናል።አርእስቱ ''አርቦለደረን ማን ይፈራል?'' የሚል ሲሆን፣ ፀሐፊ ደግሞ ''የገበሬዎችን ትግበር ለሚደራጅትና ለሚወናበር'' የሚጠው የታሀበስ 1968 ዓ.ም. እናፎ ነው።

በመሪት ሳሬው ፖበገያት የተዘገበነው የገሎበ ከበርቱው ደገፊ ቡድን ዐሳናሬ ነትና አቃታቸነቱን የሰራተኛ ቀን /ሚያዝያ 23/ ከበረ በለሰ በሚዘጋጅበት ወቅትም ተደገቆ አገደነበር ይታወሳል።ይሆን እንጂ የኢትዮጵያ ዐሂደርች እሁገም ለለመታት የታገሉለትን የሰራተኛ ቀን ከአለም ዐሂደርች ጋር ሆነው የሚያከብሩበት ምክንያት አለታያቸውም ነበርና፣ አለቀን በደማቁ ሁነታ አከበሩት ውሳዩስ።በለለተ፣ በኢትዮጵያ ሰራተኞች የተያዙት መፈከሮች ገሃዱ እገላደረጉት፣ ለፀረኤምበራቱ ደርገም ሆነ ለቶገገገሙ የገሎበ ከበርቱ ደገፊ ቡድን ውሉ ውጋፋቸውን አለሰጡም።በእገር በኩል የደርጉን ፀረኤምበራቱከነቱ እወገዘናል፣ በለላው በኩል ደግሞ፣ የጊዜውን የሰፊውን ህዝብ ጥያቄዎች በተከበለ አገበተናል።

የሆነው ሆኖ፣ ኢ.ሕ.አ.ፓ. ውስጥ በተመሰገት በሀለቱ አድርባይ ወገኖች መካከል የተካሄደው ትግል በጣሙን ተጋገሉ የጠጣው በሚያዝያና በገገቦት ወሬት ውስጥ ነበር።በዚህን ወቅት በነበረው ትግል፣ በየአገጣጣው ይሮረዐር ከነበረው የስም ማጥፋት ዘመቻ በተጨማሪ፣ በቁላ እስከመሿተተ ተደርሶም እገደነበር የአደባባይ ምስጢር ነው።

የገሎበ ከበርቱው ደገፊ ቡድን የበላይነቱን ያገኘው በሚያዝያ/ገገቦት 1967 ዓ.ም. ላይ ነው።ይሁን እንጂ ነገር [illegible] ጉዳይ ገን፣ የኢ.ሕ.አ.ፓ.ን አዉሃሬ አመራር ለማወረድና ''ከበራተኛ ማህበር በጋሙ ስያቸ'' ለመተካት የሚደረገው ትገለ፣ ረሾም ታሪክ እገዳለው ነው። ይሆንን ጉዳይ በዚሁ ጽሁፋችን ውስጥ በበዙ ቦታዎች አሳይተናል።በሚያዝያ/ገገቦት 1967 ዓ.ም. ላይም፣ እነዚያ ረሾም ትግል ያደረጉት የሰራተኛ ማህበራት በቅገነትና በእውነተኛ ወዛደርነት.ለለም እበዪን ከበሰጣን ለመውረድ ታገለናል።የገሎበ ከበርቱው ደገፊ ቡድን፣ በሚያዝያ/ገገቦት ላይ ይሆነን ረሾምና ቀን የዐሂደርች ትግል ለሬሱ ገቦች እገደተጠቀመበት ገነ የሚይታበል ሃቅ ነው።

ሆኖም፣ በቅገነትና በእውነተኛ ወዛደርነት ረሾም ትግል ያካሄዱት ዐሂደርች በጊዜው የገኙስ ከበርቱው ደገፊ ቡድን እገደሚጠቀምባቸው ሊያውቁም ሊጠረጥሩም አለቻሉም ነበር።እገዳገደሚዎገዶ እገቢ የፖለቲካ ገያተ ተቀዳሚ መሆን እገዳለበተ ደንገጠው ቢገለፁም፣ ሊቸረቸርባቸው የተነሳው የገሎበ ከበርቱ ቡድን በበዙ ማወናበጃዎች ይጠቀም እገደነበር የታወቀ ነው።ለምሳሌም ያህል ''ለፖለቲካው አበበ ገፊቶች ደበያሉ፣ የናገተ ሰራ መታገሉ. መታገሉ. ነው'' የሚለውን የፖለቲካ ቀስቃሽነት በቻ ማነሳተ ደበያል።

የሰፊው ህዝብ ድምጽ በጊዜው፣ ''ይሆን ሁሉ ፀረኤምበራቢያዩ ድርጊት የተያያው የወዝደረ ተራማጅ ክፍሎች ተገላቸውን በሚፋፋም ሚያዝያ 11 ቀን ባደረጉት ሰበሰባ አለም እበዪን ከበሰጣን እውርደው በርሱ ቦታ ኢ.ሕ.አ.ፓ. በጊዜያዊ የሰራተኞች አስተባባሪ ኮሚቴ እገዲመራ ወሰናቸው ይታወቃል'' በሚለተ የዜናው፣ ''ይሆንን ሁሉ'' የሚበበበ ሁኔታ በመቃለከተ ነበር። /ሰሁፉ —ሚያዝያ 23/67 —ልዩ እትም/።

እገደሚታወቀው፣ አለም እበዪ ከበሰጣን የወረደው ሚያዝያ 11/18/ ላይ፣ የገሎበ ከበርቱው ደገፊ ቡድን በወበደው እበደኖቹ ''አበዩታዊ'' አርምጃ ነው።እኛም፣ በጊዜው የተበተኑትን እገዳገዱ በራሪ ወረቀቶች በማየትም፣ ታሪኩን ከቅላ ገደሉ ለገረፋ እገቸላለን።

''አለም እበዪና ገበሬ አበርቹ.. ተሳለቸ እገዲቱ ደራቢና ቀን ያለበረረባት. በሪሪ ወረቀተ፣ ''በኢትዮጵያ ሰራተኛ ላይ ያደረሱትና የሚያደርሱት ገፍ፣ የገፍ ገፍ ቢዘረዘር መጽሃፍ አይበቃም''/ገጽ 3/።እኛም እገደዚሁ እገላለን።ይሆችው በሪሪ ወረቀተ ለመቶ አዉርጋ ''እኛስ በተገሉ የምንመሰረው ትምህርት ምንድነው?'' በሳ በተመደቀ እኛም አበረን ጠየቀን።መለሳም፣ ''ምርጫችን አገዱ በቻ ነው፣ ይኸውም. አለም እበዪን ከበሰጣን አውርዶ እውነተኛ መሪያችን መምረጥ በቻ ነው''/ገጽ 3—4/ በተለገ፣ እኛም ተከበለና ምርጫ ነው ለለን።

ነገሩ ሮሳ የሚያሟሙ ፕ እገዲቱ እሁገም ደራቢና ''ያበታዩቶን'' የሚያዝያ 11/67 በሪሪ ወረቀት በና ነበ ነው።የወረቀቷ ርእሰ፣ ''የመላው የኢትዮጵያ ሰራተኛ ማህበሮች ጉባኤ'' የሚል ነው።በቱ እደርገን እገጥቀበተ፦

''እነለለም እበዪ በሰራተኛው በተ ሰለጣን ከያዙበተ ጊዜ ጀምሮ የሚካሄደው የሰራተኛ ትግል እነሆ እስከዛሬ ድረስ አድርባይ መሪያችን አውርደ እውነተኛ መሪያችን ለመምረጥ አለቻለም።

''ይሀ በለለም ታሪክ ውስጥ ሀዘባዊ ትገሉቸን በገገባር የደምነተ የሆራቱ በሪሪው የሚተረከላቱ /''የሚተረከለት''?/ የወዛደር መደበ፣ እውነተኛ መሪያችን በመምረጥ በተደራጀ ትግል ተገቢውን ድርሻ በመፈፀም ላይ ይገኛል''/ገጽ 3/።በገጽ 4 ላይ ደገሞ የሚከተለው ሰፍሯል፦

''እስከዛሬ ድረስ የሰራተኛውን ትግል ሲያደናቅፍ የኖረው አለም እበዪ በሰለጣን ሮኖ ሾፊት ምርጫ እስከሚደረግበት ጊዜ ድረስ፣ የኢትዮጵያ ሰራተኞች እገደነት ማህበር በጊዜያዊ ሰራተኞች አስተባባሪ ኮሚቴ እገዲመራ ወስነናል።''

ይሆቸ ''የመላው ኢትዮጵያ ሰራተኛ ማህበሮች ጉባኤ'' ያበሩፈቸለን በሪሪ ወረቀ መለከቸ ዘና አበምታናለቸ።እኛም በለለም እበዪ የተገላገሉን መበሉን ዝበበቱን ነበር።ሆኖም፣ በዚሁም በሪሪ ወረቀተ ውስጥ፣ እገደኛ፣ ይሆንን ከፍተኛ ጉባኤ ለመባሉ የተበበበዉትን የሰራተኛ ማህበራት ቁጥር አገዲ ለመረዳት ባለምቻላችን ገር ዘበኘን።ሁለተኛ፣ እሁገም ደራቢዩ ''ያበታዐቶን'' ለሳ በሪሪ ወረቀተ በና ነበ ደገቀ፣ ፀጎሰ ''የእፎዘ—እደገገዘ'' ነገር እለለተ ቢለተ ሸመረመርን።

ይሆቸኛዉ በሪሪ ወረቀተ የተበተነው ሚያዝያ 18 ቀን 1967 ዓ.ም. ሲሆን፣ ርእሱ ''የኢትዮጵያ ሰራተኞች ማህበሮች በሃርማኖችና በጣህተማቾች አሳዪቀው ሚያዝያ 11/67 ቀ ባበተሳለፈተ ውሳኔ መሰረት፣ ዛሬ ሚያዝያ 18/67 ዓ.ም. በኢትዮጵያ ሰራተኞች የተሳለፈ [illegible] ውሳኔ'' የሚል ነበር።እገጥቀሳተና እኛም እገዳለን፦

''ጊዜያዊ ወታደራዊ መገንበቱ በበቶርረገ ተምሀርተቸ እገዲ '' ተሳለቸ ወረቀቶቸ ''የትገሉ ዘዳገር በሰሃተን ነው።በሃገራቸው ሆነ በለለም ዙሪያ እገደሚታወቅ ደረራ [illegible] ገዙ ያለእገዳቸ ተገር/?/፣ ያለእገዳቸ ሁኔታ/?/ ከበሰጣን እውርዶ፣ የኢትዮጵያ ህዝብ [illegible] እጃቸሁ ለሳቸው።ጉዳዩ በህዝብ በሚት የሬቀ እለነበረም ነው /ገጽ 1/።

''እሁገም እና የዐሂደሬ ተወካዮቸ መበበበበ ባገቸሬኖ፣ በሬደቻቸን የአለም እበዪን መውረዱ እረጋገጠገን፣ እነሆ ዛሬን ሚያዝያ 18/67 ላም እገበተገን ኢ.ሕ.አ.ፓ. በጊዜያዊ ሰራተኞ ኮሚቴ እገዳመራ አደርገናል /ገጽ 1/።

''በተጨማሪ በዛሬው እለተ፦

''1/ ኢ.ሕ.አ.ፓ.ን የሚመራ አሰራ እገዱ ሰዎች የጋዘ ኮሚቴ ተደምጧል።የኢ.ሕ.እ.ፓ.ን መሉ ሃሳፊነተና በሰጣኑን ተረከበዋል።የኮሚቴው አባሎች የስም ዝርዝር፦ 1ኛ/ አተ ርቀስ ሃጎስ፣ 2ኛ/ አተ ገበረሚካኤል ዐ/መድህን፣ 3ኛ/ አተ ገርማ ዐ/በገበተ፣ 4ኛ/ አተ ተበሜ ደረባ፣ 5ኛ/ አተ ሚካኤል ተፈራ፣ 6ኛ/ አተ ገታቸው እሜረ፣ 7ኛ/ ዐ/ር [illegible] 8ኛ/ አተ አበበ ገ/ፃድቅ፣ 9ኛ/ አተ ወርቁ ተበፋዪ።

''እገዲሁም ከእርቱራ ከ/ሃገርና ከሃረር ከ/ሃገር የኢ.ሕ.አ.ፓ. ቅርገጫፍ [illegible] በሬት እገዳገዱ ተወካዮቸ ቃርመው ከዚሁ ኮሚቴ ጋር እገዲሰሩ።

''2/ ምክር ቤተ እየተካሄ የሚጠራው ገነ በሀይወተ የሌሌ አኪስ ከዛሬ ጀምር ፈርሷል''/ገጽ 2/።

በዚህ ጽሁፋችን መገቢያ ውስጥ፣ የገሎበ ከበርቱው ደገፊ ቡድን ለፀረዲሞክራሲነቱ ለአድርባይነቱ፣ ለአምታቺነቱ፣ ለወላዋይነቱ.... እሱው ራሱ ምስክር ሆና እገደሚሆን ጠገረን ነበር።እገደዚሁም፣ እነዚህን በሀሪያትን ለማሳየት እሁገም አደገኛ እገደሚደጋገበን ገልጽ ነበር።እገባቢው እገዲህ ከዚሁ በላይ የጠቀስነውን የሚያዝያ 18/67 በሪሪ ወረቀት ደገና ይመለከበተና ይመለከተው ከሚለታቸን በፊት፣ ከመከከረም 6/67 የኢ.ሕ.አ.ፓ. ''አስታዊ ጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ'' ውስጥ የሚከተለውን እገጥቀሰለተ፦

''የሕዝ ሃይሉ ደጋ በሰሜን ሸዋ ሰቆጣ ወና በሰሜን ሸዋ ያለ የሚደረሰበ ጦርነት በማገለጽ የኢትዮጵያ ህዝብ ለትጥቅ ትግል ለመዘጋጀቱ፣ የሰፊው ሕዝብ ድሉ ለማግኘቱ ምክር ሰሆኑ ከገለፁ የሚገኘበ ነው፡፡ይሁን እንጂ ዝግጁ ህዝቧ መገንበት ሊጀምር ሲሾለኝ ገጉያ ውጤታማ መገንበት መደረሻ ህዝቡን በትልቅ ፕሮግራም ላይ ከመጣል ለላ፣ የተቀነቀቡን ለዝግጁ ፍላጎት ሁሉ ግቃ አለበቃ፡፡ የጦር ሃይሉ ደርግ... እንግ ፀረ-ኢምፔሪያሊ ስለተባበበ የዓይነት ትግሉ መሆኑን በደፋ ለመገለጽ እንገደዳለን''/ገጽ 3/፡፡

አገባቡን እሁን ወደሁላ ተመለስ የሚያዝያ 18/67ዓምን በራሪ ወረቀት ሲያነበበ፣ ''የተገለ ዘና በሕያት'' ወቃህር ሆኖ የሚቸርበለቱ፤ ያ መስከረም 1967 ''ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት'' እንደሆነ ይገነዘበል፡፡ከዚያም ''ያለእገዳች ችገር''፣ ''ያለእገዳች ሁበት''፣ ''እበኞችሁ'' የሚሉትን ሃረጎች ሲያነበ ደርግ፣ የገሎብ ከበርቴው ደገፊ ሁኖን አይርባይነትና አዎታዊነተ አርያነበጋውን ቁቁ ይታየዋል፡፡የኢትዮጵያን ወዝአደሮች በአይርባይነት በሚከበስና በለኒን ሱ የተቀናዩ ናቹ የገሎብ ከበርቴ ደገፊ ሁሆን፣ እሁን ደገቁ ሚርከበገና ለነገን አርገና እደርገቡትን ''የተገለ ዘናንና በሕያትን'' ''ፋሽስት'' ከሚለው ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት ጋር ይዘዋል፡

እንደሚታወቀው የሚያዝያው ወር የገሎብ ከበርቴ አርምጃ በዝም አለፈ፡፡ፀረ-ኢምፔሪያሊስቱ ደርግ ቁልቁ ገበቶ ለርሱ ያደረገውን ለለም አበዮት ከበለጠን ወገበር ላይ መልበ አስቀምጦታል፡፡ ሮዝው በደርጉ በገሎብ ከበርቴው ደገፊ ሁዩን መከከል የተደረገው ስምምነት፣ ''የኢ.ሰ.አ.ፓ. መቀሳሳ ትግሉ ከሚያዝያ 23 ቀን በኃላ /ከበራ ሳምንት ቀን በኃላ/ እገዳመራና እተ ለለም አበዮ እስጠሬያው ዶሮ ስልጣኑን ይዘው እገኛለ'' የሚል ነበር፡፡በዚህ ስምምነት፣ ጊዜው የሚፈልገው የገሎብ ከበርቴ ደገፊ ሁዩን ''የፍትሀዊና የርትእን አገባብ ሲመለከት''፣ የበራዊው ቀን ተበረ ሰሎስ ''ያለተርዶበ ሊበበርለን ነው'' ያለው ደርግ ደገቁ፣ ጊዜያዊ ፋታ በማግኘት ተደሳች ገዥታ፡፡ነገር ግን የተዛለውን መቀሳሳ ትግሉ በገገቦት ወርም ቢሆን ለመቀራት አልተቻለም፡፡ ገገቦት 9/67 እገደገና ''የመሳው የኢትዮጵያ ሰራተኛ ማህበርች ወሳኝ''በሚል ርእስ የተበተነች እንዲት ''ሌሳ'' ደራሲዮ ''ያለታዎቀ'' በራሪ ወረቀት እገኛለቸው፡-

''ደሀም ሆና ለለም አበዮ ከበለጠኑ አለወረደም፡... ተእገበተ ወበገ ለላተ፡፡... ቀገም ሳይጋለለ ለመጨረሻ ጊዜ የወዛደሩን ጠላት ከወዛደሩ ቢተ እስወጣታል፡፡ሚያዝያ 11 እና 18 ቀን በተላለፈተ ውሳኔዎች መሰረት ፖርቢ አለበጣደረገበት ጊዜ ደረሰ፣ ኢ.ሰ.አ.ፓ. በወዛደሩ በመሪነት ጊዜያዊ የሰራተኛ ክበቶ እገዲቋቋሙ በሚደታመፍ ያሉ ወስናለለ''/ገጽ 2/፡፡

''ደሀም ሆና'' እገበለ እና ደገቁ፣ ''ለለም አበዮ ከበለጠኑ አለወረደም፡፡'' እንደሚታወቀው ፀረ-ኢምፔሪያሊስቱ ደርግ በወሰደው የጠለቃገበነትና የሁሉን አውቆላቸሁለሁ አርምጃ ገገቦት 11 ቀን 1967 ዓም የኢ.ሰ.አ.ፓን ጸ/ቤት ዘጋው፡፡በ.ኟ. ተፈራ ባንቱ ገገቦት 23 ቀን 1967 ዓም ባደረጉት ንግግር ውስጥ፣ ''የሁለቱ ሃይሎች ትግል በርእቸሁን አንዲደፈር አይርገታሉ''፣ በሊቃ መገበርነታቸው ገለለተኛ ይምስሉ እንጂ፣ ሁለቱ ሃይሎች፣ በአገሪ ውገ ፀረ-ኢምፔሪያሊስቱ ደርጉና ለለም አበዮ፣ በለላው ወገን ደገቁ የገሎብ ከበርቴው ደገፊ ሁዩን ወሆና ቸውን ለመካይ እይቻሉም፡፡''የተደረገው'' የኢ.ሰ.አ.ፓ. ቢሮ የተከፈተው በዚሁ እለተ ነበር፡፡

የኢ.ሰ.አ.ፓ. ጸ/ቤት በተከፈተበተ እለተ፣ ትግሉን እገዲቀር የተጨረጡት አቶ ጣርቆስ ሃገጠ ባደረጉት ''አበዮታዊ'' ንግግራቸው ደገቁ፣ ከዚህ በታች የምንመቀበሙን ''መሰለስተ ለገዲሉ አበተሳሳረው'' ነበር፡፡

''ሰዛሬ ደማር የአና መፈከር ያለ 'ወዛደር ታመቀ' የሚል መሆን አለበተ፡፡ከአገገሥ ወደዩ ወዛደ' በመልቀ ለበሽ ግን ተበለዩ፣ በመከሃው ላይ የሚገኘውን አበዮታዊ እገቀበያበ ከገሎ የሚፈረበ ሃሳፊነተ አለበተ፡፡እሁን በታችን ተበፍተልለ፡፡ከወዛደሩ ግን የቆመው ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት አውሃሪያንን አበሳገዩለገ ጸ/ቤታችንን እገዲከረተ ስላደረገለን በመላው ወዛደሮች ስም ደስታችንን እንገለፃለን''/ኢ.ሰ.አ.ፓን በጊዜያዊነተ የሚመራ ሃላፊዎችን ለመምረጥ የተደረገ በበበበ ቁለ ትግሉ፣ ገገቦት 23-24፣ ገጽ 6 -በርዝቾ የተሰመረ/፡፡

ዲያገያ 11/13/ ቀን በተበደው ''አበዮታዊ'' አርምጃ ለሊቀ መገበርነተ የበቁት አቶ ማርቆስ ሃገጠ፣ ገገቦት 23 ቀን እገደገና በሊቀ መገበርነተ ሲመረጡ፣ ኢ.ሰ.አ.ፓን ''የደረረውን'' ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት ለጊዜው ለሻ ገለጸ ባለሁለን አበደ ''ከወዛደሩ ግን''

እነዋሪውት ሆነ ሉሉ፡፡እኛም፣ ''ጊዜያዊው ወታደራዊ መንግስት አውሃሪያንን በመስጠቱ'' ፈገሎ በመሚየ ስሚያተ የፈረደበት ለዩ ተሰጥቶ /''የተገለ ዘና በሕያት''/ ሊገባን አልቻለም፡፡ ''ያለእገዳች ችገር'' እንዳገበ፣ በዙ እየን፡፡''ያለእገዳች ሁበት'' እንዳገበ፣ በዙ ሰማን፡፡ ''እበኞችሁ'' እንዳገበ፣ ይበው የሊመገበር ማርቆስ ሃገጠ ''መሰለስተ'' የተሰበለው ንግግ ከዚህ በታች የምንመቀበውን ወሳኝ ገገቦት 26/67 ዓም አሳለፍለለ፡-

''የኢ.ሰ.አ.ፓ. አካል የሆኑ ታገይ የማህበር መሪዎች ኢ.ሰ.አ.ፓን ለወዛደር በሚጠቅም እቢሃን ለማደረጊተ ተገላቸውን ከፍፀረ አይሉ ዘዴጓች አለፈዋል፡፡ትገሉ ዘዴዎች፣ የወዛደሩ ጠላተ የሆኑ እውሃሪያችን ከቢተ በማበወጣተ፣ ኢ.ሰ.አ.ፓን በወዛደሩ ፍተጋር ስር እደረገ፡፡እነቱ ደሀ ሆና በለ፣ ያካሄዱት ሃገር ትገለ ለበለጠን ሸጓያ ተበሉ ወተናገ ላ ወዛደሩ ተያውሟለ፡፡

''ለበለጠን ሸጓያ በሚል ባቢያ፣ የኢ.ሰ.አ.ፓን መዘጋት ወዛደሩ ለገቦ ተቀባለ፡፡ ለወደፊቱም፣ ትከበለና ያሉሆነ ተጠባባይ አርምጃ እንዳይወሰዱ በጥበቀ ያበበሉ''/በርዝ የተሰመረ/፡፡

ደህንን ገለጸ እንዲታለሽ አገባቡ ይፍታው እገበለና ወደሚቀበለው ወቀት እንለፍ፡፡ በአበሰፈላቸን መሰረተ፣ በዶበተኛው ወቀተ የሚሸፍረው ደበው ትግሉ ካለቀ በኃላ ነው፡፡ጊዜውም ከ ገገቦት 1967 መጨረሻ እስከ መስከረም/ህዳር 1968 ዓም ድረስ ያለው ጊዜ ነው፡፡

VI

ባመ ያለይ ሲታይ፣ ከገገቦት 1967 -መስከረም/ህዳር 1968 ዓም ድረስ ያለውን ጊዜ ለይ ነተኛ የሚያደርገው ባህሪይ፣ በአገሪ በሙሉ የድረለበዓት ሃይሎች ማገበራራት ቢሆን፣ በለላው በሙለ ደገቁ፣ የለበዓት ሃይሎች መዓበዖና መደታተ ነው፡፡

በገጠር፣ በአገሪ ወገን ገበሬዎች፣ ተራሚ ዘማቾች፣የመሬት ይዞታና የነቆ ያበተዳር ሰራተኞች በለላው ወገን ደገቁ፣ የታመቁት አውሃሪያች፣ የገጠሩ ገሎብ ከበርቴና የመገገበተ ሚሽነሪ /ፖሊስ፣ ፍርድ ቤቶች፣ አውሃሪ የመገገበተ ባለበለሟናች -የደርግ ያገ ከገና ዋርር/ ፊተ ለፊተ ተፋጥጠው ነበር፡፡የገበሬ ማህበራተ መሪያችና ዘማቾችና የመሬት ይዞታ ሰራተኞች ይታሰሩ፣ ይገረፉና ይገደሉ ነበር፡፡በለላ በሙለ ደገቁ፣ የታሰሩተ አውሃሪያች እየተፈቱ ነፃ ይለቀቁ ነበር፡፡የገበሬ ማህበራተም ከአውሃሪያች የወረሱዋቸውን መሳሪያዎች እገዲመልሱ ይታዘዙ፣ ይገደፉ ነበር፡፡በለላ በሙለ ደገቁ፣ መሳሪያቸውን በገበሬ ማህበራተ የተወረሱተ አውሃሪያች ይታመኑ መገገቸውን ይወስዱ ነበር፡፡በዙ የገበሬ ማህበራተ እገዲፈርሱ ቢደረገ፣ በለላ በሙለ ደገቁ፣ በዙ አውሃሪያች ''ይቃርታ'' እየጠየቁ እገዲገበኙ በገላጭ እገዲደረጉ ተደርገዋል፡፡

በዚህ ወቀተ፣ አውፋፋትዎ ደሁን ባያውቀተ፣ የለየለቸው አውሃሪያችና የገሎብ ከበርቴው ደገፊ ሁዩን ከመቸውም ጊዜ ይበለጥ በአገሪነተ ተበለፈው ነበር፡፡የነዚህ አውሃሪ ሃይሎች የጋራ የአገሪነተ መፈከር ''ዘማቾች ወደከተማ! አውሃሪያች ወደገጠር!'' የሚለው ፀረ-አበዮታዊ መፈከር ነበር ቢባለ ከአውነተ የራቀ አይደለም፡፡

የበሪቱ ህዝብ ድምጽ በጊዜው፣ ''ዘማቾች ለሚያገለገሉት ህዝብ የተሻለ የሚሰሩበተን፣ ስራቸው የሚቀላጠፍበተን፣ የሚያጋጥሟቸውን ልዩ ልዩ ችገሮች በህበረትና በአንደነት የሚፈቱበተን በሃላፊ መደረክ ከመነሪጋቸው የተነሳ፣ በአሁኑ ሰለተ ዘማቾች ባለተደራጀ ሁኔታ የሚነገሩትን በዚህም ለአውሃሪያች በሩን ተገበለ እከፈ ዓይቸ አዘጋጃየ በመፈጠር ላይ መሆኑን ማገኝ ሲታዘበው የሚችለ ሃቀ ነው፡፡... ከዚህ እንባገ መድረክ ላይ በዙ ወቀየተ አይቻለም፡፡ዛሬ እየተቀጣለ እዚህ የደረሰው አበዮተ ለጊዜው ከፈኛ የመቀለበስ አደጋ ላይ ይገኛል፡፡ዛሬ ደገቁ አበዮቱ እዚህ አበተ ገፋበ እንገኘተ ገበጋበውን ይቀጥላለ፡፡... እዚህ ላይ መርሳተ የሌደገባገ ዋና ነገር ግን፣ የታጋዙውን ዘበሪ ላይ ለማየለ ሆነ፣ የጉደለውን ለማሟላተ የነገ፣ የተደራጀና የታወቀ የህዝብ ተገለ እስፈላጊ መሆኑን ነው'' በማለተ የሚፈረው የጊዜውን ውበበበና እስገ ሁኔታ በመደገጠተ ነበር፡፡ /ሰሁደ፣ ቀጥር 30፣ 1.13.67/.

በከተማም ቢሆን የጊዜው ሁኔታ ሰሁዴ ''እንባገ መድረክ'' በማለተ ከገለፀው የተለየ አለነበረም፡፡

ለመጀመሪያ በተደጋጋሚ ገገደቶች፤ በተራገበረተኞች፤ በዝቅተኛ የቢሮ ስራና በመሳሰሉት ሙ
ሰዎች የተሰማራው ክፍል አሁንም ጭምሮ፤ የሚደዘ የሚሉትን አቶ ነበር::የገጠሙ መስኮም፤ የ
ሰተኛ ጉር መርደሮ፤ የፎቅዘ መስተካከለና የከተማ ቦታና ተርፍ ቤቶች መወረስ...፤ ይህንን ክፍል
በጣም አደናገጠው ነበር::በአገሩ በሙሉ መዋያቶች ፍት ጥሰዓ እየሆኑ ተከፋውን የርጦ ነበር::
ስለሆነ በሙሉ ደጋፊ፤ የአብዮቱን መቀበል ለስፍሰፍ ይመጣበቅ ነበር::

በአቀቱ ቻፍለጠት መዋያቶች ፍት ረጅ በለው የታየተ ክፍል ቢሮር፤ ከፍተኛው የቢሮ
ክብርቱ ቢያ ነበር::ይህ ክፍል በነዚያ ዐራት ውስጥ በነበረቱ ተርምቦች በመጠቀም ለስለጣን የተ
ቃረበ ጽሰለት አገዛዝ የሚያበረቱ በዙ መረጃያች አሉ::ለዚሁም፤ በተለይም እየተበራከተ የመጡ
ትን የቢሮክራቢ ሺፕርቶች/ሳቦታዠች/ በአገርር ዳግናት ነው::

የሆነው ሆኖ፤ እነዚህ ክፍሎች በተለይም በሃምሌው ''የከተማ ቦታና ተርፍ ቤቶች''
አዋጅ አጠባበቅ፤ በጣም ብሆን ተደናገጠው ነበር::ያለ የሌለን ለበብጫን ነው በለው ፈርተው
ነበር::አናዥን ከበቅ በሃላ ግን ሁኔታው እንዳሰቡት አስፈሪ ባለመሆኑ በየጊዜዉ ተሰገገ'ለባ
ለተ ባቀተያለ፤:አብዮቱን የመቀበበበ፤ ሀይም ሲቀለበ የጥየተ ተከፋቸው.የመነመኑ መስሉኣቸው ነ
በር::የሃላ ሂሳዓ ለየቅንም ሸርተት አያሉ ለሚያለፕ ለዩ ለዩ መከራያችን አድርገዋል፤ በመጠኑ
ቾለናል::

በዚህ ጊዜቱ፤ በተለይት የከተማ ህብረተሰብ ክፍሎች ውስጥ ይታይ የነበረው ውዥንብር
እጅግ ከፍተኛ ነበር::ባጠቃላይ ቢታይ፤ የኢትዮጵያ ሰራተኞች እንቅ በመጀመሪያው ላይ ወደቀ ጊ
እያዘነበለ የሚሄድ የገለልተኝነት አቋም ነበር::ምንም እንኳ ለሰህበረተሰባዊነትና ለወዝአደሩ መ
ደብ ተደጋጋሚ ቢገለጽና ''እንገቴሀ ፋብሪካው ሁሉ የናንተው ነው'' እየተባለ ቢነገርም፤ የኢት
ዮጵያ ሰራተኞች ''ለኢትዮጵያ ህብረተሰባዊነት <u>በቀጥታ</u> ያገኙት ጠቀሜታ ጥቅም በጣሙን የተወሰነ
እንደነበር የታወቀ ነው::በተጨማሪም፤ የመቀላቀሉ ኢስናሚ መፃዮና እየናረ የሄደው የኑሮ ዋጋ፤
በገተርም ሀነ በከተ የአድሃሪያች ዓየለና የገለመ ከበርተው ደገፊ ቡድን የሚረጨው ''አብዮታዊ''
ፕሮፓጋንዳ፤ ሰራተኛው ህዝብ ወቀላለውን እንቀስቃሴ በቀዝቃዛ እንዲመለከተው አድርጎት ነበር::
የበራሊስም ጥያቄያች እየገፈ የመጡት በዚሁ ጊዜቱ ነው::

እና እስከምናውቀው ድረስ በዚህን ወቀቱ ውስጥ ከፍተኛ የሰራተኛ እንቅስቃሴ የታየው፤
በግል በተያዙ የሚመለለሽ ድርጅቶች ውስጥ ነበር::ሰራተኞች በግል የተያዙት የሚመለለሽ ድርጅቶች
እንዲወረሱ ቢመዩቁ፤ መንግስቱ ደግሞ በጋቀቱ ይህንን እርምጃ ለመውሰድ አለቻለም ወይም አለፈለ
ገም ነበር::በሃምሌ ዐር ''የከተማ ቦታና ተርፍ ቤቶች አዋጅ'' ቢታወጅ በተደረገው ሰልፍ ላይ
በግበጽ እንደታየው፤ ሰልፉ ለእናቸ ከበመጠው ፍጋፍ ይልቀ በግል የተያዙ የሚመለለሽ ድርጅቶችን መ
ጋረስ የሚጠይቁ እንደነበር ይታወቃል::በዚሁም ጥያቄ ላይ ቢሆን፤ የኢ.ሰ.አ.ማ. ''አዱሱ''
አመራር አገዳቸም የተቁናበረ ደብራተኞች እርምጃ ለማሰወሰድ እንዳልቻለም የዘያኑ ያህል የታወቀ
ነው::

የነያውን የገለመ ከበርቱ ክፍል በሚመለከተው በሙሉ ሁለት ና መስመሮች ነበሩ::
እንደተመለከተነው፤ እንደምናው ክፍል፤ መቀላላው ሁኔታ ለፀረአብዮት ሃይሎች አመቺነት እንዳለውና
ፀረአብዮት አደጋም እንዳለ ቢገነዘብም፤ የገለመ ከበርተው ደገፊ ቡድን ደግሞ ከመቸውም ጊዜ ይበ
ለጥ በቋ የሆነውን ደርግ ''ለማገበርከክ'' የሚቻል መስሉ ታይተተ ነበር::የመጀመሪያው መቀላ
ሳይን የቀረበበ አዝማሚያ ለመከላከል ዲሞክራሲያዊ መብቶችን የሰፊውን ህዝብ መታጠቅ ቢመደቅ፤
ሁለተኛው /በ<u>ዲሞክራሲያ</u> አካባቢ የተሰለቦለው የገለመ ከበርቱ ደገፊ ቡድን/ ደግሞ፤ ጊዜው የደረሰ
መስሉት ለፖለቲካ ስልጣን ያነረገና ነበር::''ዘመቻች ወደከተማ'' የሚለው መፈከሩና በነሃሰ
1967 ዓም ላይ የ''ኢ.ህ.አ.ፓ.'' መታወጅ ከነዚህ ሁኔታዎች ሁሉ ተነጥሉ ሊታይ አይቻለም::

ጋደርአሰዎችን እንደመለሰና፤ ከነገቦት 1967 ዓም ጀምሮ የኢ.ሰ.አ.ማን አመራር የያ
ዘው የገለመ ከበርተው ደገፊ ቡድን እንደነበር ተናገረናል::የዚህ የደገፊ ቡድን አመራር ሰራተኛ
ውን የሚያበመታ፤ የሚያታተገና የሚያፋከም መሆኑ <u>በግሃድ የታየው</u> መስከረም 1968 ዓም ላይ ነው::

እንደሚታወቀው ከመስከረም 8–11/68 ዓም የኢ.ሰ.አ.ማ. ለዩ መቀላላ ጉባኤ ይካ
ሄዳል::መስከረም 14. ቀን የአየር መንገዱ ሰራተኞች ማህበር ፅሃፊ የጉባኤውን ውሳኔ ለሰራተኞቹ
ቢያሰነ ይያዛል::በዚህ ቅስቀሳት በተነሳው ወፌጠ ተኩስ ተከፍቶ ቢያገስ ሰባት ሰራተኞች ተገድ
ለዋል፤ በበላባ የሚያገሉ ቆሰለዋል::

''የሰፊው ህዝብ ድምጽ'' በአየር መንገዱ ሰራተኞች ላይ የተፈፀመውን ፋሽስታዊ ገዳ
በጊዜው አውግዞአል::የኢትዮጵያ ወዝአደር ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ ነቅተው እንዲታገሉ በቡለጤ እ
ንዲደራጁ አሳሰበአል::እንዲሁም፤ ''የኢትዮጵያ ወዝአደር የአብዮት ኃይሉ፤ የኢትዮጵያ ገበሬዎች
በአጸገና ምሰሶ እሱው መሆኑን ተገንዘቦ፤ የነፃነትን ትግሉ ያህል ፋዎ ነገር፤ <u>በአንድነት</u>
በጥቂት <u>ፀረህዝብ አፈናጮቹ</u> ተከሻ ላይ ጥሉ እንደሚደርስ በተደጋጋሚ ተገሎ አስጠብቦርአል::እ...
ስመስከረም ነው::በርግጥ <u>ፀረአብዮት ሃይሎች በሙሉ</u> በአገራችን ገጸ ድምጻቸውን በፍትና እንዲ...
ህዝባዊት ኢትዮጵያ እስከምትመሰረትበት ጊዜ ድረስ፤ ይህ ትግልም እየተፋፋመ ይሄዳል እንጂ፤ በ
ምንም አይነት አይገታም::ይህንን ለመገታት በርዝደሩ ዐቢሎች፤ በአስተዳሪያች፤ በገበሬያች፤ በተ
ማሪያች ላይ የሚዘገበውን ፀረህዝብ አመጽ ለመቋቋም፤ <u>የኢትዮጵያ ተራማጆች</u> <u>ኃይላቸውን በሰፊ</u>
<u>ተበበለና ፖለቲካ ዙሮበር ተው</u> እንደነታቸውን ለማጠንከር በተጋት መስራት ይኖርባቸው''/ሰህዱ–ልዩ
እትም፤ 16.1.68/::

የገለመ ከበርተው ደገፊ ቡድን ምን እለ? ለዚህ ጥያቄ መልስ የምናገኘው የርሱ ል
ሳን የሆነውን ''ዲሞክራሲያ''/ቅጽ 2፤ ቁጥር 19፤ መስከረም 25/1968 / በጥሞና ስናነብ
ነው::

''የኢትዮጵያ ላብአደሮችም'' ይላይ ይህ አምታችና አስመሳይ ''ነዛ'' ጋዜጣ፤
''የኢትዮጵያ ላብአደሮችም ለአራት ቀናት ያደረጉት አድማ,<u>ተከበረና ገጉን ሮደጋፊ</u>/!/፤ እንዳ
ገሙ መሰረታዊ ተምህርቶችን <u>ይሉችን</u>/!/ አቀናጅቶአል::<u>የግንባታቸው ፍሬዎ አድሃሪነትና ፀረህ</u>
<u>ዝብነት ለማጋለጥ ረድቷል::</u>/ገጸ 2፤ ስርዞችና ምለከቶች የተመረ –ሰህዱ/::

እንገባበው ይህንን አገቀጽ ተመልሰ ቢያነበው፤ የገለመ ከበርተውን ደገፊ ቡድን አድር
ባይነትና መስመቾነት እንኳ፤ ከዚሁ የተለየን ነገር ሊረዳ አይቻለም::ለመጀመሪያው ''የኢትዮጵያ
ላብአደሮች ለአራት ቀናት ያደረጉት አድማ'' ምን አይነት ባህሪያች እንደነበሩት ቢነገረን በበለጠ
ባጋቀን ነበር::የሆነው ሆኖ፤ እሁንም ከዲሞክራሲያ እንደሚነገረን፤ ይህ ''አድማ ተከበረና ገጉን
አለመ.ታም''::''ባይመታም'' ይላል <u>ዲሞክራሲያ</u> ለጠቀ አድርጉ ''አገዳገዱ መሰረታዊ ልሉችን አ
ቀናጅቷል::''

የመስከረም 1968 ዓም የሰራ ማቆም እርምጃ የተነ ያህል የተደዘገበና የተተራጋበ
እንደነበር ሁላችንም እናውቃለን::ከዚሁም በላይ ደግሞ፤ በዙ ወዝአደሮች ህገሳት የተመቱትና የተ
ገደሉበት ነበር::''ዲሞክራሲያ'' ገን ይህን ሁሉ <u>ረስቶ</u> የሚያወጋን ስለመሰረታዊ ልሉች ነው::
ሆኖም፤ የርዝደሩ መደብ በመስከረም 1968 ዓም ላይ የተቀዳጃቸው ልሉች የትኞቹ እንደሆኑ እንዲ
አይነገረንም::ምን አይነ ያህል ''መሰረታዊ'' እንደሆኑም ለመረዳት ተሰናነሰ::

በበኩላችን ''የትኞቹ''.በለን በመጠቀ፤ የወዝአደሩ በግደት መቀሳት? በገና ዐሳ
ሰር? የፋሽስታዊው አየሎ መታወጅ! ... በሚለተም በዙ ጥያቄያችን ማገር ታችን ላይ ቁር ነው::
የኢትዮጵያ ወዝአደሮች ''መሰረታዊ ልሉች'' እነዚህ ከሆኑም አልቀየልነ ለማለት እንደፍራለን::

ለአስመቹ የ''ዲሞክራሲያ''.ቡድን የታየው ''መሰረታዊ ደል'' በጋነቱም በወዝአደ
ርች መገደል፤ መታሰርና በፋሽስታዊው አየሎ መታወጅ ''የመገንበቱ ፍፁም ስምሃሪነትና ፀረህዝብነ
ት መጋለጥ'' ነው::ዲሞክራሲያ እንደሚለው ''የፈሰሰው የወዝአደሮች ደም የመንግስቱን 'ፋሽስታዊነት'
<u>ለማጋለጥ ረድቷል::</u>''

እንገቴሀ እንገባበው ራሱን ይጠይቃ::የገለመ ከበርተው ደገፊ ቡድን የሚጠውጋ መ
ሪያ በተከከለ ይረዳውና እርሱን ያውጣ::''የኢትዮጵያ ላብአደሮች ሆይ! ጥናን ፋሺዝም በኢትዮጵ
ላይ ነገሰ /ዲሞ.ቁ.17፤ 15.3.67/::ይህንን ለመረዳት ከተገናኙሁ በ''ፋሺዝም መንግስት'
ጥይት ተቆሉ::ያኔ ይገለጥላችሁል''::

የኢትዮጵያ ወዝአደሮችና ተራማጆች ሁሉ በዚህ መመሪያ ስር በተሰለፉ በጋነቱም ያሰቀላ
ቸዋል::እነሱ የበርሊን ''ፋሺስትነት እንዲገለጥላቸው''ደረታቸውን እየሰጡ ሲቆሉ ቢያለፍ፤
ምድረ አድሃሪያችና የገለመ ከበርተው ደገፊ ቡድን፤ በኢትዮጵያ ህዝቦች ላይ ''መሰረታዊ ልሉችን
ይቀዳጃሉ''::በዚሁም ''እንቀየለሽ''፤ አብዮቱ በአድሃሪው ስፈር አሸናፊነትና በሰፊው የኢትዮ
ጵያ ህዝብ ተሸናፊነት ርደፊት ሊፈጽ ነው ማለት ነው::

ስለሆነም፣ በመስከረም ወር 1968 ዓም ላይ በቀጣ ያስተዳደሯትና ያስተዛጋጁት የኢ
ትዮጵያ ወዛደሮች ለገዢው ቡድን በገዢ ከበርቴው ደገፉ ቡድን ተጋለጡ በገሃድ ተጠቁ፡፡የመስከ
ረሙ ገኖት በፀረ ሬጓሪ ቱት ደርግ አሸናፊነቱ፣ በኢትዮጵያ ወዛደሮች ተሸናፊነት ተፈፀመ፡፡ቢሆንም
ይላሉ ቅጥረኞቹ፣'' የመንግስቱን ፋሽስትነት ለማጋለጥ ረድቷል፡፡''

በኢንዱስትሪያል አካባቢ ያሰባሰበው የገዢ ከበርቴዎች ደገፉ ቡድን አለባ ደህ በቻ ነ
በር፡፡በዚያን ወቅት የኢትዮጵያ ወዛደሮች የሰሙት ተለቀ ተቃውሞ ገን፣ የሚያዛለባቸው የነፃ፣
ነጋት የተደራጁና የተዘጋጁ ትግላቸው አገኟ፣ የገዢ ከበርቴው ድጋፉታ አለመሆኑን ነው፡፡ለላው
በአደናቸው ያቀተ እውነት ደገፉ፣ እነሱ ቢጋፈጡና በገሃድ በመተ፣ አምታቹ ቡድን ለራሱ በቻ መ
ሸጉ አገደነበር ነው፡፡

ከዚህ በኋላ ደጡው አስመቹና አምታቹ ቡድን በኢትዮጵያ ሰራተኞች ስም፣ ''የኢ.ሰ.
ኦ.ዓ. የተገለ ፕሬ''/የገ የሌለበት ፕሬ/ በለ፣ ቀየተ በሎም ''ተገላቸን ደቀፕላለ''/25.
2.68/ ቢለ፣ ለጠቀ አዴርገው ''የላበአደር ተገለ ተገባሳ''/26.2.68/ ቢለና በመጠረሻም
''ጨነቻን በጭቀ ቀ.በ ነው''/3.3.68/ እያለ በደነፋ፣ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ደገፉ ''ፕሬው''
ለአዳሃሪያቹ፣ ''ተገባእጋና ጩሎም'' የአዳሃሪያኙ አገደሀነ በቀጣ እየተገነዘበለተ ሄደዋል፡፡

እኛም ርደመጠረሻው ወቅተ ተሻገረገ፣ ደጡው የገዢ ከበርቴ ደገፉ ቡድን፣ በዛሬው
ወቀተ ደገፉ፣ የኢትዮጵያን ሰራተኞች ተፕቀ ለማስፈታተ ''ለቀ ለቀ ዘዓዎቻን'' ሲጠነበበ እገደ
ዘዋለን፡፡እንዓበፋረላቻን ደሀ ለገዢው የመጠረሻ ወቀታቻን ለባተኛው ወቀተ መሆኑ ነው፡፡እሎም ከ
ሁኔር 26 ቀን 1968 ዓም ወዲህ ያለው ጊዜ ነው፡፡

VII

አገደማታጋዉ፣ ሁኔር 25 ቀን ፋሽስቶቹ አየጹ.ደነባለ፡፡ከ100 በላይ የሚሆኑ
የሰራተኛ ማህበራተ መሪዎች ደፈታሉ፡፡ሁኔር 26 ቀን 1968 ዓም ''የሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ''
ደታጋኝለ፡፡በተከታታይም በዙ ተራማጅ አዋጆች ደታጋኙ፡፡መቀላላ አገጣጣሙ የለበቀቱን ወደፊተ መ
ራመድ የሚያሳለበተ ሲሆን፣ እውነተኞቹ ተራማጆቻም ''የተደፋዉን አገገታቸውን'' ቁና በማድረግ
ላይ ነበሩ፡፡በዚሁ ነገር ገን፣ መሳናገተቹም ''ማርከሲስቶቹ'' ሁነውና/!/ ተጧሎለው በቀ በ
ለዋለ፡፡አርናቹ የገዢ ከበርቴ ደገፉ ቡድንም ከማርክሲስ ከሌኒን በላይ ማርክሲስት፣ ከሌኒ
ንም በላይ ሌኒኒስት ሆና ቀርቦናለ፡፡

የመሳናገቶቹ ''ማርከሲስቶቹ'' በሁኔር ወር ባርጡተ ጋዜጣቸው፣ ''የሰራተኛ ጉዳይ
አዋጅ'' የታርደው ''ፋሽዝምን ለማደራጀተ ነው'' ቢሉን፣ እዉናቹ የገዢ ከበርቴ ደገፉ ቡድን
ደገፉ፣ ''ላበአደር''፣ በተባለው ''ነፃ'' ጋዜጣው አማካይነተ ''ታገሉ አገኟ ለተደራኙ''
ደለናለ፡፡

ርደነዚህ አወናባጆች ከመሻገራቸን በፊተ ገን፣ በመጀመሪያ ረገድ አዋጁ የሰራ ማኅበራ
ቶችን ዐፃፃና ገለጸ በሆነ ደገደ አለመገለፁ፣ የአዋጁ ጉለህ ጉዶለተ እገደሆነ እገገለጸ፡፡በዚህ
አገፃፈ አዋጁ ፀረዐሂደር ነው፡፡''ዱርጅተ'' የተባለው ነገር የተበራሬ አደደለም፡፡ለምሳሌ፣
ዛሬ በመሃሉ ሃበተ ለዓተ በር ያሉተ ኮርፖሬሽገበ ሁሉም ዱርጅተ ናቸው፡፡እነዚህ ኮርፖሬሽገበ
ደገፉ በመጣጣቸው በዛ 'ዱርጅቶቻን' አቃፈዋለ፡፡ዛሬ የኢትዮጵያን ሰራተኞች በኮርፖሬሽገበ አገፃር
ተደራጁ ዓለተ ገገ ለተደራጁ የሚለተ ያሀል ነው፡፡በዚህ አገፃፈ ፀረዱርጅተ መሆኑ ገለጸ ነው፡፡

እገደዚሁም፣ ''አገዱ ዱርጅተ... በሬውን ለጊዜው በከፊል ሆነ በሙሉ ለማቆም ወይም
ወርቡ በከፈል ሆነ በሙሉ ለማዘጋተ ጋበበ እገደሆነ፣ ርምጃውን ከመውሰዱ ከስልጣ /60/ ቀን በ
ፊተ ለሰራተኛ ጉዳይ ጸ/ቤተ ማስታወቀ አለበተ'' የሚለው አገቀጸ ሰራተኛውን ሀዘበ የሚደፍር፣
አሰራሪውን ወገን የሚረዳ አገቀጸ ነው፡፡በመጠረሻም፣ ''/የማህበር/ ውሳኔዎች በሰራ ላይ በሚውሉ
በተ ጊዜ፣ በአደፈፀሙ ላይ/?/ ማገኛውም ሰው ጉዱለተ ቢያደርስ፣ በሃላፊነተ የሚጠየቀው ውሳኔውን
ያስተላለፈው ግለሉ ባይሆን፣ በገለ በአደፈፀሙ ላይ/?/ የተካፈሉ/!/ ሰዎች ወይም ሰው ነው''
የሚለው አገቀጸ በገለጸ ከፋፋይና ማህበሪተን የሚያፋርስ የሚያበረታታም አገቀጸ ነው፡፡

እነዚህ አፍና ዋሎን እናጋለጡ፣ የሚታዩተ የአዋጁ ፀረወዛደር አገባጽ ሲሆኑ፣ የመሳ
ገቶቹ ''ማርከሲስቶቹ'' እና ''ላበአደር'' ገን.በዙ በዙ አደተናገሩ፡፡ስለሆነም፣ ዛሬ ለማሳደሪ
ያላቸው የአገጩነተ ቃከርና ''አበዩታዊ'' መጠሪያ ''አተደራጅ'' የሚለው ነው፡፡

መሳናገቶቹ በፖስታ የሚላላኩተ ''ቀበቀባ'' እገደሚለው ከሆነ፣ በሁኔር 26 ቀን
1968 ዓም አዋጁ መሰረተ መደራጀተ ''ፋሽዝምን ማጠገከር ነው''፡፡ለዚሁም ወገገሏቸውን ተተው
ማርክስና ሌኒንን እያነሱ ያፈርጧቸዋለ፡፡ማርክሲዝም-ሌኒኒዝምን ከመቹው ቀስቀሰው እገዳበቀ ሲናገሩታቸው፣
''የማርክሲዝም-ሌኒኒዝም ፍለስፍናን የቀሰመ ብገድ ራስ ሁለተ ቃላስ የሌላቸው ተራማጆች ሁሉ
የሚያም ኑበተን'' ሲነገረን እገደሚከተለው ደላሉ፡፡

''መሰረታዊ ህዝባዊ አበዩተ ባይረፀም አገዳሰተሪና የገገዱ ድርጅቶችን ወደመገገሰተ
ማዘር ከገላዩ የከበርቴ ስርአተ ወደመገገስታዊ የከበርቴ ስርአተ /አበቱቱ ባፓታሊዝም/ መሸጋገር
ስለሆነ፣ ለአምራቾች ማለተ ለሰራተኞች ምገም አደነተ ጎዳ ለውፕና ፕቅም ሊያስገኝ አለመቻሉ ገተ
ረጋገጠ ነው፡፡''

የመሳናገቶቹ ''ማርከሲስቶቹ'' ምርኪገነተ ገሃዱ ነው፡፡ለመጀመሪያው፣ መሳናገቶቹ
እገደሚያምኑተ ያው ምጸአተቸው ካለደረሰ በስተቀር፣ ''አበዩተ'' ተረፀመ ማለተ የማገዱ.ርርታ
እገደሁ እገኟ፣ ማርክሲዝም አደደለም፡፡አበዩተ የሚያደርገ ከገውን ነው፡፡ለሁለተኛው፣ እገደሚያሳ
ዩው አበዩተ የሚደምረው፣ በመጀመሪያ ''የአገዳሰተሪና የገገዱ ድርጅቶችን ተረከቦ አደደለም፡፡
ወደገም ደገፉ፣ አበዩተ ''የተፈፀመ'' አለተ ፈሽባ ተነሳተ ''የአገዳሰተሪና የገገዱ ድርጅቶችን''
በፊርማ በመረካከብ አደደለም፡፡እነዚህ አርምጃዎች ሁሉ የአበዩታዊ ተገለ አገዳባያጋምጋችሁ ተጓም
ናቸው፡፡

ለመሳናገቶቹ ''ማርከሲስቶቹ'' ደሆቹ እውነተ ለተገለጸላቸው አተቻለም፡፡እገጋመው
የበማያተን ተአምር ደጠብቃ እገደሁ እገኟ፣ የኢትዮጵያ ህዝቦች እገደሁ መሬታቸው፣ እገዳሰተሪውን
... በተገላቸው የራባቸው ለማውረገ ተነስተዋለ፡፡''አበዩተ አስከፊዩም ዱረስም'' አደሸበያቸውም፡፡

እገገዲሁ፣ የመሳናገቶቹ ''ማርከሲስቶቹ'' ደሆነገ.ኣያሌ.ቱከበ ከገገኝላቸው ጋራ
ባያገኙተ ጠርቦ አደደገቀገም፡፡ከዚህ አለፈው ''አበዩተ አስከፊዩም ዱረስ መሬታቸገገም፣ እገዳ
ተሪያቻገገም፣ የገገዱ ድርጅቶቻቸገገም...እተገሎበገ'' ቢሉን ገገ፣ ለታጋሰበኣገ፤ በዘበዣቸሁ
አገገናገናስ፤ አገጠበቀም አገላቻዋለን፡፡ከዚሁም አለፈው ''አተደራጁ'' ቢሉን ደገፉ፣ ለማገ
እገዳበጁ! እናገተ ተደራጁታቸሁ የለም ወደገ በለገ አገጠደያቻዋለን፡፡

የገዢ ከበርቴው ደገፉ ቡድን ለያም ከመሳናገቶቹ የተለየ አደደለም፡፡ለሆነ ወሬን
መለከተበተ ''ላበአደር''፣ የተባለውን ''ነፃ'' ጋዜጣውን ነው፡፡/''ላበአደር''፣ ቁ.21፣
ታህሳስ 18.1968 ዓም ተመለከተ፡፡/

እነዚህ አወናባጆች በዚህ ቀፕራቸው ወስጥ በዙ ''አበዩታዊ'' ያላተን ወርውረዋል፡፡
ነገር ገገ፣ በጥቅና የሚያነበው ሰው ወዲያውኑ የሚረዳላቸው ፍሬ ነገር፣ ''ታገሉ ገገ አተደራጁ
በገ'' የሚለውን ፀረወዛደር መፈከራቸውን ነው፡፡

እገደነርሱ አነጋገር፣ ''ፋሽስታዊው የ'ምርጥ' መኮንኖች መገገሰተ...እኛን/!/
ላበአደሮቻን አገር ተወርቶ ማበሬያ በገበለተን ባጋጣሚ ሀገ አቀበጸለ፡፡... ላበአደሮች በተገላ
ቻን በስተቀር ሌላ ጋሻ፣ ሌላ መከታ የለገም''/ገጸ 1፣ ስርዝቹና ምልከተ የተጫመሪ -ሰሁዱ/፡፡
ስለሆነም ''አገታገለ''፡፡...

ለመጀመሪያው፣''እኛን'' እያሉ ቢናገሩ፣ ምዉረ ገዢ ከበርቴዎች በምን አደነተ ተአ
ምር ''ላበአደሮች'' እገደሆኑ አለገባገም ነበር፡፡በቻ ታሪክ ደጋገ፣ አገፋረጋገዉ፣ እገደዚህ
ያለው ''ተአምር'' ለገዢ ከበርቴ ደገፉዎች በቻ የታደለ የማጋናበኝ ዘዴ በመሆኑ በዙም አለተደ
ነቀገም፡፡ሆኖም፣ ለጠቅ አዱርገው፣ የኢትዮጵያን ላበአደሮች ''ከተገላቸሁ በስተቀር ሌላ ጋሻና
መከታ የላቸሁም''ሲሉዋቸው፣ ከገዢ ከበርቴው ደገፉ ቡድን ጋር እገዱገቢዋ አገገዳላገ፡፡ስለ
ፕሬ አገላለን፡፡

ነገር ገገ፣ እቢ አገዳተ ነው የምንታገለው? የሚለውን ፕያቄ በማቀረባቻን፣ የኃላተ
ቶገ ባደነተ ወዲያውኑ ተረዳን፡፡እነ''ኳምበራቢያ'' በዚሁ ጸሁፋቸው ወስጥ በለቀ ለቀ አገሊለጸ
''ታገሉ፣ ታገሉ...'' ቢሉን እገኟ፣ ተደራጁ ቢሉን አገበማቸውም፡፡''ተጋዴሉ፣ አበዩታዊ ተገለ፣

የትግል ጓዱን፣ ታጋዩን፣ የትግል ጥሪን አበረታቹ ተጋድሎን፣ ፍሬያማነቱን፣ ትግላችንን፣ መስዋእትነቱን ታለፈን፣ በጎታገ ሃሳቦችን...'' የሚሉት ሃሳብ በሚመለከት ሰፍረዋል።ዘር ዘር ''በትግላችን በበትር ላይ ጋሻ ላይ ጦርነት የለም'' ለማለት ነው።

ታሪኩ ሲነገ የሰላም ወዛደሮች ያስተማሩትን ደግሞ፣ በድርጅታቸው በበትር ላይ ጦርነት አንደሌለ ነው።ወዛደሮች ተደራጅተው አንዲታገሉ እንጂ፣ ተከፋፍለው እንዲታገሉ አይደለም። በዚህ በኩል የምንመለከተው ሊነን እንደሚያስተምረን፣ ሳበአደሮች በሰራተኛ ማህበሮች ውስጥ መደራጀታቸው ለጎዳናቸው የሚያስፈልጋቸው የማይታለፍ ተ/ቤት እንደሆነ ነው።

''... የሳበአደሩ መደብ በየትም አለም በሆነ የሚያደርገው በአገሩ ዐገር በሰራተኛ ማህበራት፣ በሌላ ዐገር ደግሞ፣ በሰራተኛ ማህበራትና በፓርቲው መካከል ባሉት የመደጋገፍ አርምጃዎች ነው።በዚህ ዐይ የተከናወነና የሚከናወን አገልግሎት አይነተ የወዛደር አድገት የለም''/ሌኒን፣ ''የግራ ክንፍ ኮምኒዝም — የጨቅላነት በሽታ''፣ ሙሉ ስራዎች፣ ቅጽ 31፣ ገጽ 50/።

አንገኛሁ፣ ''በትግላችን በበትር ላይ ጋሻ''. የሌለም የሚለ. ''ታጋይ''፣ ለሙት ገለ መደራጀት አንደሚያስፈልገን ዐሳያውኑ ካለገለፀ፣ ባይ ያለትን በቻ አገደገፈረ መታወቅ አለበት። የ''ሳበአደር'' አዘጋጆች. የመደራጀትን ጉዳይ የሚዘሉት፣ አንዲያውም አለሬው ተርፈው የሚያወጡት የህዝቡን ትግል መለስ አጥተው ለማዘበራረቅ ሲሉ እንጂ፣ ጉዳዩን አጥተውት አይደለም።ፀረወዛደር ሃይሎች የምንገላቸውን ስለዚሁ ምክንያት ነው።የተደራጁ ዐዛደሮች ያጠፋዩቻየል።ያልተደራጁትን ወዛደሮች ግን በቀላሉ ለማጥናበት ይችላሉ ነው።

አንደተመለከትነው፣ በዚህ ጽሁፋቸው ውስጥ በለተግል ብዙ ብዙ ያወራሉ። ነገር ግን፣ መለሱው ደግሞ ''የሰራተኛው ጉዳይ አዮ አድሃሪ ነው፣ ፋሺስታዊ ነው፣ ቡሉ መደራጀት የለበትም'' ይላሉ።''በበአዩ መብቶችን፣ ሲቢናሚያዊ ማህበራዊ ጥቅሞችን ከፋሺስቶች አንደምጸዩት አንቀበልም'' /ገጽ 1/ የሚለውን የነዚህን በኛች ድንፋታ ያነበበ ሁሉ ብዙ ብዙ አንዲጠይቃቸው መገደዱ የማይቀር ነው።የሚያገኛቸው መልሶች ግን ቢሁኑ ገለጽ ናቸው።—

—''የኢትዮጵያ የቦናች! 'የሙሬት ሳሬዥን' አዮ ከፋሺስቶች አንደምጸዩት አትቀበሉ።ታገሉ!''

—''ዘማቾች! ገበሬዎችን አትደራጁ።ወደከተማ መጥታችሁ ታገሉ!''

—''የኢትዮጵያ ወዛደሮች! 'የሰራተኛን ጉዳይ አዮ' ከፋሺስቶች አንደምጸዩት አትቀበሉ።ታገሉ!''

—''የኢትዮጵያ ከተሞች! 'የከተማ ቤታንና የትርፍ ቤቶችን አዮ' ከፋሺስቶች አንደምጸዩት አትቀበሉ።ታገሉ!''

—''የኢትዮጵያ ህዝቦች! ሲቢናሚያዊ ማህበራዊ ጥቅሞችን ከፋሺስቶች አንደምጸዩት አትቀበሉ። ታገሉ!''.....ወዘተ.።

''ታገሉ፣ ታገሉ፣ ታገሉ... ግን አትደራጁበን።የአወናባጆቹ ታክቲክ ባጭሩ ይኸው ነው።

አንገኛሁ ከነዚገገኛ ስዮና ከአምፕሪያሊስቶች አገበት አስከ''ኢምፐሪያሊስ''፣ ''ሳበአደር'' እና ''አብዮታዊ ወጣት'' ድረስ ያሉት ምድረ አድሃሪያን አገደጠር የሚያረጉት ተቃዋሚዎቻቸውን ሳይሆን የተደራጀና የተጠቃ ህዝባዊ ትግል እንደሆነ በቀጥታ ገብቶናል።እዚህ ዐቢይ ሊቃዎ ውስጥ ድገሀት ተበታትና ይለ ጠቃት ነው።

አውነተኛ ተራማጆች የሚያምኑበት አዮ ሺህ ጊዜ አድሃሪ በሆነ አገባ፣ ይህንኑ አድሃሪነትን ለማረጋ የሚችሉት የነያጋና የተደራጀው የወዛደር ትግል ብቻ እንደሆነ ነው።ይህ አውነት ''ታገሉ'' ብቻ አይለ በሚያነፋው የነጭ ከበርቴ ዐርር ዐር ሊሸር አይችልም።የኛ የነጭ ከበርቴ ደጋፊዎች፣ በአገሬ ዐገገ ''የፋሺስቶች አዮ ነው አትደራጁ'' እያሉ፣ በሌላ በኩል ደግሞ፣ ''ተገለህን አፋኝ'' ሲሉን፣ ወዛደሩን ለተደራጁ አድሃሪያን ''ለጥቃ ለማቅረብ'' በቅዘጋጀት ላይ እንደሆኑ መታወቅ አለበት።''ታገሉ፣ ታገሉ...'' እያለ የሚጮኸው የነጭ ከበርቴ ደገፋዎቹን፣ ዛሬ መለስ ቡሉ ''የሳበአደሮች መሪዎች ለጥቃ የሚቀርቡ ከበቶች አይደሉም'' ቢለን፣ በመበርረም ምን በራቸሁ ብሎን መጠየቃችን የማይቀር ነው።

በሌላ በኩል ደግሞ፣ አነዚሁ ደገራፆችና አወናባጆች የኢትዮጵያን ህዝቦች መሪር ትግል የትኛ ያህል አንደሚያሳንሱት አንደሚያፃፍሉ ገለጸ ሊሆንልን ይገባል።ይህንኑ ለማረጋገጥ፣ የኢትዮጵያ ወዛደሮች ''የሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ'' አንዲታገሉ፣ የትኛ ያህል አንደታገሉ ብቻ መመልከት ይበቃል።አነ''ኢምፐሪያሊስ'' አንደሚሉት ግን አንኳ ''ምእናብሩ'' አንጂ፣ የትግል ዐቅት አይደለም።ይህ ትገተኛ የነጭ ከበርቴው ደገፊ ቡድን የተከለው ለፉ የሚሰናበቱ ችሎታ እንጂ፣ ከበያተ ''የተመፀወተው'' ለፉ የውጊያና ማህቶ አንዳለህ ገለጸ ሊሆንልን ይገባል።

''አዮች ሺህ ጊዜ አድሃሪ በሆነ አገባ'' በለናል።ሌኒን ደግሞ ''አገባን በደጋፊዎች ፍርቶቹ፣ ተደራጅተው በርገጥ አድሃሪ የሰራተኛ ማህበሮች ቢሆኑ አገባን'' ይለናል፣ ''የጓርነቶች ተገቢር አነዚሁ አድሃሪ ማህበራት ውስጥ ገብቶ መስራት ነው።''

''በጣም የተማረተ፣ ጉረኛ ስለአብዮት ሲነገር ፍርሃት የሚያሳዩ የፔርሞን ገራዎች፣ ኮሙኒስቶች በአድሃሪ የሰራተኛ ማህበራት ውስጥ ገብተው መታገል የለባቸውም የሚሉት የሚያሳዩት ወደቀት አስደናቂና በጨቅላዎች ድንፋና የተመላለቀ ወደቀት ነው።አነዚህ አድሃሪዎች ከዚህም አለሬው ኮሙኒስቶች አንዲህ አይነተን ትግል መተው አለባቸው። ከአድሃሪ የሰራተኛ ማህበራት መውጣትና የለባቸውን ፍጹም አዲስ የሆነ የሰራተኞች ማህበር መፍጠር አለባቸው ሲሉን፣ የምንገረፋቸው ጉረኛነታቸውን፣ ጨቅላነታቸውንና አስደናቂነታቸውን ብቻ ነው''/ሌኒን፣ ''የግራ ክንፍ ኮሙኒዝም — የጨቅላነት በሽታ''፣ ሙሉ ስራዎች፣ ቅጽ 31፣ ገጽ 49/።

የወዛደሩን የትግል አገጣጠ በሆነ ባለሀገ ''ተያዘ'' ሊያወናብሩ ለተነሳሱት የፔርሞን ''ገራዎች'' ሌኒን የሰጣቸው መልስ ከዚህ በላይ የተመለከትነው ነው።ዛሬ የኢትዮጵያን ወዛደሮች ተደባልቆው ሊያወናብሩ ለተነሳሱት ለኛ ''ገራዎች'' የምንሰጣቸው መልስም ከዚህ የተለየ ሊሆን አይችልም።የኛዎቹ አወናባጆች ዛሬ 'የኢትዮጵያን ወዛደሮች የሚጠበቁትን በተደራጀ ትግላቸው ያገኙዋቸውን ድሎች በመቃወምና፣ ለመሞት ትግል ደግሞ፣ በበለጠ አንደደራጁ አንዳይታገሉ ነው።በለሆነም፣ ዛሬ የኢትዮጵያ ህዝቦች በበለጠ አንዲደራጁ አንደሆድሮት አስተገላለበ የሚያስፈልገጉንን በበአዩ መብቶች አገባ፣ በመያዝም፣ ''በበአዩ መብቶችን.... ከፋሺስቶች አንደምጸዩት አንቀበልም'' ይሉናል።

የነዚህን አድሃሪ ቡድኖች የአወናባጅነት ታክቲክ አገባብ ሌላ ይበልጡ።አነሱ ''በበአዩ መብቶችም'' ባይሉን፣ በፓርቲ አየተላለሱ ይደራሻሉ።አነሱ ''በበአዩ መብቶችም'' ባይሉን፣ በተከታታ የማወናበጃ ዘዴያቸው አያወናብሱ አያበረረሩ ''ፓርቲ ነገ'' በለው ተደራጅተዋል። የኢትዮጵያ ህዝቦች ግን መታገሉን ብቻ አንጂ፣ መደራጀትን ለነሱ ይተዉላቸዋል።ከዚህም በኋላ ከዚህ በኋላ አነሱ ተደራጅተው የሚገገጠግሙልተን የፖለቲካ ስልጣን ይይዛሉ።የኢትዮጵያ ህዝቦች ደግሞ፣ ታገለው ታገለው ባይ አቋቸውን ''ነፃ'' ይወጣሉ።ለጊዜው ቢሆን ያሰቁላቸዋል።

ይህንን የአድሃሪያንቾ የተካበረ ጥሪ ለማክሸፍ የሚችለው ሌኒን አንዳለው፣ የኢትዮጵያ ወዛደሮች፣ የታሪካው ''የሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ'' አድሃሪ በሆነም አገባ፣ በርሱም ቦር ቢሆን ተደራጅተው ለመታገል ቢነሳሉ ነው።የኢትዮጵያ እውነተኛ ተራማጆችም በ''አድሃሪው'' አዋጅ ቦር የሚደራጁት የሰራተኛ ማህበራት ሺህ ጊዜ አድሃሪ ቢሆኑ አገባ፣ ከነሱ ውስጥ ገብተው የኢትዮጵያን ወዛደሮች ለማደራጀት ቢያገዙና ሲረዱ ነው።ተከበለናቸው አበቃቸው የትግል መስመር ይህ ብቻ ነው።

አሁን ደግሞ፣ አወናባጆ የ''ኢምፐሪያሊስ'' ቡድን የሚያነበብን ሌላ ዋና አገላለጥና የአገባቡን ፍርዱ አንመልከት።አሁንም የምናነጋገረው ያንኑ ''ሳበአደር'' የተባለውን ''ነፃ'' ጋዜጣ ነው።

በነገርት ወር 1967 ዓም ''አውነተኛ መሪዎቻችንን በሚገባ መርጠናል'' የሚለን ''ሳበአደር''/ገጽ 2/ ተገኝ አለፍ ብሎ ደግሞ፣ ''የጥቃን መሪቦችን ኢምፐሪያሊዝም ወኪሎች ሬገጠና አፍና ምርጫ አካሄዱ ማለት አሉባልታ ነው''/ገጽ 3/ ቢለ ይበናል።

አገባበው አንደሚረዳው፣ አነዚህ ከ''ሳበአደር'' የሩብዲና ተን ጥቅሶች ሬሳቸውን የቻሉ ታሪኮች ናቸው።ለመመከሪያው ''አሉባልታው'' ከየት ላይ እንደሆነ አንጂን ገለጸ አይደለም። ምናልባት ''ሬዘ ነው፣ ቀለዱ ነው፣ ለማወናበዱ ነው...'' ለማለት ተፈልጎ ይሆናል።ለመቶ አድርገው፣ በነገርት ወር 1967 ዓም ምርጫ ላይ፣ ''አውነተኛ መሪዎቻችንን በሚገባ መርጠን ተከተናል'' ቢሉን ገና፣ በዚያን ጊዜ የነበረውን ''ኢምፐሪያሊዝም ወኪሎች'' አንደመጠያይቀ አንገደላለን።

የኢትዮጵያ ህዝቦች ሁሉ እንደሚያውቁት፣ ፀረ ዲሞክራቲክ ደርግ መስከረም 2 ቀን 1967 ሥልጣን ፀረ ዲሞክራቲክ እንደሆነ እስከዛሬ ድረስ አላነገሠም፡፡ይህ አድራጎት አንዳንድ ጊዜ በዚ መድረክ ዓ.ም በዚ መታገል አለበት፡፡ዛሬ "የጭቁን ወዛደሮችን ዲሞክራሲያዊ መብቶች ረገጥና እናጥፋ ምርጫ ለማድረግ ዓላማ ለመሳሰሉ ነው" የሚለን "ላብአደር" ግን፣ በነገሩ ብር 1967 ዓ.ም ላይ "አብዮተኛ ድርጅቶች በሚገባ ምርጫ ተከናውኗል" ነበር፡፡

በዚህ የገባቱ እንደሚሉት ለእኛ ግልጽ ሊሆንልን ይገባል፡፡በተነገረን መሠረት ለኢትዮጵያ ህዝቦች ሁሉ እስከዛሬ የተነፈጋቸው ዲሞክራሲያዊ መብቶች፣ እና በቁጥጥሩ ሥር ሆነው በግንቦት ብር 1967 ዓ.ም ላይ፣ ለገዢው ከበርቴው ደገፉ ቡድን ብቻ ተሰጥተው ነበር፡፡ስለሆነም፣ በግንቦት ብር 1967 ዓ.ም ላይ "አብዮተኛ ድርጅቶች በሚገባ ምርጫ ለመካፈል" ችሎ ነበር፡፡ የኢትዮጵያ ወዛደሮችም በገዢው ከበርቴው ደገፉ ቡድን አመራር ስር ወድቀው ነበር፡፡የገዢው ከበርቴው ደገፉ ቡድን፣ ዛሬ መለስ ብሎ "ድርጅቶችን እስከሚለቀቁ ... ድረስ፣ ምንም አይነት ምርጫ ሊካሄድ አይችልም፤ እናደርጋለን"/ገጽ 3/ ቢለን፣ እና ደግሞ ይህ ሁሉ በተደራጀ ትግል አገኘ፣ "ሰላማዊ" አይገኝም በሚለት አንቀበለልታለን፡፡

ዘመኑ የገዢው ከበርቴ ደገፉ ቡድን ለኢትዮጵያ ወዛደሮች የላከላቸው የትግል ጥሪ ነገ የሚከተለው ነው፡—

"1/ ድርጅቶችን እስኪለቀቁ ድረስ ምርጫ አናደርግም፡፡
2/ ሳናስ ሩቅ ያለአንዳች ተጽእኖ ማደራጀት እስኪለቀቁ ድረስ ምርጫ አናደርግም፡፡
3/ ዲሞክራሲያዊ ፕሮፓጋንዳን እስኪለቀቁ ድረስ ምርጫ አናደርግም፡፡..."

ተራማጅ ነኝ የሚል ገለሰብና ድርጅት ሁሉ የታሰሩት ተራማጆች እንዲፈቱ፣ በላብአደሮች ላይ የሚደረገው ተጽእኖዎች እንዲነሱ፣ የላብአደሩ ዲሞክራሲያዊ ጥያቄዎች እንዲፈፀሙ ይታገላል፡፡ነገር ግን አብዮተኛ ተራማጆች ደግሞ፣ ያልተደራጀ ትግል ዘላቂነት እንደሌለው ያውቃሉ፡፡በዚህ አገባብ "ምርጫ አናደርግም" የሚለው መፈክር፣ አሁንም በገዢው ለሚመለከቱና ለመብታቸው የታገሉ ፀረ ገዢ ሠራተኛ እንዲኖር አንዳንዱ ስፍራ ሊያደርጉት እንደሚፈልጉት አብዮታዊ መፈክር አይደለም፡፡ የኢትዮጵያ ወዛደሮች አሁንም በገናችው ውስጡ በተረባረቡ የገዢው ከበርቴ ደገፉ ቡድን ተታለው ግርግሩን ቢቀበሉ፣ በታላቅ ስህተት ውስጥ እንደሚወድቁ ከሁሉ መገንዘብ አለባቸው፡፡አሁንም የሚያዘለ ሰፊ የነፃ፣ የተደራጀና በትግል የተዘጋጀ ትግላቸው አገኘ፣ የገዢው ከበርቴው ደገፉ ቡድን ይገፋፋ ኣይደለም፡፡መደራጀት፣ መታገል፤ በበለጠ መደራጀት፣ በበለጠ መታገል፤ አሁንም በበለጠ መደራጀት፣ አሁንም በበለጠ መታገል.... የጊዜው ጥሪ ይህ ነው፡፡

ከዚህ አንጻር የመጠረቻ ነጥብ ብቻ እናንሳና ይህንን ሰባተኛ ዕትም ለጊዜው እንደምድም፡፡

"ድርጅቶቻችሁን አትፍረሙ፤ አትደራጁባቸው፤ ብቻ ታገሉልን" የሚለው "ላብአደር"፣ በመጽሔቱ ጽሁፉ የመጠረቻ አንቀጽ ውስጥ ደግሞ፣ "ለሁሉም የሰተናና አሜሪካ የሚሆነን ከጭቁን ሕዝቦች የሚመሠርተን ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስት መምረጥ ነው" ብሎናል፡፡ይህ እንግዲህ፣ የሰራተኛ ማህበራችሁን አንሳችሁ አትደራጁ፣ እንደተቦታተናችሁ እኛን ምረጡን ለማለት ነው፡፡

በዚህ ውስጥ ያለውን ቀልድ አንባቢው ራሱ ይረዳዋል፡፡በጠቅላላም ስለጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስት ጥያቄ ሰፊ ቁ. 35 ማንበብ ነው፡፡ዛሬ ለማብራራት የምንፈልገው የመጠረቻ ነገር በቋር ግን፣ የመንግሥቱ ሀይለ —ነጋ ተገኝ —ሲሳይ መንገሻ —አሊ ሚራህ ፊውዳሪስቲክ ቡድን፣ የጊዜው ጥያቄ "የብሄራዊ እርቅ መንግስት እንዲመረጥ መታገል ነው" እንደሚሉት ብቻ ነው፡፡

ብራቮ አድሃሪዎች! ብራቮ!

ማስታወሻ

—የኢትዮጵያን ወዛደሮች ገና በመቀላቀላቸው የተነሳቸው አበይት ጠላቶች ፊውዳሊዝም፣ ቢሮክራሲያዊ ካፒታሊዝምና ኢምፔሪያሊዝም ናቸው፡፡እነዚህ ሶስቱ ዛሬም በህገ-የኢትዮጵያ ጭቁኖች አበይት ጠላቶች ናቸው፡፡

— የኢትዮጵያ ወዛደሮች ከሌሎች ጊዜያቸው እንጂት ባላቸው አቋም ሁሉ እየተጋገዙ እየተደጋገፉ መብታቸውንና ጥቅማቸውን ለማስከበር በዚ ውራራ ተጋድሎዎችን አድርገዋል፡፡

— ሀናም፣ ከቀላ ጉደለ የተቀነባበረ ትግል ለማካሄድ የቻሉት የሰራተኛ ማህበራትን መመስረት ከጀመሩበት ጊዜ እንጅ ነው፡፡

— በተለይም ከ1955 ዓ.ም ወዲህ /ኢ.ሰ.አ.ማ. ከተመሰረተ ወዲህ/፣ የኢትዮጵያ ሰራተኞች ትግል በሁለት እንጨጭ የተመራ ነበር፡፡የኢትዮጵያ ሰራተኞች በነዚህ አመታት ሁሉ የታገሉት፣ በአንድ ወገን ከአሰሪዎች ጋር ሲሆን፣ በሌላ ወገን ደግሞ ከኢ.ሰ.አ.ማ. አመራር ጋር ነበር፡፡

— የኢትዮጵያ ሰራተኞች "ከመሪዎቻቸው" ጋር ከሚያደርጉት ትግል እስከዛሬ ድረስ ሶስት ደረጃዎች አለፈዋል፡፡የመጀመሪያው ለነጋዴው አገዛዝ ለኢምፔሪያሊስቶች ካደረገው ከሀይለ ሥላሴ ቡድን ጋር ነበር፡፡ሁለተኛው ለፀረ ዲሞክራቲክ ደርግ ካደረው ከበለጠ አበራ ቡድን ጋር ነበር፡፡ሶስተኛውና ዛሬም የተያዘው ትግል ደግሞ ከገዢው ከበርቴው ደገፉ ቡድን ጋር ነው፡፡

— በነዚህ የትግል ምእራፎች ዐቅት፣ እስከዛሬያችን ድረስ ሃያ ዘጠኝ አብዮተኞች የወዛደር ወገኖች በየጊዜው ተሰውረዋል፡፡ወደፊትም ደግሞ አሁን በመሰረቱ አንደደረሰው፣ የገዢው ከበርቴው ደገፉ ቡድን በጉጉነታቸው በመጠቀም በዙ ቹርቹሮችን ሰምቷል፡፡

— የዛሬው ጥሪ ትግል የገዢው ከበርቴውን ደገፉ ቡድን ወር ወር ማከበሩና አብዮተኛ የሰራተኛ ማህበር እንቅስቃሴ እንዲቋቋም መታገል ነው፡፡ለዚሁም አመራሮችን በሙሉ የታገሉት ሃያ ዘጠኙ ወዛደሮችና አብዮተኞች ተራማጆች ሁሉ እጅ ለእጅ ተያይዘው መነሳት አለባቸው፡፡የኢትዮጵያን ወዛደሮች ለማይቋረጠው መራራ ትግል በበለጠ ለማደራጀትና ለማዘጋጀት መርሳት አለባቸው፡፡

የኢትዮጵያ ወዛደሮች ሆይ!

እነመንገሻ በየም —ሲሳይ መንገሻ —ነጋ ተገኝ —አሊ ሚራህ ... በኢምፔሪያሊስቶች እየተረዱ "የኢትዮጵያ ዲሞክራቲክ ህብረት" በተባለ ድርጅት ስር ተደራጅተዋል፡፡

ቢሆንም ውስጥ ያሉት ምድረ አድሃሪዎች ተደራጅተዋል፡፡የኢትዮጵያን አርሶአደሮች ማህበራት በመሳሪያ ጥቃር ለመበተን እየታገሉ ናቸው፡፡

የመሬትን ሥርዓታቸውን በአንድ በኩል "በአዋጁ መሰረት መደራጀት ፍትሃዊ ሆኖ ነው" እያሉ፣ በሌላ በኩል ግን ራሳቸውን ለማደራጀት ልጆቻቸውን እየተላለኩ ናቸው፡፡

ዲሞክራሲያዊ፣ ላብአደር፣ አብዮታዊ ወጣት የሚባሉት ጋዜጦች እያሉ የሚታወቁ የገዢው ከበርቴ ደገፉ ቡድን፣ ለራሱ ተደራጅቶ የላካቸው ጥሪ፡— "አትፍረሙ፤ አትደራጁ፤ ብቻ ቻሁም" "ጊዜያዊ ህዝባዊ መንግስትን ምረጡልኝ" የሚለውን ተንቀው የሚያሳይ ጥሪ ነው፡፡

እንግዲህ የኢትዮጵያ ወዛደሮች ዛሬ ከጠላቶቻቸው ሁሉም ተደራጅተው እስኪመጡባቸው ድረስ፣ የተደራጁት ምድረ አድሃሪዎች ከግብረው ሰብታታቸውና ሊያጠፏቸው እንደተነሳሱባቸው ነገሩ ይሆን፡፡

ዛሬ እንግሊዝ የሚል ጭቆና ነው፡፡እንደራሳችን ጽሁፍ ጋርና እንደተቦታ ተገን በአድሃሪዎች እንዳይበጠሱ ብሎ ነው፡፡

የኢትዮጵያ ወዛደሮች ካሁኑ ነቅተው ባላቸው አቅም ሁሉ ተደራጅተው፣ ጠላቶቻቸውን ለመደምሰስ ካልተዘጋጁ በውነትም ምድረ አድሃሪዎች "ለጥቁ ያቆረቆሩታል"፡፡

ስለሆነም፣ የጊዜው ጥሪ የወዛደሮች ተግባር ለአርሶአደሮች ድርጅቶችን መስጠት ሲሆን፣ መደራጀትና፣ ተደራጅተው ለዲሞክራሲያዊ ጥያቄዎች መታገል ነው፡፡"የታሰሩትን ተራማጅ የወዛደር ድርጅቶች ለማስፈታት የሚቻለው፣ ያለአንዳች ተጽእኖ ለመደራጀት የሚቻለው፣ ዲሞክራሲያዊ ጥያቄዎች ለማስፈፀም የሚቻለው" በበለጠ በተደራጀ ትግልና እንደበረታ በመነሳት ብቻ ነው፡፡

.....30